

308424

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. I.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ మార్చి నెల 3 వ తేది సోమవారము

No. 311

సంపుటము. ౧.

ఆ సం ద నా మ స ం వ త్స ర ఘ ణ్ణ న బ హు త స త్త వా ర్షి క.

సంచిక 3౧౧

జీర్ణరసాయనము.

25 మాత్రల డబ్బి 1 కి మెల 1-4-0

అజీర్ణము వలన భుజించినవస్తువులు రక్తమునకు సరిగా మారనందున ఇది మిగిలిన రోగములకు కారణమగును. దీనివలన శరీర కోశములందు రసస్రావము క్రమముగ గలుగక, మర్మల మేర్పడి ఆయువు క్షీణించును. జీర్ణరసాయనము మాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము పచనమగును, జీర్ణకోశ బాముగుపడి సరస్రావము క్రమముగ గలుగును, రక్తపుష్టి గలుగును, మలబద్ధము మానును.

అమృతాంజనము, ఫేరికొడ్డు, ఘోర్రు, బొంబాయి.

అమృతాంజనము

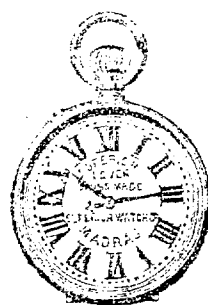
బాధోపశమనము, సుఖసాధనము.

రక్తమాంసమయమైన శరీర మనేక విధములైన బాధలకు బాల్పడుచున్నది. తలనొప్పి, కాళ్లనొప్పలు, కీళ్ల పోట్లు, వాయువునొప్పలు, దగ్గు, పడిశము, జెఱుకులు, గాయములు, పంటిసోటు, తేలుకాటు, ఉబ్బులు, తిమ్మరలు, వాపులు మొదలగు బాధలు సుఖమునకు భంగమును గలిగించుచున్నవి. బాధను తీసివేసి సుఖమును గలుగజేయుటకు అమృతాంజనము సిద్ధక్రియయని అనుభవము వలన గనుగొనబడినది. సిద్ధమైన సులభమైన వైద్యసహాయము.

సుఫీయియర్ లివర్ జ్యూయల్స్ వాచ్.

గొలుసుతో నడక ధరి చ 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.

డివిజి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈ గడియారము దయముగా మాకంపెని చేరు ఎజ్జినిసిరా తొ ముద్రింపబడి యుండునట్లు ఇది గొలుసు కండ్లమే తలపీమును, డబ్బులూఫ్ ఆను గ్లాసు దోమునుగలిగి మొదలుపెట్టబడి యుండును. వెట్రెమార్త తొ భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి కించి యుండును. సీమ సుండి మాత్ర తయారుచేయబడినది. కాన నెవరియొద్దను జిక్కుము. ఒకరొక్కవనా తీయదునది తలంపుతో తక్కువ వెలనంది తియి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియేకదామోయని యనుభవంబున దెలియును ఇదివలకనేక గడియారములు ఖర్చయి యొగ్గతొపుతముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున కనేకులు కొని నుంజింపిరినన, వేటుమాట తెందుకు ! సుఫీయియర్ వాచ్ కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం. 167, మద్రాసు

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదిసంచిక!

సంవత్సరాదిసంచిక!

ఆంధ్రప్రతికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదిసంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ వైశ్యసేవ, ప్రాచీనతీతి, జేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనబాత్మ్యధరణము, మోగనిద్ర, భీరాధన, మహావ్యూహము, శిశ్వరమిహాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలనరవరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, బుష్కా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు;
2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరోక్షకారణములు;
3. యుద్ధ వ్యూహములు, వాటిపటములు;
4. భిన్న రాజ్యముల వైశ్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు;
5. మర్దగుల్మ నిర్మాణము వాటిపటములు;
6. నానారాజ్యముల వైశ్యముల ఫిరంగుల పటములు;
7. రాకల సేనాధ్యక్షుల యంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు;
8. యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు;
9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను చెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయొక్కలిచుండు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తికేళులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినచు, ఆంధ్రప్రతిక సంవత్సర చందాదారులకు

మెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	12	0	0
ఆంధ్రప్రతిక సంవత్సర దినపత్రిక కిరూసముల చందాదారులకు	1	0	0
ఇతరులకు	2	0	0

పాస్టుఫర్ములు పేరుగ నమూనా చేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను అడవుగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులు కానివారు) చూడవలెను బుచ్చుకొనుట యుచిరము. ఆంధ్రప్రతిక యాశాభంగము కలుగ నచ్చును. ఏవ వారప్రతిక చందాదారులకు తగిలిగి ప్రతులు కూత్రము ముద్రింపబడుచున్నది. ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, తిరుచెల్లెవీ, మద్రాసు.

తామర తైలము

మాతామరతైలము ఒక్కడెప్పుడు ఆరు అణాలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినయెడల తామర నిర్మూలమగును. నయము కాని యెడల మీ ఆరు అణాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

అనేక రుగ్మములు, మాసములు బాధపడినవారు దీనివలన రక్షణపే నుభవించిరి. హా! నిదురపట్టక బలము అంతుండు అకడ్ల పగ వానినైనను వద్దు.

అమృతాంజనము 31వో, 103, ఫేరికొడ్డు, బొంబాయి. 6-7 లంబు సెట్టికెడి. మద్రాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయ గలగు తిరిగియని నిర్మింపుట మోటారుబండ్లు, ఎట్లు నడుచు నో దేయే ధోరణులు చేయవలెనో అవి చెడిపోయి నపుడు, స్వల్పముగా చేయు కేసులును యీ యంశములనెల్ల అభ్యాసకావ్యములు ధుపాతశాలలో నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గతన్న మెంటు వాకర్లచంద్రులై నెన్న యిట్లంది సంపాదును. యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలెను. మార్చి 15వ తేదీలోగా ధరభాగముల పంపుతూ 10 రూపాయలు అధ్యాప్తు పంపువారికి మాత్రము ఒకవోలు నడకలను. ఈక్రింద సుబహాసించువారికి వ్రాసి కొనుట.

గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

వెద్యాపురసంస్థాన చరిత్రము.

ఆంధ్రదేశమునందలి త్రిపుర సుంస్థానముల ప్రసిద్ధి అందఱునకు విరిగియున్నది. అందు వెద్యాపురసంస్థానముయొక్క చరిత్రము వీలయినంత విపులముగ ఈ గ్రంథమునందు చక్కనియక్షరములతో వ్రాయబడి యుద్ధలమూటగట్టు యక్షరములతో ముద్రింపబడినది. మహారాజుల చిత్రపటము లిందుగలవు. వేయేల! ఆంధ్రదేశముయొక్క రాజులచరిత్రము చాలవఱ కిందు గలదని చెప్పవచ్చును. కొద్దిప్రతులుమాత్రమే వేయబడినవి. వెల 10 అణాలు.

శ్రీచేది

వెద్యాపుర సంస్థానచరిత్ర విషయకవల. విషయకగరము వెద్యాపురము సంస్థానముల గుర్తాదలు, గౌరవ విశేషములు యందు వెల్లడింపబడినవి. అతిమనోహరము; వెల 0-10-0.

లలితకుమారి

హిందూదేశచరిత్ర విషయకవల. శృంగార హాస్యరసము లాలుకుచున్న చక్కని నవల. వెల 0-10-0.

శేషధర్మము

(కృత్వాదిమాత్రము)

వెలుతురపల్లి విశ్వనాథకవి ప్రణీతమై శ్రీవెద్యాపురము కోట సంపాదించిన తిమ్మజగపతి మహారాజుగారి మీదను వారి వంశీకులమీదను చెప్పబడిన చక్కని పద్యము లిందు గలవు. వేయేల! ఒక్కొక్క పద్యము వేయి రూ ప్యము లందుననిన నతిమోహకము. వెల 4 అణాలు.

చామరకోట కైఫీదు.

చామరకోటలో భూస్వామి జరిగిన సంఘటలు వర్ణనాయు వారి; పూర్వోక్తములు యిందువలన తెలియగలవు. విశ్వయ ముగా యిందలిచారిక నివృత్తు పుట్టించుచుండును. వెల 4 అ వలయువారు.

మేనేజరు,

కళాసుందరి

కర్ణాట సామ్రాజ్యజై భవమున, రెండవకళ్యాణమునాటి ఆంధ్రులవైభవాతిశయమును వెల్లడించుచున్న చక్కని నవల ఆత్మాభ్యుదయకరమై యుండును. వెల 10 అణాలు.

చిత్రవేషి

ఆంధ్రదేశమునకు సంబంధించిన పరిశోధక (detective) నవల. అతిసుందరముగనుండును. వందలకొలది ప్రతులు ఖర్చయి పోయినవి. వెల 10 అణాలు.

ఇదివఱకుచేరిన మాచందావారులకు తక్కు యితరులకు వైశింధములన్నియు వైశాల్య పంపించును. ఇంతటినుండి చందావారుల పద్ధతి తీసివేయడమయినది. ప్రతిగ్రంథము రెండువేల ప్రతులు ముద్రింపబడును కలయువారు ఎవ్వరు వైజామెంట్లు రేట్లువ్రాసిన తెలుపుదుము. మా ఎవ్వరువైజా మెంట్లువేయు ప్రతికాధిపతుల యొక్క యు గ్రంథకర్తల యొక్కయు పృథకులను మేముచిత్తుగ చేయుదుము.

ఆంధ్రసారస్వతః కేతనము, రాజమహేంద్రవరము.

నోటీసు

మదరాసు కార్పొరేషను

వర్క్కు డిపార్టు మెంటు.

1-4-1915 మొదలొక సంవత్సరము వరకును నీదిగువ వివరింపబడిన వానిని సమకూర్చుకొను హక్కును 15-3-1915 న తేదీ సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు రిఫను బిల్డింగుదగ్గర వేలము వేయబడి విక్రయింపబడును.

(1) కార్పొరేషనువారి లిమిటులో నున్నట్టి వారి స్వంతతోటలో నరికబడినవానిలో మిగిలినట్టి యు గాలివలన నేలబడినట్టియు చెట్లకొమ్మలు మున్నగువానిని పోగుచేసి విక్రయించు. కొను హక్కు.

(2) మైని వ్రాసిన రీతినిగల వారి స్వంతచెట్ల నుండి వండ్ల నన్నిటిని తీసుకొనుటకును తాటిచెట్ల కట్లు గీచుకొనుటకును హక్కు వేలములో కార్పొరేషను వారి పాట ఈ దిగువ మొత్తములతో ప్రారంభింపబడును.

(1) నరికబడినవి, గాలికి నేలబడినవి. రు 1,419

(2) వండ్లు, కట్లు. " 452

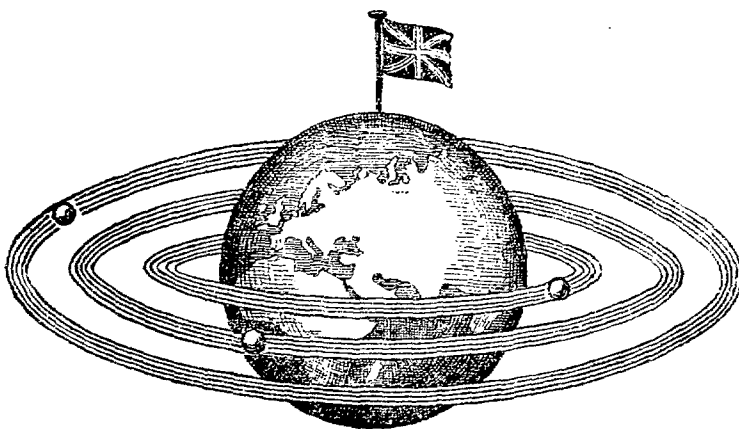
గతసంవత్సరమున రోడ్ల ప్రక్కను చిల్లరపాటల నలన మొదటివానిని విక్రయించుటవలనను రెండవ వర్గములోని వానికి చిల్లర కంట్లాట్టుల నిచ్చుట వలనను ఈపై మొత్తములు వసూలుచేయబడెను.

వేలము కండిషనులను ఇతర విషయమును తెలియగోరువా రీదిగువ విలాసమునకు వ్రాసిన తెలియగలదు.

రిఫరెన్స్ లింగు } తేము. ఆర్. కోట్టు బి.యస్. సి.
మదరాసు } ఆనకు. యం. ఇనుస్టు. సి. ఇ.
8 వ మార్చి 1915. } ఇంజనీరు.

ప్రపంచయుద్ధము.

ఘనహారసంగ్రామము!

చిత్రరూపము !!

యోధాగ్రణులభావచిత్రము !!!

యూరోప్ ఖండమందెల్లను, అల్లకల్లలముచేసి రక్తప్రవాహముననే భారలాగుచుండు జగత్ ప్రళయస్వరూపముగా సాక్షాత్ కాలభైర వునివలె పిలవబడుచుండు అత్యధిపతి యుద్ధనాయకులనున్నా, ఆయాదేశపు రాజాధిరాజులనున్నా, చక్రవర్తులనున్నా, ప్రత్యక్షముగా జూచి నట్లు కనబడు సుందరమైన ఔచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి నునుపైన కాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి.

త్వరతేయును! స్వల్పమేప్రతులు!!

అట్టి ఈకాల్పుకొనిన మర్కటమునలె లక్కడిక్కడికి తిరుగుచు వ్యాపారనాపలనున్నా, యుద్ధనాపలనున్నా మాతముజేసి తుదకు మండింపబడి నముద్రపాతమునకు హేతువైన ఎమడనను జూచియుండురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? అది ముద్రానును ముట్టి డించి జేసిన అనాగతములను జూచియుండురా? తుదకు దానిని గతిజూపిన సిక్కియను నావయును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?

మరి పాండవులవలెనందు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, బెల్జియం, జపాన్ చక్రవర్తులనున్నా భుక్యోధున దుశ్శాసనులవలె కాలాన్నికి హేతువై యుండెడి జర్మని ఆస్ట్రియా, తుర్కి, చక్రవర్తులను జూచియుండురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్నా సాకానాయకులనున్నా, నాయవిమాన నాయకులనున్నా జూచియుండురా? లేనియెడల మావద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు చిత్రపటమును తెప్పించి జూచును! చిత్రపటమువలన యుద్ధసంగతులు మనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనివెల. 1 రూపాయ.

మరా.—యుద్ధమారంభమైనతోడనే రణరంగమునందు నూతనముగాయెత్తబడిన పోటోలను తెప్పించి ముద్రించియున్నాము ప్రతియొక్క వలమును మార్గనికట్టల జాట్టి నలగక భద్రముగాజేరుకట్లు పంపెదము.

విలాసము :— గురుబసవ కంపెని మద్రాసు.

గ్రంథవిమర్శనము.

ఆంధ్రవృక్షరూపము. - ధనంజయ మహాకవి విరచితము. సంస్కృత ప్రాంతమునకు భాషాంతరీకరణము. సూత్రములు నాచురీతియే తెలిసింపబడినవి. చిన్నయసూర్యుని యిందుకాననగును. ధర్మపదము మహాపండితుల వ్యాఖ్యానము సూత్రములందఱేట లెలుగుమాటలతో వ్రాయబడియున్నది. ఉపోద్ఘాతమునందే గ్రంథకర్తగారు నుడివిగట్టు వారు సంస్కృత మాట్లాడక ప్రాకృతిప్రకారము కలిగినప్పుడు ఆంధ్రములో ననుకరింపదగిన సమంజసమార్గ మేదియను విషయమును తమకుతోచిరితిని తెలియపరచినారు. ఆధునికమున మాత్రమున మతభేదముండకపోదు. వీరిమాత్రమున గలతొనాంధ్రంబు సార్వత్రికంబు. రూపకములలో గ్రాంథికముగుభాషదాని మరెవరియొనపయోగపడరాదనవీరియాశయము. వీరు ఉత్తమపాత్రములకు లలితంబులగు తత్సమపదంబులతో గూడినభాష ప్రయోగింపకలయు నననాదు. ఇతర పాత్రములకు లఱుదుగా తత్సమదేశ్య పద భూయిష్టభాష యవసరమననారు. గ్రామ్యులసభ్యుల బ్రహ్మజ్యోతి అనుచున్నాడు. ఈసూత్రప్రవాఖ్యానలో 'సంధ్యగ్రామ్యుల జెల్లవిధముల ప్రయోగింపదగిన' వ్రాసిరి. అని సంధ్యగ్రామ్యముగతి యేమియెననినాలో తెలియనాదు. పాత్రలతి ననుసరించి నాటకములలో ఉత్తమ పాత్రతరములకి, సభ్య వ్యావహారికభాష సుపయోగించినందప్పు దృశ్యకావ్యములు రక్షణంబులననుటకు సంస్కృతనాటకములలో ప్రాకృతములుపయోగించుటే సాత్వము. ఈయొక్కవిషయమున సూత్రము ఈయాంధ్రదేశరూపక కర్తలు స్వతంత్రించి సూత్రమొనర్చక ద్వైవిధ్యమును నూచించియుండిన భాగుండును. ఈ లోపమున్నదిని గ్రంథప్రాశస్త్యమేమియు చెడలేదు. నిజముగా నిగ్రంథము ఆంధ్రమునకుండిన యొకకొరతను తీర్చుచున్నదనుటకు సందేహములేదు. భాషాభ్యాసకులెల్లను వ్యాకరణముతో సమానముగా నిగ్రంథము సుపయోగించుకొనవలసి యుండును. గ్రంథకర్త మల్లాది సూర్యనారాయణ కాశ్మీగారు. వీరారాధసాహిత్యపరివర్త పక్షమున పనిచేయుచున్నారు.

సంస్కార దర్పణము. - ఇదియొకనాటకము. గాదె ప్రజగన్నాథస్వామిగారు రచించిరి. ఈనాటకము ప్రత్యేకోద్దేశముతో వ్రాయబడిన దనుట సుస్పష్టము. గ్రంథకర్తగారికి కొన్ని సంఘసంస్కారములు రుచించు చున్నవి. కొన్ని రుచించుటలేదు. రుచించినవానిని గౌరవించుటయు రుచింపనివానిని ఖండించుటయు నిగ్రంథమేర్పడినది. ప్రబోధచంద్రోదయమునకుటి కావ్యము రచింపవలెనని వీరి యాదర్శము. 'కొని కావ్యరచనకు నొకవిధముగు మహాచారాశ్రయము కావలెను. గుణగుణములను సుమద్వప్సి విచారించి చిత్రించుప్రతిభ యుండవలెను. ఆప్రతిభలేనాడు కావ్య సుసంబధమయి పరిణమింపక మానదు. ఈగ్రంథకర్తగారు గ్రంథము నసంతుష్టితోనే ప్రారంభించి చున్నారు. స్వనిషయముని వ్రాసికొని అందులో తమకును లోకములోని తమ మిత్రులకును గలిగిన విభేదములను వియింటిముఖతో గుసగుసలాడుకొని మరువ నలసిన వానిని ప్రకటించినారు. విభాషనమునందును పరిదూషణ కానించుచున్నది. పాపము! గ్రంథకర్త విమిచేయగలడు. లోకమతని నట సర్పినది గాబోలును. అతడు కారణ మనికొనినను లోకము కారణమనికొనినను ఆ స్వల్పసంతుష్టి నాటకములోనిక ప్రాకి గ్రంథమును నిండుకొనిసభ్యులకు తలకంటగింపవచ్చుమంటు మాత్రము తప్పలేదు. గ్రంథమునంతటను సంస్కారలు "జుద్ధపులు", "కుటలులు" "దైత్యులు" "మహానా సంస్కారులు" "చండాలసంస్కారులు" అని వ్యవహరింపబడినారు. వారి పత్రికలు దొమ్మరిపత్రిక లెనవి. వారిసభలు దొమ్మరిసభలెనవి. వారికీవ్రాయువాలు గాడిదలెనవి. అచ్చు కేయువారు యన్న పోతులెనారు. గ్రంథకర్తగారికి గిట్టినవారు అనినెంటుమృగవివేకానందస్వామి, బ్రహ్మయ్యగారునట. అనినెంటుమృగారి యొక్కగాని పితకానంద స్వామిలవారి యొక్కగాని కన్యన గ్రంథమున లేదుగాని బ్రహ్మయ్యగారి కన్యమాత్రము కలదు. నాటకపాత్రములచే బ్రతికెయిన్నవాం ప్రశంసచేయుచుంటే తప్పు. అది పోనిండు. ప్రశంసచేయుచి నను బ్రహ్మయ్య ఇత్యాదులను పొగడుకొనిన పొగడుకొందురుగాక. ఇతరులను శ్రీవీరేశలింగముపంతులుగారు, చిలకచర్మి లత్తయినంపహమంతులుగారు మున్నగువారిని శేరికొని చుల్కనగా జూడవలె! గ్రంథమునిండను ఏపాత్రము పల్కిన సేమి అసభ్యము లనేకములున్నవి. అన్నియు చూపగల! ఒక్కటి రెంటిని మచ్చునకు కనుపరచవచ్చును. ఒక దీక్ష

తమ పూర్వాచారపరాయణుల ఫలపరిపాకముగానుండదగిన వాడు 'కూచిమతము' మీ బ్రాహ్మమతమే యనుచున్నాడు. దూషకవిదూషకులను పేరుపెట్టి "వ్యవహారికపుష్పలే" యని యు "ఈదొమ్మరిసభకు శ్రీమహాదా వచ్చారా?" యనియు "శ్రీమలలేని సభలంబలేని ఇల్లకత్తికట్టదయ్యా" అనియునిపించుట ఈ గ్రంథకర్తగారి యొప్పి నది. మరియొక చోట నొక్క - తే మన మిప్పుడు గ్రంథము పెట్టవలె గ్రముగా నిద్దలగనవలెనని రంగమునె జెప్పించినారు. అతనిచేతనే 'మటలమాడ్డవంబున కేమి పాటలబ్రాహ్మమునకేమి మీమప్పుకాంతలదే పెట్టినదే' అని పించినారు. వీరిపాత్రములలో కేమిన్న యొకచిన్నపిల్ల. ఆమె లోకములోని వేదాంతమంతయు నుపన్యసించుచున్నది. ఆమెకు పుట్టుకతోడనే గర్వవిగ్ధులువచ్చియున్నది. కాని గతులసభలు సమలవిగ్ధములై మామెలపరచిగాడు. ఆమెనునరించి శ్రీలకు స్యాతలత్త్యము శుభముకాదు. పెద్దల పోవ్యవర్తములోనుండి 'దువుకొనుచున్న సమయములోనున్న సౌఖ్యము పెద్దవాలె నవో' నందడుగాన ఎప్పుడు నొక్కరిపోవ్యవర్తములో నుండుట అమెకునుభదాయకము. వ్రాయబోయిన నిగ్రంథమున నిట్టి యప్రతిష్ఠమలెన్నియొకలవు. పాత్రలతి ఒక్కజోగిస్తు యందు మాత్రమున్నది. దానిని గంతిసింపవలసియున్నది. కొడి పందెములలో పోరాడుతుంటు ననుకరించి తీక్షణముగా నుప వ్యాసవేదిక నెక్కు మూకయే యితరపాత్రము లనవచ్చును. అదియునొకవిధముగు పాత్రపోవణమే యనునెడల వివాదము లేదు. కాని దానికొఱకుగ్రంథకర్త ఇంతకష్టపడియుండ నక్కర లేదు. గ్రంథమును సుపవ్యాసములుగానో సంస్కరణ సంభాషణలను కీర్తికలోనో ప్రకటించియుండవచ్చును. పద్యములు, వైలి యుత్సాహుల నాలోచించినచో గ్రంథకర్త మనసంఘము లొని లోపములకై సంతదన నంది వ్రాసినపుట్టుములలో కొన్ని కొన్ని పద్యములు మృదువులుగాను ఆకర్షకములుగాను మన్నవి. ఇతరస్థలములలో వ్యర్థపదములు విశేషము కానవచ్చుచున్నవి. 'మొత్తమిద గ్రంథకర్తగారు తమసామర్థ్యమును మరియొక విధముగా వినియోగ పెట్టియుండిలేని మేలెయిండునని చెప్పవలసియున్నది. గ్రంథము ఆంధ్రకల్పకములలో ప్రథమకుసుమ మని తెలియుచున్నది.

కీర్తిశేషులైన
లోకమాన్య గోఖలేగారు

I
(కాశీభట్ల నుబ్బయ్యరాష్ట్రీగారు)
ప్రకంసా స్తోత్రములు.

రాజ్యాంశేష యమామలకేపురుషం ధీరంబృతాంబుధాః
యస్మిన్దానదయాది సుందరగుణాస్సంతితైరెద్భుతాః
యస్యైకవ్యవశంకతాతిగహనావాసో నుధావాహినీ
సస్యలోకాక మహాస్యభాంధవనానసౌత్త్యమోక్షగతిః॥
ఘోష్టేనానుకభానుమత్యధిగతేమైందిహయావనిం
మూనియోంతిముఖానిభారతీభువాంపశ్చానిదుః ప్రైర్యథా
కృత్యాకృత్య విచారణా విరహతాలోకాశ్చకోకాయుధా
దేశక్షేమకరాశ్చ కార్యవహాశ్చాభాహియజ్ఞాయథా॥
మాతీర్మదినీ! హా! తివాద్యతనయో ఘోష్టేగతో ధీధి
తేనాస్యం సర్వశంకధంబు తనయం పశ్యేన్నుధాభాషిణం
జోవాన్యో! ప్రవభావినీం గురుగతిం ప్రేక్షేత్! ధీరోఘా
కశ్చాన్యోర్య వివాదసంభవతేకాతేభానారతుకః॥
భోభోభారతసోదరా! శృంగులిమే దుఃఖం వివాప్తార్థశాం
యోస్మద్దేశకృతే సదాసువిదిత స్సాన్వర్తంపరిత్యక్తవాన్
తిస్త్యోదారగుణోజ్వలస్య సరణిం సంశ్రిత్యకమమ్రో
తేనాత్మాపరమవ్యతేస్య విజహా లోకాన్ సేసంశితః॥

II
[అంగరారు రాధిధర్మపారిశాల.]

కడచిన యానివారమునాడు మాగ్రామమందున్న చాల సుస్వతీ పుస్తకభాండాగార సంఘమునాని గోష్ఠిగారి అకాల మరణమునకు చింతించుచు శ్రీవారియంగల శిక్షతో సభ గావించి తమ దుఃఖమున వెల్లడించిరి. మరియు శ్రీవారిపటమును వ్రాయించి భాండాగారముం దుంచుటకును, శ్రీవారిల పుడు విద్యావిషయమై యావచ్చి క్ష ధారపోసినారు. కనుక వారి భావకార్యమై యొక రాధిధర్మపాత్రాలకు స్థాపించుట కును, శ్రీవారికుటుంబమునకు సంఘమువారి సాహభూతిని తెల్పుటకు తీర్మానించిరి. వారు తీర్మానించు కొనిన ప్రకారము, రాధిపాత్రాలకు స్థాపించి కార్యక్రమమును ప్రోత్సహముతో జరుపు చున్నారు.

III
[మొట్టలస్వేనారాయణగారు, అవనిగడ్డ.]

పరమపదించిన శ్రీగోపాలకృష్ణఘోషకేగారి అకాల మృత్యువునలన గలిగిన వ్యసనమును వ్యక్తీకరించు నిమిత్తము ఈనెల 4వ తేది సాయంత్రము మాగ్రామములో ఒకసభజరిగినది. గ్రామస్థులనేకులును ఉద్యోగియులును సభకు విచ్చేసిరి. ఈగ్రామములో నివసించుచున్న మెల్లారికేగారును కనడా దేశపు క్రైస్తవమత వ్యాపకులు సభాధ్యక్షులను వహించిరి. శ్రీవాద వేంకటనారాయణగారు శ్రీఘోషకేగారి జీవితచారి త్రము ఆంధ్రంబున నుపన్యసించిరి. పిమ్మట అన్యదేశీయులైన సు సభాధ్యక్షులు మృదుమధురవైలిని తేటలెలుగుతో శ్రీఘోషకేగారి కార్యదక్షత స్యాత్కత్యాగములను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. మరియు ఇట్టి దేశోద్ధారకులు అనేకులు బయలుదేరిననే గాని మనదేశము తృప్తిపొందనేరదని కూడ నుడివిరి. దేశజన సంఖ్యలో ఒకభాగమును మనము అజగ్రోబ్ధులమైతి వరకు జాతిమతభావము యేర్పడ నేరదనియు, తృప్తీకరించబడు నిన్ను జాతులు దేశమం దుండుటవలననే క్రైస్తవ మత ప్రచారకులకు ఇచ్చట పనికిలిగినదనియు భగవంతుని దృష్టికి కులాచారములతో నమిత్తము లేక మానవులందరును సమతే యనియు చెప్పిరి. ఈపాత్రమునే దక్షిణాఫ్రికా కనడాదేశీయులు నేర్పికొన వలసి యున్నును మనలోపమును మనము ఒప్పుకొని సవరించుకొన ప్రయత్నములు సలుపవలసి యున్నది.

- సభలో ఈతీర్మానములు స్థిరపరపబడినవి.
- (1) సభవారివ్యసనము ఇండియానేవక సంఘమువారికి తెలుపుట.
 - (2) శ్రీఘోషకేగారువనీయుని చిత్రపటమును విక్రీడియా హాల్లో నుంచుట.
 - (3) చందాను పోషిచేసి నిధిగానుండి అందుల వడ్డీ మొత్తముతో బడి బాలురకు బహుమతు లొసగుట.
- చిత్రపటమును సభాధ్యక్షులు తామఒసగెదమని నుడివిరి. బహుమతులనిధికి సభామండరమున రు 60-0-0 చందా తయిబడినది. సభ ముగిసెను.

IV
[వై. మానుమంతరావు గారు.]

సీ॥ ఏధిరుసుకృతులు, హిందూరమాదేవి
కింపారావ్యస్తై, లిచ్చుచుండె,
నేపుణ్యసమభావ, మీభారతీయుల
జాతి మత్సరముల, జనుపుచుండె,
నేశూచకేకలం, వీరాప్రృజనముల
గాపాడ ఖడ్గమై క్రాళుచుండె,
ఏపూరుషోత్తము, నెనలేనిభావిక
భానమతులఁబోలె, గాయచుండె॥

గీ॥ నెవని సత్కీర్తిచంద్రిక, తెల్లయవని!
గ్రాలకేసెనో యట్టి గోపాలకృష్ణ!
చంద్రుడ ప్రంగతుఁబుగాక, సకలమహా!
చాతికావలి పొగిలెడి, సకరుణముక॥

ఉ॥ భారతఖండముకగ్రహపుభద్రకవాటముం బోలియుంటినో!
ధీరవిచార మమ్ములుల, వీరులజేసి తొలంగిపోదువం!
చారయలేక పోయితిమి, యక్కల యెంతటికష్టసాధ్యమి
భారతినిచ్చు బోలునొక బ్రాతినమాకిడు, భాగ్యముబుటలో॥

గీ॥ విద్యాగర్విస్తులై, వెలసినంత నెయేమి
యయ్య సీగవ్రత, నందవలదె,
రాజగౌరవమంది, రాజల్లగ నెయేమి
నీవరాధావ్యాపి నెగడలేదె,
దేశాభిమానియై, తేజస్వినీనెమి
నీయోయుసంపద, నిలువవలదె,
వాద్యధరముగల్గి కదరినంత నెయేమి
నీవట్టుదలఁ బూని చూపవలదె,

గీ॥ నీదువినయంబు నిష్కామనీతిపథము!
ప్రాశ్నరైకభావములో పడసి నీదు,
ప్రైర్యసాహససంపత్తి తినరకున్న!
నిష్కలంబుగఁగాదె యో విగమచరిత॥

అడ్డిరలు మూగారికి
యంద్యోగాభివృద్ధి యగుట.
లండను, మార్చి 8:-అడ్డిరలు సర్ హెడ్వర్క్సుమ్మా
గారికి నాకాదళమున కడ్డిరలుపదవి నొసంగిరి.

వృత్తాంత లేఖలు

గుంటూరు వార్తలు.

[స్వకీయ విశేషముల వర్ణనము]

కలియుగ భీముడు.

గుంటూరు మార్చి 4.—కలియుగ భీముడని చెప్పడగిన శ్రీ యిలము రామజోగారావుగారు మాత్రమే తెలియ క్రొందటి నెల 23 వ-తేదీన బుధవారం హైస్కూలులో నొకసభ గావించి “వ్యాఘ్రముయొగరహస్యములను” గూర్చి యావదవ్యాస మొ సంసిరి. నాటిసభకు శ్రీ. యం. కాళిదాసు గారు (బి.ఏ. బి.ఎల్) అగ్రాసనాధిపతిగ నుండిరి.

మరునాడు శ్రీ వెంకటాద్రి సుబ్బారావుగారి యాజమాన్యముక్రింద మహాసభ జరిగెను. నాటికినియున జోగారావు గారు ఆహార నియమములను గూర్చియు, వ్యాఘ్రము పద్ధతుల గూర్చియు ముచ్చటించిరి. తరువాత వారిచే నేర్పరు పబడిన 12 వ్యాఘ్రము సాధకములను స్వయముగా చేసిచూపిరి. వీరి పద్ధతులన్నియు వ్యయప్రయాసలు లేక ప్రతివారికిని అనుకూలించువిధముగా నున్నవి.

మాడవదినమున వారి బలప్రదర్శనములను జిక్కిరియించున ప్రదర్శించిరి. వీరు గావించిన వానిలో బండిచక్రములకు వేయబడు మందమును యిసుకపట్టానుచుట్టగాచుట్టట, 5 అంగుళముల వలయుముగల యిసుకపట్టిన వంచుట, వంతెన ప్రదర్శనము మిగుల భానునీయము లైయున్నవి. ఈ పనులు వారియొక్క భీమబలమును ఋజువు చేయుచున్నవి. మరియు వీరు తమ వివిధకండరములను జూపి అది వారి స్వాధీనములో నున్నవని ఋజువుచేయుటకు ప్రతికండరమును చలించునట్లు చేసిరి. ఈవిధముగా కండరములను స్వాధీనము చేసికొన్న వారిని యొక్కడను జూచియుండ లేదని చెప్పవచ్చును. వీరి కత్తికి తగిన అట్టహాసము డాంకికమున్న గొప్పసర్పమును నేర్పాటుచేయ గల సామర్థ్యము గల దని చెప్పవచ్చును.

వీరిక వ్యాఘ్రము కళాశాలను నిక్కడ నేర్పాటు చేయ నుద్దేశమునై యున్నారు. బాలరండలు మిగుల ఉత్సాహముతో తమసమ్మతిని దెలిపిరి. కాని పట్టుదలతో కార్య నిర్వహణ మొనర్చు అధిమానులు కావలెను. వాచేరీ?

వార్షిక కొత్తము.

మాపురమందలి ఎ. ఇ. ఎల్. ఎం. కాలేజివారు విద్యార్థులకు బహుమానము లొసంగుటగాను నొక మహాత్మ్యమును సమీరి. నాటిసభకు జిల్లాజడ్జిగారైన జె. సి. ఫెర్నాంజెస్ కొరగారు అగ్రాసనాధిపతిగ నుండిరి. ప్రభుత్వమున బాలరచే హుజురాబాద్లో సంభావనలు జరుపబడెను. తరువాత క్రిస్టియోనాగారు తమ వార్షిక ప్రతిసార్లు జరిగిన వారి విషయములపై క్రొందటి సంవత్సరమునకన్న నీయేడు విద్యార్థుల సంఖ్యయందేమి, కట్టడములయందేమి విద్యకాల మిగుల ఉన్నత స్థితిలోనున్నదని చెప్పవచ్చును. తరువాత బాలరచే బహుమానము లియబడెను.

కడపట అగ్రాసనాధిపతిగారు పూర్వముకన్న అన్ని విధముల కాలేజి యున్నతస్థితిలో నున్నదనియు ఇంద్రము క్రొత్తగావచ్చిన క్రిస్టియోనాగారి సామర్థ్యములనే యనియు జెప్పి సభనముగించిరి.

వర్తమాన-వ్యాపారము.

నేటికి వారముదినములనుండి యొక్కడ అమితములైన వన్నములు కరుణించుచున్నవి. ఇట్టివన్నము యిదివర కన్నమును నెరుగవని ప్రజ లనుకొనుచున్నారు. చెఱువులు కట్టలు దెగి పోయియున్నవి. పాలములలోకన్న మిక్కిలీపాకు మున్నగు నవి ధ్వంసమైనవని కంఠమున విచారించుచున్నారు. పురమందలి వ్యాపారమునకు చాల భంగముగలిగినది. రయిలుపడ్డ గుట్టుగుట్టులుగా మిక్కిలీపాకు-ధనియాలు బస్తాలు పడి యున్నవి. ఇక్కడవరకు వర్తకము రాజధానిలో నెక్కడను జరుగదనిచెప్పవచ్చును. రయిలుపట్టుపూరములు గుడ్డు పెట్టు చాలక బస్తాలు మోదానములో పడియున్నవి. కొన్ని నీళ్లలో తేలుచున్నవి. వర్తకుల విచారమునకు మితిలేదు. నేడు తడినీనమిట్టి ఆరబోసి క్రొత్తగోరాలలో పోయుచుండుగా తిరిగి పోయి బుజ్జించింబిన్న ధారలను గురిపించెను. తాటికట్టాభిమానులు పోసిన మిరపకాయల రాసులను దీయుటెట్లు? వర్తకులు రక్షేమలై మిన్నకుండిరి. వర్తకులకు గర్హిత వస్తువునకు మేరలేదు. రయిలువారు ఇంతవరకును ఎలా రానియ్యకలెనో తోచదు.

గార్డెరీచి బందిపోటుకేసు

మిక్కిలిజాలికరమును కథ.

ఓ. ఎల్. సస్యో అనునాయన అత్యుత్తమభారత పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

ఫిబ్రవరి 12వతేది మధ్యాహ్నము కలకత్తాలోని గార్డెరీచిబందిపోటుకేసు విక్రీతి నారణమును నొకబందిపోటుజరిగి బద్ధ అంకు కంపెనీవారి తాలూకు 18,000 రూపాయలు పోయిన సంకతి తెలిసియేయున్నది. ఈసందర్భమున మెట్రో పాలిటెక్ విద్యాలయమున నుపాధ్యాయుడుగనున్న సరోజి రంజనదాస్ అనునొక యావనదా కాత్రియే పట్టుకొనబడెను. కాని యాతడిలోకమునందలి పెట్టినాడనుసంకతి తెలుపవలసి వచ్చినందునకు మిక్కిలి చుట్టించుచున్నాను.

సరోజిరంజనదాసు మెట్రిక్యులేషన్ కౌన్సిల్ మొదటి తరగతిలో కృతార్థుడైనాడు. ఇంటరుమిడియేట్లుక్లాసు రెండవ తరగతిలో నాటితెను. చనిపోవునప్పటికి 21 సంవత్సరములు కంటే నెక్కువ వయస్సులేదు. చాలయోగ్యుడనియు, మత సంబంధమును భక్తిగలవాడనియు, ప్రతితిలకు. ఇట్టిస్థితిలో 12వతేది అర్ధరాత్రమున పోలీసువారి తనియింపికికెట్టి, సోదాచూచి ఏమియుచోరకపోయినను, నీచిన్నవాని నెక్కడకో తీసికొనిపోయిరి ఈసంకతి యాతడి తలిదండ్రులకు సహితము చాలరోజులవఱకు తెలియజేసియుండలేదు. అయినను, పోలీసు కమిషనరుగా నీకేసును ఆలీపురమునకుపంపివట్లు పత్రికలలో ప్రకటించినందున, 17వతేదిన ఆమెజన్మిటుగారియొద్దకుపోయి తలిదండ్రులు బామినమైవిడుచుటకు దరఖాస్తుచేసిరి. ఈకేసు తమదగ్గరకు రాలేదనియు, నీచిన్నవా డెక్కడనున్నది కూడ తమకు తెలియనేలేయిదనియు, మేజస్ట్రేటుగారుచెప్పిరి. వీరిపై ఆలీపురము అడ్మినిస్ట్రేటరు మేజస్ట్రేటు, సబ్డివిజనల్ ఆఫీసు, పోలీసుమేజస్ట్రేటు వీరందరిని బామిన నిమిత్తమేజేరి. వీరందఱు నీకేసుసంకతి తమకుతెలియదని పలికిరి! తరువాత 18వతేదిన పోలీసుకమిషనరుగారు సర్ ప్రెజెంటేట్టు పోలీస్ గారియొద్దకు పోయి యడుగగా కేసు ఆలీపురము మేజస్ట్రేటుగారియొద్దకే పంపబడినదనిమాధిగాచెప్పిరి. అసాధ ఆలీపురము మేజస్ట్రేటు గారియొద్దకు తిరిగిపోయి సంకతినందర్భములు విన్నవించు కొనగా 25వరూపాయల బామినపుచ్చుకొని సరోజిరంజన దాసును విడుదలచేయుట కాజ్ఞాపించిరి.

ఇది 18వతేది మధ్యాహ్నము జరిగినకథ. సరోజిరంజన దాసు ఆరోజువరకుతెట్టినలేదు. ఎనిది రోజులు జెయిలులో నుంచినపిదప, తుదకు 19వతేదిన యితనిని వదలివేసిరి. అప్పు డితడు మామూలచే బాధపడుచు చేతులవైచ గడల్పులేసంత బల పోనస్థితియందుండెను. ఈతడు తెలియజెప్పిన సంకతులంత బాలికరముగనున్నవో చూడుడు. ఈతనిని పోలీసువారు కిర రాత్రిరోజున పట్టుకొనిరి. నాడు ఉపవాసము. ఈతనినిపంపిన సలమందు మంచిలియ్యమైనలేవు. అన్నము, నిండ చిన్నచిన్న రాళ్లు, ఇంచువలన రెండుమాడు రోజులవఱకు అన్నమునే ముట్టలేడు. అందుపై దోకులు, విరేచనములు ప్రారంభమయ్యె ను జ్వరముకూడవచ్చెను. ఈస్థితిలో జెయిలునందీతనికి టీకాలు వేసిరి. తలిదండ్రులకు చెప్పవలెన చెప్పలేదు. ఆరాత్రిమొగము నిండను, నోటినిండను మహాచిహ్నకృణలేచివెది. ఇట్లువారము రోజులుండి కుదకు మృత్యువుపాలయ్యెను. ఈతడుచనిపోవు వఱకు తెలియించేయుండి అతనిని సమయమున తండ్రిని కాగలించుకొని “నాన్నా! నేనేపాపము యెరుగను. నన్ను యెండుకు పట్టుకొనిరో” తెలియదు. ప్రదక్షినిధమున చావవలసి వచ్చినది” అనిచెప్పి కండ్లకుంట నీరురాల్పెను. ఎట్లయినకేమి సరోజిరంజనదాసు యాలోకమునందీ లేచిపోయినాడు. ఇక మీద నతనికేవిధముగ కష్టములులేవు. విచార మేమియులేదు. కాని, కొన్నిప్రశ్నలకు మాత్రము సమాధానము కావలసి యున్నది.

- (1) ఇతనిరెండుకు పట్టుకొనిరి? ఇప్పటికైన నీతనిపై నేమైన సాక్ష్యము కలదా?
- (2) పోలీసు కమిషనరుగారు కేసుపంపిన వెంటనే యితని రెండుకు ఆలీపురము మేజస్ట్రేటుగారి దగ్గరకు దీసి కొనిపోలేదు?
- (3) సబ్డివిజనల్ ఆఫీసుగారియొద్ద కొకసాహసం: భయభార నీకేసును మఱియొకచోటి కెట్లు దోచువిచారణ జాఖ వారు పంపినారు?
- (4) అతని ఇష్టములే కే, బర్తము మున్నగువానితో బాధపడుచుండగా టీకాలువేసినవారకు? దీనికిబాధ్యులెవరు?
- (5) మహాచిహ్నమునకు సమయమున నితని నేవిధమున జెయిలులో చూచినారు?

చిపురుకట్ట.

అదుదానిచేతిలో ఆయుధము.

ఈమధ్య కలకత్తాలోని డెన్సి మేజస్ట్రేటుగారు కీసుగారి యెదుటకు చిత్రముగకేసు ఒకటి విచారణకువచ్చింది. కానై యగునతడు రాజపుటియాయను నొకశ్రీ తన్ను చిపురుకట్ట గొట్టినట్లు కేసుదెచ్చెను.

విజయనిహారి పతస్థి గారు ఫిర్యాదిపక్షమున న్యాయవాదిగవచ్చి యిట్లనెను:—అయ్యా! ఈశ్రీ నాకక్షి దారుని కండువర్యాములు చిపురుతోగొట్టినది. యావనశ్రీ చేతులోని చిపురుకట్ట ప్రాణిహారిచేయు అయుధమువంటిది.

ప్రతివానిని దార్శన్యముగల చిన్నది. స్త్రీదరుగారిమాటలు విని “హుజూరు! ఆచిన్నవాడు నన్ను చెప్పతోగొట్టినాడు” ప్రతివానిని అనెను.

కీసుగారివాదములు విని అదుదానిచేతిలో చిపురుకట్ట ఉండుట యెంతహానికరమో ఒకపడుచువాని చేతియందు చెప్పఉండుటయు నట్టిదేయని పలికిరి.

మేజస్ట్రేటు:—(ఫిర్యాదినిజూచి) నీవు చిపురునెండుకు వేలేదు? నీవు కొట్టినచెప్పను చూపుటకై ఆచిన్నది తెచ్చినదా?

ఫిర్యాది:—ఆచిన్నది చాలబలముగలది. ఆమెదగ్గఱనుండి చిపురును లాగలేకపోయినాను. ఒకచేరీ నేను తీసికొనివచ్చి నప్పటికి కొద్దులోకూడ కొట్టిననభయముతో తీసికొనలేదు.

మేజ:—నీవా చిన్న దానిని చెప్పజెట్టి యెండుకు కొట్టినావు?

ఫిర్యాది:—అయ్యా నేనుకొట్టలేదు. అది వట్టిఅబద్ధము మేజ:—అట్లయితే ఆచెప్ప యెట్లువచ్చినది? అది నీదికాదా?

ఫిర్యాది:—ఆచెప్పనాదే. ఆచిన్నది దానిని నాకాలి మిరిమండిలాగి కొద్దులోచెప్పి శిక్షించెదనని పోయినది.

మేజస్ట్రేటుగారు ఫిర్యాదిని ప్రతివాదినికూడ వదలివేయుచు నికముందిట్లుపనులు చేయవలదని మందలించిరి.

వల్లవాండ్ర రహస్యములు.

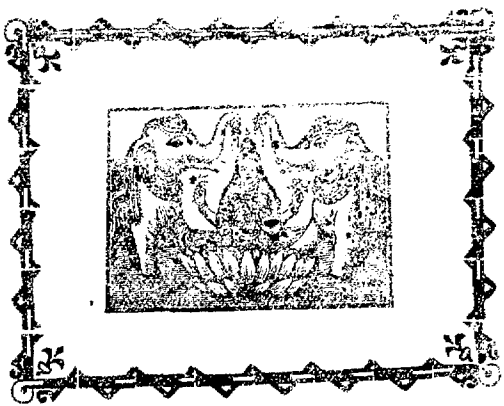
సముద్రమున గొట్టుకొనిపోవుట.

మొన్న బొంబాయినుండి ముగ్గురు చేపలవాండ్రును సింహళమునకు దీసికొనివచ్చి యెరరియిండ్లకు వారినిబంపిరి. వీరు జనవరి 15 వ తేదీని తమకట్టలమీదనెక్కి చేపలనుబట్టుటకై వెళ్లిరి. సుమారు రెండుగంటలవఱక పెద్ద కత్తిచేపకట్టివచ్చి ఒకచెప్పతో వీరివడవను రెండుకునకలు చేసెను. అంతట వీరు అపైర్యముచెందక విరగిన ముక్కలనుజేర్చి, తమనదుములను త్రాటిగో కట్టకుగట్టుకొని వానిమీద గూరుచుండిరి. ఈకట్టలు సముద్రమున బడిపోవుచుండెను. ఎక్కడకు పోవుచుండినది. యొక్కడనున్నది తెలియదయ్యెను. ఎక్కడనైన నొకపడవ కనుపడునేమోయని యెంతయూచినను ఒకటియు కనుపడదు. బయలుదేరిన ప్రాద్దుటి అన్నముతప్ప వేలు ఆహారములేదు. ఇట్లు ఏడున్న రోజులు సముద్రముమీదనుండి సముద్రతరంగములు వచ్చిపడుటచే ఎండవాధ అంతకలిగినదికాదు. ఒకరోజున వాన వచ్చి చాల కష్టముపాలైరి. తడిగుడ్డలనీటినిపిండి దాచుము నాటిరాత్రిత్రాగిరి. ఇట్లు ప్రాణములు బిగబట్టుకొని సముద్రమును సమీపింపుచుండగా తుదకొకపడవవచ్చి వీరిని కాపాడెను. అప్పుడు వీరు బహునీరస స్థితియందుండిరి. అన్నము తినుటకైన సత్తువులేకుండెను. రెండురోజులు వైద్యోపచారము చేసినపిమ్మట మెల్లగా నాహారము పుచ్చుకొనసాగిరి.

ఒక ఘోరమగుహత్య.

హృద్వేదకరమగు వృత్తాంతము.

మొన్న కలకత్తాలోని ఆలీపురము సెషన్సులో మిక్కిలి విచారకరమగు వృత్తాంతము కొద్దువారికొకటి నిజమైనది. పులోసింగు అనునావొకడేదీయో యూరినుండి ఒకశ్రీని లేచ దీసికొనివచ్చెను. వీరుపురు భార్యభర్తలవలె కాకపురమున నివసించుచుండిరి. కొన్నిరోజు తీవిధమున గడచినతరువాత వీరికి పరిపాక్షిణిలేక, యాశ్రీయొక్కనగలను విక్రయించి సంసారము పోషింపసాగెను. నగలను విక్రయించుకొనుట ఆశ్రీ కిష్టములేక ఒకరోజున మార్కెటాసింగు అనునాని యింటికేచిహ్నయెను. తరువాత రొకరోజున నీతడు మార్కెటాసింగు గృహమునకుపోయి, యాశ్రీయొక్క యాభరణములను దీసి కొనుచుండెను. మార్కెటా యిదేమిదనియని చివాట్లా పెట్టినను అతడు విరవయన పోలీసువారి కీవరహాసమున తెలియజేసెను. ఆమలునాడు మార్కెటా; మార్కెటాసింగు యింటిలో లేని సమయమునకై యాతని భార్యయొద్దకుపోయెను. అప్పుడామె మూడుసంవత్సరముల వయస్సుగల తనపిల్లవానిని తెట్టుకొని వసారాలో క్రిందించుచుండెను. ఈదురాత్మకు కత్తిదెట్టి ఆమె ముక్కునుకోసి పిమ్మట నాపిల్లవానిని బట్టుకొనెను. పిల్లవానిని రక్షింపుచు ఆమె యెంతవేడిన వాడువినక అకలితోడనే యాతనిమెడను కోసివేసెను. మెడయొకచోటను, మొండే మొకచోటను బడుచుండగా, అతల్లియెట్టుచు పిల్లవానిని బట్టుకొనబోయెను గాని వట్టిమొండేము మాత్రము చేతులలో బడెను. దీనినిచూచి యామె మూర్ఛవచ్చి నేలగూలెను. ముడ్డాయి కేరముచేసేట్లు క్రిందికొద్దులో నొప్పకొనెను. గాని, యొక్కడలేదనెను. కీసు విచారణయగుచున్నది.

ఆంధ్రవత్రిక

1916 వ సం॥ మార్చి 8 వ తేది సోమవారము.

మన విశ్వవిద్యాలయము.

విశ్వవిద్యాలయము వారు తుదకు మదన పల్లిలో కళాశాల యుంచవచ్చునని అంగీకార మిచ్చినారు. శ్రీనివాసయ్యంగారు వారుతమ సవరణను ఉపసంహరించుకొనుచు న్యాయమూర్తి టి. వి. శేషగిరిలియ్యరు మున్నగాగలవారు ఆవిషయమునకు తమకు సమాధాన మిచ్చిరినియు కళాశాలను నడుపువారిలో కొందరు పూర్తిగా బ్రహ్మజ్ఞాన పారశాఖకు చేసినవారుగా నుండరిని తెలియ నచ్చినదనియు జెప్పిరి. ముప్పదియొక్కరు కళాశాల పరముగను పదునెక్కురు వ్యతిరేకముగాను సమ్మతలిచ్చిరి. ఇదియంతయు జరుగవలసిన రీతిగనే జరిగినదని మానవ్యము. దత్తేశ్వరములలో ప్రభుత్వమువారు పెట్టదలచుకొనిన కళాశాల కొంతకాలమునకు రానున్నది నిజమేయైనను ఇప్పటికొక్క కళాశాలయైనను లేదు. ఇప్పుడు బ్రహ్మజ్ఞాన సమాజమువారి కళాశాల నెలకొని యుండుటకు వెలుగు దేశమంతయు సంతసించ వలసినదే. ఇటీవల కాశీపురమున జరిగిన వివాదములలో లేచివచ్చినవారు కొందరి కళాశాలకు సంబంధించి యుండుటచేత అట్టి విధములు క్రొత్తగా ప్రారంభ మగు కళాశాల విషయమున పొడచూప కుండునట్లు ప్రవర్తించ వలసినదని తెలుపుటకును హెచ్చరించుటకును కడచినసభలోని చర్చచాలియన్నది. ఏమికష్టములును పక్షములును లేక మదనపల్లి కళాశాల ప్రవృద్ధి నొన తెలుగుదేశమునకు నుపయోగ కారికాగలదని విశ్వసించు చున్నాము. నిన్నటినునవి విశ్వవిద్యాలయపు సమావేశమున తీర్మానమైన మరీకొన్ని విషయములును బాగుగా గమనింపదగినవియున్నవి. బి. ఎల్. పరీక్షకు నికముండునుండి విద్యార్థులు మూడు సంవత్సరములు పరీక్షమ చేయవలసి యన్నారు. ఈవిషయమున తీక్షణమైన చర్చజరిగెను. తీర్మానపత్రము వారి ననుసరించి ఇప్పుటి బి. ఏ. బి. ఎల్. కాలకు ప్రాసీదకులు తెలియనుట. స్టేషియంటు వ్రాయుటగాదట. అందుచేత నింకను కొన్ని విషయములు బి. ఎల్. లోనేర్పదగి యున్నవట! అన్నియు చేర్చినచో పెంజేంట్ల చాల నుచుచేతకి సంవత్సరము చదువవలసినట్లు నిర్ణయింప వలెనట కిళాంబి వామాను వాచాధ్యుల వారును సర్. వి. సి. దేశకా చాధ్యుల వారును ప్రశ్నించినరీతిని అంగ్లవిశ్వ విద్యాలయము లో ఆంధ్ర న్యాయశాస్త్రమును జదివి బయలుదేరి వచ్చు వారి స్థలకు ప్రోఫెసరులు వెలియునో? స్టేషియంటులు వ్రాయుటను వారెందుమనో? తుదకు హిందూలొకడ వారికి తెలియదే? అయిన నదిఆంధ్రభూమి యందునేర్పబడి నవిద్యగదా! శంభున బోసినది తీర్థమని యెరుగరా! అట్టి బారిష్టరులు సమగ్రులగు న్యాయవాదులగు చుండగా నిచ్చటి బి. ఏ. బి. ఎల్. లకు నెట్టికొదవ

వచ్చునో? బకనేర్ ఎక్కువ నేర్పవలెనటవచ్చు కొనినను ప్రిన్సిపాలు వేమినుగాను చెప్పిన రీతిని పక్షము కల కొన్ని బరువులను తగ్గించ నచ్చువేమో యనుట నాలోచించి యుండవచ్చును. మావిశ్వ విద్యాలయము వారావనిచేయడై. లా కాతేజాలో మూడు సంవత్సరములు చదవ వలసినదని విధించు వాడైరి. అమ్రోహను పరీక్షకొలగించు వాడైరి. న్యాయవాదులు కేవలపతంజను లును పోవును న్నారిన భయమునకు నిమగాడేడ్ల పర్యధము కొంత ప్రతీకారము కాక తప్పదు. ఆవిధముగా చూచిన యెడల నితరకారణము లేనియున్నను తేకున్నను సీతీర్మానము కొంత సుశృద్ధికిర చుకు నేమో. ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో ఇప్పుడొక్క పర్యాయము లేకలేక పోయినయెడల మరల కొంత సంవత్సరము విద్యాభివీధియొక కళాశాలలో చదివితే తీవలయునను నిర్బంధమున్నది. ఈ నిర్బంధమును తీసివేయించుటకు ప్రయత్నము లింగారెడ్డి గారెంతో ప్రయత్నించిరి. అట్టివానికి కళాశాలలలో తానైనయొకట కష్టముగా నున్నదని రామనాథయ్యరు గారు వాదించియు పోయిన లేకపోయినది. తుదకు తనకు సమర్థతలేని పాతి మలను మాత్రమే విద్యాభి కళాశాలలో ఆరెండవ సంవత్సరము చదువునట్లేర్పరచ వలసినదని రామ లింగారెడ్డిగారు ప్రయత్నించిరి. అదియు నిలచినదికాదు. ఇదివరకువిశ్వ విద్యాలయములో ద్రావిడభాష లన్నిటిని నొకేబోర్డుండెడిది. రామ లింగారెడ్డిగారి యవక్రమముపై నిన్నటి సమావేశమున మెక్కిక్కబోర్డు ఏర్పడవలసినదని తీర్మానింప బడియెను. దేశభాషాభి మానులగు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులు ఈప్రత్యేకపు బోర్డులను దేశ భాషలను ప్రవృద్ధిపంద జేయుట కుపయోగించుట కనునకుచున్నదిగదాయని సంతసించు చున్నాము.

మూడుమాసముల గ్రంథములు

మనయాంధ్ర భాషయందు కడచిన అక్టోబరు, నవంబరు, డిసెంబరు మాసములలో 213 గ్రంథములు ప్రకటితము లయినవి. అంతకుముందు మూడు మాసములలో కంటె 23 గ్రంథములు ప్రచురణలో నెక్కువ. ఎప్పుటివలెనే విమర్శకు సంబంధించిన మూడు మాసములలో వెలువడిన గ్రంథములలో మతవిషయక గ్రంథములే ఎక్కువ సంఖ్యకలవి 58 నీనిలోకొన్ని గమనింప దగినవి కలవు. క్రైస్తవ గ్రంథములలో ఖిస్తియ్య ప్రోగ్రెసులనువత్సప్రాంగ్లగ్రంథముః గుభామాంతికరణమును, విపుల వ్యాఖ్యానముతో 11, 35వ పుటలు గల జైబిలును డేర్వొనడగి యున్నవి. హిందువులకు సంబంధించిన నాలుగుస్థల మాహాత్మ్యములును అద్వైత వేదాంతము, యథార్థమతో వ్యతము నిమనవియు నొకయువన్యాస గ్రంథమును ప్రకటితము లయియున్నవి. ఇవిగాని యెక్కువను తప్పని శతకములు, దంపకములు కీర్తనలు 24 టిక కలవు. మనమూకు పినపసంఖ్యకు కాన్యములు, ఇందులో నొక్కటి వినున యాంధ్రలోకి వాంతయు గమనింప దగియున్నవి. అరవమున ప్రఖ్యాతియగు అద్వైతము కవయత్రికికి భాషాంతో కరిగెను. తెలుగునందుండ గలుగుట నిజముగా ముఖ్యమే. గ్రంథ మెట్లున్నచో మేము చెప్పవలయు గాని ప్రయత్నిము ప్రశంస నియము. లెకు వాత డేర్వొనడగిన భాగము కథలు ఇందులో పూర్తిగా పురాణాధారు 2 మ భాషాంతరీకరణములు 3 మను వేయకథలు 11 నుగలవు. ఇవికాక ఆరు నవలలు కనుపించుచున్నవి. వానిలో మూడు అనువాదములనియు మూడు స్వంతములనియు నూహింపదగి యున్నవి. నాటకములు 13 కలవు.

అనువాదములు 7 పురాణాధారు. అనువాదము సాంఘికము. నివేదిక, నామ దాసు వివేచితములతో నాకవయను నా నాగునింపియులు ప్రకటితములగునవి. చక్రవర్తి చక్రవర్తికి యుద్ధపు ప్రాబల్యము కాన్పించుచు న్నది. రెండు యుద్ధచరిత్రలు ప్రకటితమునవి. కాని ఇటెక్కువ ప్రచారములోనికి వచ్చినట్లు గూకు విధముగు సూచనలను కానవచ్చి యుండ లేదు. ప్రకటనచరిత్ర రెండవభాగము చరిత్రాభాగమున భావవచ్చుచున్నది. యుచక్రవర్తికానొక చిన్న గ్రంథము ప్రకటితమయినట్లున్నది. విమర్శముగూకు మూడుమాసములలో క్రొత్తకెగ్రంథము ప్రకటితమగుట మనవాద్యులకర్తలు చూచున విషయములను గమనించు చున్నామునను తెలుపుచున్నది. పన్నులను గురించ యొక గ్రంథము వెలువడినది. కళలలో వృత్త్యాక విద్యలకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండు భావవచ్చుచున్నవి. అయిన ప్రకృతిశాస్త్ర ప్రకటన లేకయుండుట విచారకరము. వివిధ భాషాలో శేరి తెలుగున ప్రకటితముగ గ్రంథముల సంఖ్యయ గొప్పదిగ నేయున్నది. భాషావాద్యులను విస్తారవగు చున్నదనుటకు నిదర్శములు న్నవి. విస్తారమగుటతోగూడ ప్రమక్రముగా గుణము పుష్పమాపురము ఆధులమగు మనము కవిపెట్టబడియుండుము.

సోమవారములో కడచిన సంవత్సరము కడపటి మూడు మాసములలో జరిగిన దోపిడులసంఖ్య అదృశ్య విమాముగా నున్నది. రాజధాని డివిజన్ లో క్రాంతము 24 బందిపోటులు జరిగినవి. న్యాయమూడ 73 బందిపోటులు రిపోర్టు అయి యున్నవి. నీటి తంత్రావారలనుబట్టిమూడ మొన్న మూడు నీటి నొకజిల్లా పిద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయులనుపబడినట్లునుఆతనిని చంపినవారిని పట్ట బాంధులవారు కొందరు హతులైనట్లును తెలియ విచ్చుచున్నది. ఈప్రధానోపాధ్యాయుడు ఎవరో కొంతకాలము విద్యార్థులకును బందిపోటులకును సంబంధమున్నదని అధికారులకు తెలిపినాడట. ఈవిషయములందరూ పోలీసువారు కొందరు విద్యార్థులను కొందరు యావనులను ఇరుగురు ప్రాశెనరు లును పట్టించుటకయి పట్టుకొనినారట. వీరిమీద నేరములునునోలేదో, ముందుకాని తెలియదు. కాని ఈ రాష్ట్రమున నేర్పడియుండు స్థితిమాత్రము దురము. హంతకుల పద్ధతులు దురూహ్యము. ఒక్కపర్యాయము హత్యలపిచ్చి పట్టిన తనమునకు వదలి పోవుట, అందరు సాయుధులై యుండు కళాత్మక దేశములలోనే జరుగుటలేదు. ఇదిగూడ గాయుధులై యుండు నిదేశమున నురాత్మ్యము భాయుధములు చేకూర్చు చున్నప్పుడు హంతకులనుబట్టు మార్గములు సుసాధ్యములు గొప్ప విషయమును నభివృద్ధిపాదుచుండు పోలీసు బలములనుతనకు తగిన పరీక్షనుచేచు జాలకుండుట గాదు. ఆయాప్రాంతప్రజ లెట్లు జీవనమును జీవిం పట్టుకొని తిరుగుచున్నారో గదా! త్వరితమునభుత్వమునా రుచితరీతిని ప్రజాక్షేమమునకై పట్టు లొన గురని నన్నునలసి యున్నది.

రిషియాలో యుద్ధము.
మార్చి 7:—రిషియాలోతనహవాన యాక్రంభములను ప్రకటించిరి:—నీమహానదికి యెడమ వేరునాల్గునీలను నీవనో లైలుదేవుడు వెనుకైవుకు తమిమిది యాభునీజిల్లాలోకూడ ఒక్కసేను యెనుకు తరిమితియి. ఈవృత్తిగూడ ఘోరయుద్ధముజరుగుచున్నది. మర్రావీ నాజీరాత్రి స్వదీక్షిలోఅజాధమున యెత్తు ప్రదేశము ఆక్రమించుకొనియున్న శత్రుసేన మనసేన తరిమివేసి. కార్వోవో వద్ద మనసేన 7 జర్మను ఫిరంగులను పట్టుకొన్నది.

వ్యాపారవిషయములు.

మన దేశమున కింత దేశములనుండి యెంత విలువగల సీసపు ప్రాతపుల్లలు (పెన్సిల్స్) వచ్చుచున్నదియు తెలిసికొనుటకు వీలు లేదు. కాని, యివి జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా దేశములనుండి విశేషముగా వచ్చుచున్నవని చెప్పవచ్చును. ఈ దేశములలో పెన్సిల్స్ వరికి వచ్చు శ్రేష్ఠతరమును మెత్తనికొక్కయు, (గ్రేఫయిటు) గను యను సమృద్ధిగనుండుటచే నీపరిశ్రమ యచ్చట కర్షియచున్నది.

మన దేశమున మంచి కొయ్య గాని, వ్రాతమునఁగొనియ తోహము చిక్కుటలేదు. వ్రాతమునఁగొనియ తోహము కలదుగాని యిది ప్రశస్తమైనది కాదట. కాలపాండిత్యముగ వ్యవహారములందును దొరకునఁగొనియ దొర్లెత్తు పనికి రాదనివాడుక. కొయ్యదొరకునోలేదో యెవఁడు చెప్పజాలడు. అదవు లన్నిటిని కోరించిన దొరకునేవా! అయినప్పటికి బెలుచిస్తానను మైనూరులలో ఒకతరగతి కొయ్యపనికి వచ్చు నని చెప్పవచ్చును.

మన దేశముల చదురుగింజలలో ప్రతిగింజలు, క్షణము నెనగలు, ఆమడములు, నువ్వులు, అవిసెలు, గనగనాలు, ముఖ్యమైనవి. కడచిన సంవత్సరము మన దేశమునుండి 420 లక్షల రూపాయల ప్రతినియ, 123 లక్షల రూపాయల ఆము లు, 92 లక్షల నువ్వులు, 92 లక్షల అవిసెలు 78 లక్షల ప్రతిగింజలు పరదేశములకు ఎగుమతి చేయబడినవి. ఎంతయు కాలమునుండి “గింజలను పంపవద్దు మన దేశమునందే నూనె దీసి చానిని విక్రయింపుడు” అని ఘోషించుచున్నను నెయను పువనకు. గింజలను స్వీపంపి ఆగింజలనుండియే విదేశీ యులు తీసిపంపుచున్నారు, పిండి మున్నగు పదార్థములను హెచ్చువెలకు పుచ్చుకొనుచున్నారు. చివరకు యంత్రముల స్థాపింపవచ్చు పొనిండు. గాను గలుపెట్టియైన చదురు దీను జాలరా?

కౌశ్ఠికశాఖలను కృతార్థమెంతయో గౌరవముతో చూచుచుండి, కృతార్థమగుచున్నదని కీర్తివాసింపించి. ప్రాచ్యుల్లో వివాహపరమములందు మన కాలములను పెండ్లి మాతురుకు, పెండ్లికొమానకి బహుమానముగా నిచ్చుచుం డి. ఆ కాలమున కౌశ్ఠికశాఖలను వర్తకులు తమ హక్కులలో నీళ్లకు పరులు చాలవలయుగొనుచుండింత ప్రభుత్వమును గలిగియుండినట్లు. ఇప్పుడంతయు మూలబడినది. జర్మనీవారు వచ్చి మన వర్తకమును ధ్వంసముచేసిరి. నాలుగైదు రూపాయలకే కానుకొచ్చి ప్రశస్తమైనది గాక పోయినను కౌశ్ఠిక శాఖలవలెగా గాక పోయినను, పండితులు పాదురులు విదేశ శాఖలలకే వ్యయపయోగించుచున్నారు.

పూర్వము కౌశ్ఠికశాఖలో నీకొనుట పరివార్డు 60,000 చుండియుండిరి. సంవత్సరమునకు 50 లక్షల నెరకు విక్రయగుచుండెను. బ్రిటిష్ కాలమున నేముటకు 625 రూపాయలు ఖర్చుపట్టుచు, ఇదియే ప్రాచ్యుల్లో 2000 రూపాయలకు అమ్ముడు కోవుచుండెడిది. ఇప్పటికి 1846 సంవత్సరపు సంగీతకారము కౌశ్ఠికరాష్ట్రముచూపు ప్రతి సంవత్సరము శ్రీచక్రరీతిగా కొకకాలమున మాకురుమాళ్లను పంపవలయును. వీనినేతరు 8000 రూపాయలు పట్టుచున్నది.

కడచిన సంవత్సరము మనరాజధానిలో 97,15,600 యెకరములలో వరిపైరు చేయబడినది. ఆ వెనుకటి సంవత్సరపు భూమికి నూటికి 8 వంతులు తక్కువ. బక్కాలో 78,30,676 యెకరములును, మధ్యరాష్ట్రములలో 50,55,878 యెకరములను సేకరముచేయబడినది ఆ వెనుకటి సంవత్సరపు సాగుకం పెరిగియు తక్కువగనే యున్నది.

వేలమున్న అన్నలలో కొన్ని చిత్రముగవిషయములు ప్రాయశఃపడినవి. పొరుగుప్రదేశముల ఒక గొప్ప వర్షమును 23 సంవత్సరముల యాదుగల ఒక చిన్నపండితుని యుపన్యాసము విని తన మర్కటాపు నొకసారి ప్రతినినము పరీక్షి అనికడనుండి వేలముకంటె నాలుగైదు రెట్టిచి నీసి కొని సోగగుట ఇంకొకర ప్రభుడు, ఒక విదేశపు పండితుడు వానిని చిన్న ప్రతినిన చదివి “నీకు సంవత్సరమునకు 60,000 రూపాయలిచ్చెదను. నీవు మాకర్కా గారమునొక్కసారి తినినను మామయ మాల్చేమైన దొచ్చిన యెడల చెప్పవచ్చును

వలయునని యత్నము ప్రాసించెను. బ్రిటిష్ వారు యెడల ములా చిన్న వెంటలను దేయఁజూరకలను స్థాపించి పని చేయఁచుండగా రెండు జర్మన కంపెనీలు 87,50,000 రూపాయలువెచ్చించి, యింకను క్రొత్తమాన్యులతో నొక యంత్ర శాలనుకట్టి రెండు సంవత్సరముల కాలములోగామంచి పనిచేసి క్రొత్తయంత్రములను జేసి ఇంగ్లాండునకే పంపసాగింట్లు.

మన పిల్లలకు బొమ్మలుకూడ విదేశములనుండియే వచ్చుట కోరినయము ఈబొమ్మలు జర్మనీలోని న్యూరెంబర్గునుండియు, పారిస్ నుండియు విశేషముగా వచ్చుచున్నవి. ఇట్టిపిల్లలందు జర్మనీపరిశ్రమయందు చాల ఉన్నతస్థానము వహించుటయందు చిత్రమేమియులేదు. జపానుండియు చతుక బొమ్మలు వచ్చుటకలదు.

ఇంగ్లీషువారుకూడ బొమ్మల విషయమున జర్మనీకి వెనుకబడియున్నారు. ఈవధ్య ఇంగ్లాండు దేశపు వాణిజ్య శాఖవారు బొమ్మల ప్రదర్శన మొకటి జరపిరి. జర్మనీలో కొన్ని బొమ్మలనుజేయుదురు. కొన్ని బొమ్మలను పక్షికొన కట్టిన కండ్లుమానికొనును. ఇట్టిమాదిరి వానిని చేయు రహస్యమును ఆంగ్లేయులు కనిపెట్టిరి తెలియుచున్నది. ఇదిగాక జర్మనీలో మన దేశలా విగ్రహములుకూడ చేయబడుచున్నవి.

మన విదేశీయులలో నేవయమునను పోటీగపని చేయజాలమునకు దబ్బులేదు. అభిమానులేదు. వికవత్సములేదు. శాస్త్రజ్ఞులనులేదు. అయినప్పటికి మన దేశములో కొండవల్లి, నక్కవల్లి మున్నగు పోట్ల చక్కని బొమ్మలు చేయబడుచున్నవి. సీమబొమ్మలకలెసేల బడుటపోదనే విగుగవు ఈపరిశ్రమిట్టి సమయమున మన ఆంధ్రులందుకు వృద్ధి లాగివలెదరా?

మన దేశము పట్టణములకు ప్రసిద్ధి కెందినదైనను, మనకు గావలసినగడ్డలు చాల భాగము ఇతరదేశముల నుండియే రావలయును. కడచిన మార్చిలో అంత్యముగు సంవత్సరమున నానానుండి 9,66,622 పానుల విలువగల పట్టుగుడ్డలు వచ్చినవి. ఇటువంటివి ఇంగ్లాండు ప్రాన్సుదేశములలోను చేయబడుచున్నవి, కడచిన సంవత్సరమున నిట్టి గడ్డలు జర్మనీనుండి 1,41,068 పానులవియు, ఇంగ్లాండు 1,28,250 పానులవియు, ప్రాన్సునుండి 1,11,712 పానుల వియు దిగుమతియైనవి.

ప్రతినిన సేనల ఆరోగ్యము

లండను మార్చి 6:— యుద్ధభూమిలోనున్న రైటరు వాన్టాసంఘమువారి విలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— నాలుగు నెలలనుండి వానలోన, బురదలోను యుద్ధముచేయుచున్నను ఇంగ్లీషునైనికులు యెంతమాత్రము బబ్బునడలేదు. ఇందువలన వారికి ఆరోగ్యము బాగుపడినదియే చెప్పవచ్చును. ఇంటికడనున్న పుటికెన్న కొద్దిమందికిమాత్రము బబ్బుచేసినది. హిందూదేశపు కేసలు.

వానవలనను, శత్రువలనను హిందూదేశపు సేనలు చాల బాధపడుచుండునని లండనునగరములో అనుకొన్నారు. కాని యుద్ధభూమికవచ్చి మాడగా భయమునకు కారణము యేమాత్రము అగపడుట లేదు. ఇండియాలో నున్న పుటికెన్న వీరు చక్కగా నున్నారు.

హిందూదేశపు గుజ్జపుదేశము. ఆనేక వేలమంది హిందూదేశపు నైనికులను చూచితిని. వీరందరు మంచి ఆరోగ్యవంతులై యున్నారు. గుజ్జపు కాకులను చూచితిని. వీరు కూడ ఆరోగ్యవంతులుగాను, ప్రార్థనంతులుగాను నున్నారు. గుజ్జములు చూచుటకు ముద్దుగచ్చుచున్నవి. ఇండియానుండి వచ్చినపుటికెన్న మొదలవలె చక్కగా నున్నవి.

సామాన్య శాసనసభ

ఆదాయవ్యయముల చర్చ.

ధిల్లీ మార్చి 8:— సామాన్యశాసనసభ నేటిఉదయము కూడినది. సభ్యులుకొద్దిమంది మాత్రమువచ్చిరి. సర్ హార్ కొర్ట్ బట్లగుగారు ఆభ్యర్థనజనుండిరి. సభ్యులడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పి తరువాత కోశాధ్యక్షులగుసర్ విలియంమేయరుగారు ఆదాయవ్యయములను గూర్చి చర్చ ప్రారంభించి దానినిబా గాదాభాయిగాను ఆదాయముల పుత్రికలలో కొన్ని మాన్యులను చేయవలసినదని ప్రతిపాదించుచు నిట్లు నెల విచ్చిరి:—

రైలువేర్కాములకు ముందుసంవత్సరముఖర్చు పెట్టదలచిన సొమ్మును 50 లక్షలకుకొగించ వలసినది. ఇట్లు తగ్గించుటవలన మిగులు సొమ్మును, విద్యకును ఆరోగ్యభివృద్ధికి వినియో

గించుటకై ల ప్ర్యేయ ప్రభుత్వములవారి కిచ్చవలసివెదె. ఆరోగ్యభివృద్ధికిని విద్యాభివృద్ధికిని సొమ్మును వినియోగించుట ముఖ్యమని దొరతమువారి అభిప్రాయవచ్చింది యుండుటచే. నే నేను 1915-16 వ సంవత్సరమునకు నిర్ణయించిన ఆదాయ వ్యయములలో కొన్ని మాన్యులు కావలెనని కోరుచుంటిని. ఇందు నిమిత్తము గాకపోయిననే నేమియుమాన్యుల కోరదలచుకొన లేదు ప్రస్తుతముజరుగుచున్న సంవత్సరములో బడ్జెటుందు విద్యాభివృద్ధికి, ఆరోగ్యభివృద్ధికి నిర్ణయించిన సొమ్ముకంటె 10 లక్షల 90 వేలపానులు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములలో తక్కువగా ఖర్చు పెట్టబడుచున్నది. ఇండియా గవర్న మెంటువారు విద్యావిషయమైచేసిన కొన్ని ఉత్తమఫలనను రాష్ట్రీయదొరతమువారి వ్యయములకు సంబంధించి ఇండియాప్రభుత్వమువారికి తెలియ తగిన కొన్ని సంగతులకలనను, విద్యాభివృద్ధికి ఖర్చు పెట్టతగిన సొమ్ముతగ్గినదని కోశాధ్యక్షులు చెప్పవచ్చును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవా రేకముగ తెలియజేసిన కొన్ని సంగతులు సరిగ నుండకపోవుటయేగాక అన్యాయముగకూడవచ్చునని.

ప్రజాపిత కాగ్యముల కొరకు భూములను కొనుటకు రాజధాని దొరతములకు ఇండియా గవర్న మెంటు ధనసహాయ్యము చేసినది. ఈదబ్బును ఒక్కసంవత్సరములోగా రాజధాని దొరతములు ఖర్చుపెట్ట జాలక పోయినవి. దీనిని పట్టి చూడగా ఏసంవత్సరపు దబ్బును అసంవత్సరము ఖర్చుపెట్టుట కష్టమని తెలియుచున్నది. ఈసంవత్సర రాగంధమున రాజధాని ప్రభుత్వములకు ఇండియా గవర్న మెంటువారు లెక్కప్రకారము చాలదబ్బు యిచ్చవలసి యుండెను. ఈదబ్బును రాజధాని ప్రభుత్వములు సంవత్సరాంతములోగ్గాచక్కగా ఖర్చు పెట్టుకొన వచ్చును.

ఇండియా దొరతమువారు రాజధాని దొరతములకు విద్యాభివృద్ధికిగాను సాహాయ్యముచేసిన ధనమును, వారు ఉపయోగించక పోవుటకు వారి సోమరి తనము కారణమై యుండెను. ఉపయోగించుటకు వీలులేని కారణములేదో ఉండియుండును. ఇండియా గవర్న మెంటువారు సమృద్ధించిన దబ్బును వీలైనంత త్వరలో వినియోగించు కొనుటకు రాజధాని ప్రభుత్వములు ప్రయత్నముచేయును. కాని అసం దగ్ధములు వచ్చినప్పుడు మట్టుకుకొన్ని రాజధానిప్రభుత్వము యిమిత కాలములో ఆపనిని నెరవేర్చ జాలవు మరుసటిసంవత్సరము ఇండియానకుదయో గవర్న మెంటువారు ధనసహాయ్యము చేయఁజూతే రాజధానుల దొరతములకు యిబ్బందికలుగును. ఇందుకు రాజధానిదొరతములను నిందింుటకు వీలులేదు. వెంటనే ఖర్చుపెట్టుకోలేనప్పుడు రాజధాని దొరతములకు ధనసహాయ్యముచేయువారు ఖర్చుపెట్టుకో గలిగినప్పుడు సాహాయ్యము చేయకపోవటముకూడ ఘోరముగాయ్యుంది.

రాజధానులకొరకు మొదట యేర్పరచినదబ్బును కొద్దిగ హెచ్చించుట అవసరము. సామాన్యముగ తగులు హెచ్చువ్యయములకు మొదట సమృద్ధించిన సామ్రేచాజును. కాని యీ సంవత్సరము కొత్తకార్యములు అనేకములు ఆరంభించుటచేత హెచ్చు యియ్యకపోయిన ఆపనులన్నియు ఆగిపోవును. దీనివలన ఇబ్బందులుకలుగుటయే గాక విశేషమైనమాడ సంభవించును. ముందు సంవత్సరపు నైద్యవ్యయములకు యేర్పరచిన సొమ్ము వెనుకటిసంవత్సరము సమృద్ధించిన సొమ్ముకంటె 3 లక్షల 95 వేలపానులు తక్కువగానున్నది సవరించి లెక్కలకన్న 18 వేల:00 లక్షలపానులు తక్కువగానునది. దీనినిబట్టి పారిశుద్ధ్యమునకుకూడతక్కువసమృద్ధింపబడ్డై గ్రహించవలెను. పారిశుద్ధ్యము నిమిత్తము మూడు నైద్యవ్యయముల నిమిత్తము నూన్సా ప్రాన్సు అదమునుండి 1913-14 సం॥లో 108 లక్షలనై చిల్లరమున్నా కాంతను చేయబడినది కాని 1915 16 సం॥లో 15 లక్షలనై చిల్లరమున్నా కేశాంతను చేయబడినది ఈ కారణమువలన 9511000 రూపాయలు మిగిలినవి ఇట్లు మిగుల్పుట మంచికాదు

ఇండియా కంతకు పక్షవైద్యులకు లేమాత్రమని మేయరుగారు రినిరి; ఆరోగ్యదాతాకములగు పక్షతు (స్కీము) ల నెన్నింటి కాధనము చాలునని యడిగిరి. రైల్వేలకాని ప్రత్యేక పరచబడియుండు కోటీ ఎనుబదిలక్షల సభ్యములలో నేబది లక్షలను నూతనముగ నేర్పడు (ఇనుపదారి) మార్గములకొఱకును వినియోగించి వలయునని బాదాభాయిగారు నడివిగగారు? ఈ పద్ధతులకుల అవసరముగాని, ఈపద్ధతు నిర్మయమందుగలబోచిక్యముగాని భావబోధపలేకని మేయరుగారుచుండలించిరి. ఇనుప దాతులవిషయము లాభకరమగుట సందేహస్పదము. మంచి సాగుదలగల సంవత్సరములలో స్వల్పలాభమే వచ్చుచుండెను. సర్ ప్రెస్టోట్ ఉడ్ విల్సనుగారు వడివిన మేరకు రెండొడ్డకొందట, అనగా, 1908-1909-వ సంవత్సరమున రయిల్వేలపడ్డకొంద దొరతమువారికి కష్టము కలెగె ను.

నలందావిశ్వవిద్యాలయసందర్శనము.

యాకాచాంగు అను చీనా విద్యాలయని యాత్ర.

ప్రాచీనభారతము విద్యావైభవము.

శ్రీ॥ ౧॥ 629, సంవత్సరమున చీనాలో పబ్లికేషన్ భాగమునందున్న షేక్ సీ రాష్ట్రమునందలి యాకాచాంగ్ పట్టణమునకు యాకాచాంగు అను నొక పాఠశాలవిద్యాలయము పోయెను. ఈయనకు 29 సంవత్సరములకంటె నెక్కువ వయస్సులేదు. ఆఫ్ఘానిస్తాన్ మతగ్రంథములలో గొప్పపండితుడని ప్రసిద్ధికెక్కెను. ఈసాంఘికతత్వమునందొక నిరుపమానముగ వాదాటి కలగియుండుటచే విశేష సత్కృత్యమునకు వాత్రుడయ్యెను. మత ధర్మములను లోతులకు బోధించుచు, పండితులయొద్ద దానను సంగతులను గ్రహించుచు దేశాటనము చేయుచుండెడివాడు. ఈయన పేదజ్జానమునకును, విషయ ప్రదర్శనా నైపుణ్యమునకును జులూ విస్తయచిత్తులగుచు వచ్చిరి. వెలెనతోట్లనెల్ల రాజ్యాధిపతులు, గురువులు, మహాజనులు ఎల్లరు నీ మతప్రచారకుని గౌరవించుటకై ముందుకు వచ్చుచుండిరి. యాకాచాంగు పండితులకు పేరుపడిన స్థానము. ఆఫ్ఘుల మహావిద్యాలయం లెందకోయుండిరి. వీరు సహితము యాకాచాంగుయొక్క సర్వతోముఖ పాండిత్యమునకు మెచ్చి నమస్కరించిరి. రాజధాని నగరమునందలి విద్యాలయములను యాకాచాంగు దర్శించెను. వారిసాంఘికతత్వమును ప్రశ్నించువారు లేరు. కాని వారి యావశ్యకములకును, గ్రంథస్థములయొద్దను విషయములకును పరిస్పర్శకము కన్పట్టినాడెను. ఏదియోపోసి, ఏదితపోసి ఏవద్దలిననుబొందవచ్చునో, దేనినిగూడదో దోలాయమాన మానకుడయ్యెను. అంతట హిందూదేశమునకు బోయి బుద్ధదేవుని స్మర్యచే బునితంబయిన విద్యాస్థానములను దర్శించి యానందచేతానులను నివర్తింప నిశ్చయించుకొనెను.

పవిత్రవంతముగ గంగాది సామీప్యమున అనేకపాఠశాలపుణ్యస్థలములగులవు. బుద్ధుడు తత్వాన్వేషణముచేసి నిర్వాణముబొందిన పవిత్రస్థలములను చూడనేడున్నది. మొట్టమొదటి ప్రసంగముగావించి, ధర్మసంస్థాపనమునకు బునాదినిచేసినలేళ్లయద్యానరణము వారణాశిలోనున్నది. శిష్యులకు ధర్మోపదేశము గావించిన రామబంధు శివరహస్యగుట్ట రాజగుహలోనున్నది. ఇది గాక బుద్ధదేవుడు జన్మించిన స్థానము, ముక్తికైందినవనము, ఆఫ్ఘులనే యున్నది. మఱియుబుద్ధగయ దగ్గరనే, అనేక శతాబ్దములనుండి పాఠశాలమునకు ప్రసిద్ధికెక్కిన లోకవిఖ్యాతముగ నలందా విశ్వవిద్యాలయమున్నది. కాని, వీనిని జేరుకొట్టుకొని ప్రయాణము మిక్కిలి యర్థవంతమైనది. విదేశసంచారమున రాజులు నివేదించిరి. మార్గవ్యవస్థను సెప్పియోయియు కయోదారులను, ఎన్నియోపకర్తవ్యములను గలవు. ఆయా శత్రువుల భావల యాకాచాంగునకు వెలియువు. ఈకష్టములన్నిటికి ధయించి, ముందు ఈయనతోనున్నదమని వాదనము చేసిన మిత్రులప్రయోగము చాలించుకొనిరి. కాని, యెన్ని యాటంకములు వచ్చినను, ఎంతనిరుత్సాహము కలిగినను నీయన మాత్రము తనసంకల్పమును నడవలేదు. తుదకు 629 సంవత్సరము నెవ్రెంబరు నెలలో యాకాచాంగు ప్రయాణముయ్యెను. ఆయానపడిన కష్టములను మితిలేదు. నదులకు దాటుట, పరిహార్లు ప్రాంతపు కొలలనెక్కట, గూఢచారులకు తప్పించుకొనిపోవుట, ఒక్కటియొక్కప్పుడు? ఒక్కచోట నీయనకురావ ప్రతికూలు పట్టుకొని గవర్నరుగారి యెద్దకు దీసికొనిపోయిరి. యాకాచాంగుయొక్క నిష్కల్మషపు సమాధానములకా గవర్నరుగారు ఆశ్చర్యముచెంది, ఆయనను బట్టుకొనుటకై యిచ్చిన వాగంటును పట్టుకొనింపి ఆయననుదలిచేసెను. ఇంకొకచోట, వాణగుకోజులవలకు నీటిమక్కుమైన దొంగక మిక్కిలి భావపడెను. ఇట్టికష్టస్థితిలో యాకాచాంగు “అప్పుటను నీ ప్రయాణము ధనము నిమిత్తము కాదు. సంపదకొలకు కాదు. ప్రభావంతోతము కాదు. వేదముల సర్వధిగ్రాహకై వాద్యాయము తలించుచున్నది ప్రాణులకష్టములన్నిటిని బోధింపవలెను తలించి చేయునని చెప్పెను. వాక్యములను మాత్రము పాలింపదా?” అని దీక్షింపుచోచేసిన ప్రార్థన యెవరికి జూలి పుట్టిందయ? అంతట మలయ మారుతము వీచి యనినవలెను దేన్నీ నేలగులియున్న పుట్టుకలేదు. యాకాచాంగు నియమించిలేచి గుట్టును నెట్టుకుంటేదనే యది వెనుకటి వారిని వశమిచ్చుకొని పట్టెను. ఎంతగానను మరలినదికాదు. తుదకు బోయిపోయి ఆరుదాలో కొంచెము చేచ్చికయ్యెను. చల్లని నీటిగుళు ప్రదేశముకదానిని చేరిరి.

ఇక్కడనుండి బయలుదేరి పోయిన పిమ్మట నివాస యోగ్యముగ నొక ప్రదేశము కానవచ్చెను కాబాంగు దేశపు రాజురాధ్యక్షుడు. ఈయనకు యాకాచాంగుయొక్కరాక తెలిసి తన రాజ్యమును దర్శింపజేయుచు దూరలకు బంపెను. ఆయన విద్యాలయము రావీలు లేదని చెప్పినను, పీరుదినక, ఆటలోజులు వాత్రంబవల్ల నడిపించి, అర్థరాత్రమున లోటగుమ్మముకేర్చి. రాజుగారు వెళ్ల యత్నముతో. నెడుగుగబోయి సత్కరించి ఆయనకు తమ సంగతుల గొనవచ్చిరి. యాకాచాంగు వచ్చుకొన్నట్టికి భార్యయు, పిల్లలును నిద్ర పోవుచులేవాయను భయముతో వారిని జేదసారాయణమున నియోగించెను. యాకాచాంగును మందరములోనికి గొనిపోయి, యుచిత స్థానమున గూర్చుండ బెట్టి తనభార్యను రప్పించి మత సంబంధముల ప్రశ్నలతో వేధింపసాగెను. తెలతెలవారు యండెను. వారముకోజులనుండి నిద్రయైన లేక వాధపడుచుండిన యా విద్యాలయని ప్రాణము విసగి గాబా! నన్ను ఒకింత నిద్రపోనిమ్మి” అనిసాహించి యదుగునవలకు విడువలేదు! పరిగోజులుండిన పిదప యాకాచాంగు తన ప్రయాణము నభ్యసేంపులేదెను. కాని, రాజుగారిందునకు సమ్మతింపక తన రాజ్యములోనిప్రజలకు ధర్మోపదేశము చేసేవారిసత్కారములను జేయవలయునని కోరెను యాకాచాంగు యేమిచేయుటకు దోచక చివరకు ఆన్నము నీళ్లుమాది ప్రాణత్యాగము చేయ సంకల్పించెను. మూడురోజులు అన్నము నీరు ముట్టలేదు. శరీరము కుప్పించిపోవుచుండెను. చరిపోవునను భయముకలిగి రాజుగారు యాకాచాంగునజూచి “అయ్యా మితివృత్తు నొక నెలరోజులు మాత్రముండి యొక్కగ్రంథమును మామబోధించి తరువాత నెలపునై కొనుడ”ని చెప్పి ఆయన ప్రయాణమునకు గావలసిన సన్నాహములతోయూ సిద్ధముచేయింపసాగెను. గుట్టములు, నపుకర్లు, వెండి, బంగారము, కుప్పట్లు చెప్పులు, బోటులు కావలసిన యేర్పాటులన్నియు నమర్చి యాపండితుని సాగనంపెను. వీరందఱు బయలుదేరి కొన్ని నాళ్లకు పింగు సాంగుఅనపర్వతకనుములు చేరిరి. వీనినిదాటుటకు వారము రోజులువట్టిరి. చలిచేతను, ఆకలిచాధరలనను నేడుగురు మనుష్యులు మృతినొందిరి. ఇంక గుట్టుకులకును, ఎద్దులకును లెక్కలేదు.

ఎన్నియొటంకములు వచ్చినను యాకాచాంగు ప్రయాణము మాననవాడుకాదు. ఆఫ్ఘులవృత్తు గానవచ్చిన గుట్ట గోపురములు, మతములు, మున్నగువాని వివరములన్నిటిని ప్రానికొనుచు తుదకు కాశ్మీరముచేరెను. ఇచ్చట లెండుసంవత్సరములు విశ్రమించెను. ఇక్కడి వేదగ్రంథములను ప్రాయుటకై రాజుగారు ఇరువదిపండితులను సహాయముగా నొంగిరి. తరువాత దేశము ధర్మమున బడి ప్రయాణము చేయుచుండ వీరిని సవరి వారము గా దొంగలు ముట్టించి, సర్వము దోచుకొనిపోయిరి. కట్టుకొనబట్టుటకుడ నూడ బెరికిరి. పరిజనలందఱు దిగులుచెంది యేడువసాగిరి. యాకాచాంగుమృత్యును అధైర్యపడలేదు. “మిత్రులారా! ప్రాణము కంటె శ్రేష్టమైన వస్తువులేదు. ప్రాణము నుభయముగా నున్న యెడల తప్పునవానికి మనమెందుక వింతిల్లకలెను” అని ప్రార్థనచేయుచు సాగెను. కనోచినుండి బయలుదేరి గంగాదిని దాడ ప్రయాణము చేయుచుండ మఱియొక యిబ్బంటి తటస్థించెను. వీరికి సవరణలో రిజిడంటి పాటసానులు కూచుండిరి. మార్గవ్యవస్థను నీటిదొంగలువచ్చి పడవను వాడ్తుండిచ్చిరి. వీరు శిరస్యపాదములు. ప్రతిసంవత్సరము కొందఱు మనుష్యులనుబలి యిచ్చువాచారము వీరికిగలదు. ఇంతకంటె మంచిబలివోరకదని యాకాచాంగును జంపింపుచుండిరి. వోడిబాటసానలెంతజేడినను వారువివరైరి. కొందఱి, ఆయనకుబయలు సమప్రాణములను ఎలియచ్చెదమన్న ను తమవల్లునునీడుకక, దగ్గరనున్న ఒక తోటలోనికి యాకాచాంగునుదీసికొనిపోయి,బలియిచ్చునిమిత్తమేమి కదానినెచ్చెనది, కాలు నేతులుగట్టివానివైబడజేసిరి. మృత్యువు ఆనన్నుచునుండినను ఆతిర్పణ్ణుని మనుష్యునించి లేచెను. ముఖముపై సంతోషమైన మానలేదు. “అయ్యలారా! మీరు నామట్టుకే గోలనెట్టుక కొంచెము గృతధర్మమాత్రము నానచ్చి పిమ్మట మీ యాత్మనువచ్చునట్లు చేసేకొనుడు” అని ప్రార్థనచేసి దొంగలను చెప్పెను. స్వేచితుల యెద్ద నెవునై కొని యొక్కనివిషయము యధమై చేయుని స్మరించి, శాస్త్రధర్మముల బోధించుటకై తిరిగి యిచ్చటనే జన్మించి తేయునట్లుగ భావించెను. “తల్లీ! యా యధర్మములకుండి వీరిని

తప్పించి సన్మాదముగ నొనర్చునట్లుగ నన్నువీరిలో జన్మింప జేయుము” అని నిమిత్తమునకు భాగ్యముచేసెను. తరువాత నేమిదగినదో యెరుగదు. ఆనంద మున్న యెందుడెను ఇంతలో ప్రహ్లాదమారు తుపాకావచ్చి గంగా తీరములకులేచుచు పడమరందెను. హస్తాకాశము వలె నిమిత్తములయెందుడగ రమన్న వృక్షములు నెలనెల విరుగసాగెను. అనీటి దొంగలు భయకంఠులై యదంతయు వ్యామలంబించిన భూగర్భకృత్తి ఫలితమని దలంచి యా పీఠమునకు ప్రణమిల్లసాగిరి. అట్లు చేయుటలో వారిలో కొకరి స్వర్గ యాకాచాంగునకు తగిలి నేత్రములు తెరచి “అయ్యా! ఇంకేమి యాలగ్యము?” అని నడిచెను. కత్తిలో పాద్రుండుటకు బయలు ప్రభో! క్షమింపుము! క్షమింపుము! పాపులము” అని విలపించుచు ఆయన బంధములను విప్పి లోమదణుకు దొంగిలించిన యా సిసంతాను నచ్చట బడజేసి అయుధములను గంగాలో పారజేసి ఆయన పొదములపైబడి క్షమాపణ జేరిరి.

ఇట్లు గంగాది యెద్దనున్న పాద్రుణ్యస్థలములను పర్యటించుచు యాకాచాంగు గయాపట్టణము చేరును. గయాపాద్రుణ్యస్థానమున మహాప్రసిద్ధి గాంచిన పట్టణము. దీని యట్లు ననేక దేవాలయములు మతములు ఉన్నవి. వీనినెల్ల దర్శించి నలందావిశ్వవిద్యాలయము జేరెను. యాకాచాంగు యొక్క వృత్తాంతము తెలియుట తోడనే వీరి కయగు విశ్వవిద్యాలయ యాధికారులు నలుగురు మహావిద్యాలయములను బంపిరి. విద్యాలయ సూక్ష్మమునందలి యొకశ్రేణియు చేరుట తోడనే యక్కడ 200 మంది పండితులను, 1000 మంది శాక్తులను శైవాచార్యులను, భక్తములు, పూజనీయులు నువాసన ద్రవ్యములు తిరిగిని యెదుడగబోయి సన్మానించి తీసికొని వచ్చిరి. యాకాచాంగు వదలిన యేడు సంవత్సరముల తరువాత నీమహా విద్యాలయము తనకన్యస్థానముచేరెను. నలందాపాద్ర విభాగమునకు ప్రసిద్ధికెక్కిన స్థలము. ఇదికొంత వజ్రు మతముగను, కొంత విశ్వవిద్యాలయముగను నేర్పణుప బడినది. ఈవిద్యాశ్రేణి 500 యొకరముల విశిష్టముగల వైద్యతోటలో స్థాపించబడినది. ఈస్థలము నెనరోపరోపకార పోషింబగు వర్తకలు యధునికీర్తిపట్టవాడుడెను. ఇచ్చట మూడునెలలు బుద్ధుడు సహితము ఆచార్యవీరము నహించి బోధచేసెను. రమ్యతయగు నీరసమునందు గోపురములు, ఉద్యానవనములు, శ్రాద్ధస్థలములు, విద్యాధనములు నిర్మింప బడి చూచుటకు సరస్వతీ మందిరము వలె నుండెను. ఉద్యానవనము యొక్క పడమటికైపు మార్గము దగ్గర వైద్య ముఖములపడు గట్టుపడి క్లిదానివై నక్షత్రముల నెటునట్లు పొడుగై న గోపురముకట్టి, అనేక చిత్రాలంకారములతో, ప్రకాశించుచుండెను. ఆనలంకారాలనిమిత్తమై ప్రహ్లాదములగు నెనుమిది మహామోహకాకృతిగలమందిరములు ఉండెను. ఆ సమీపముననే ఎనిమిది దేవాలయములు కలవు. వానిలో బంగారుబోడను, కుజ నైడూర్వములతోడను ఆలంకరింపబడి నూన్యస్థియందు తరళితలాదుమండిన పొదుకలు నెట్టుబడినవి. విద్యార్థులకు ఉపనాసనముల నిర్మిటకు నూరుగురు లేర్పఱచిరి. మొత్తమున విద్యార్థులేమి, సన్యాసులేమి పదిజేలమంది ముచ్చట నుండిరి. విద్యార్థుల నివాసము నిమిత్తమై నాల్గులంకెలను ఆలు నెద్దధనములు కట్టిరి.

ఈ విద్యాలయమునకు లోభద్రుడను మహావిద్యాలయము ఆధిపతిగ నుండెను. యాకాచాంగునకు లోభద్రుని మే నల్లునిగృహమున బగు యేర్పాటుచేసిరి. భోజనమునకుగావలసిన యేర్పాటులకుడ విశ్వవిద్యాలయాధికారులే యొనర్చిరి. మగధ దేశమునుండి రాజాధిరాజు ఆపయోగించు శ్రేష్టతరుగులయ్య మును చెప్పించిరి. ఇష్టముచచ్చినచోట విహారించుటకై ఒకచిన్న యేనుగు నొసగిరి. ఇచ్చట మొత్తమున యాకాచాంగు లెండు సంవత్సరములుండెను. ఈరెండు సంవత్సరములలోను శాస్త్ర మత గ్రంథములకు, వేదములకు, వానికి సంబంధించిన నాగ్నయ తర్క, వివాదంబు, వ్యాకరణ శాస్త్రములను అధ్యయనము చేసెను. ఆఫ్ఘులవృత్తు, వివాదము నిమిత్తమై ముట్టుకట్టుకు ముట్ట పల్లకీయంబు యొనుగుమీదకో పోవుచుండెడి నాడు. విద్యాలయ వాతావరణ మంతయు జేదభూషణలతోడను, శాస్త్రవర్ణులతోడను నిండియుండెడిది. ఇచ్చట కేవలము పారమార్థిక సంబంధము విద్యమే గాక తాళ సంబంధముగ జీతికాస్త్రము, క్యూనిము, భూగోళము, వైద్యము, మున్నగు వానిని గూడ బోధించు చుండెడి. ఇరువది విద్యులగు నూత్ర గ్రంథములతో, శాస్త్రములను బోధించగలపండితుల 1000 మంది యు, మున్నెంబిదిబోధించగలవాని 100 మంది, ఏకంజిని బోధింపగలవారు 10 మందియు, (ఇందువాగు యాకాచాంగు గలడు) నుండినట్లు యాకాచాంగు చెప్పుచున్నాడు. ఒక్క శిలాభద్రుడు మాత్రము పవిత్రోముఖ పాండిత్యము కలిగి అన్నిటిని బోధించు సమాధిప్రభు గలిగియుండెను.

బిరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లండు

జర్మనీవారి యంత్రాములపై ఫిరంగుల బారు చేయుట.

లండను మార్చి 6:— పారిసు, గురువారము నాడు ఛానెలునందు ఫ్రెంచివారి డిప్లొమెట్ల జర్మనీవారి యంత్రాములపై ఫిరంగుల బయోగించెను. ఈ యంత్రాములను సెం 2 రు మోస్తరుది. అంతర్జామి మాడుదెబ్బలులిని వెనుక మునిగి మరల నగపడలేదు. అని ప్రకటించబడెను.

ఉద్యోగియులు గట్టుచు జేరుట.

లండను మార్చి 6:— యు యెరి రు అంతర్జామి యందలి యుద్యోగియులు 29 గురు డోషమును దీసికొనిరాబడిరి.

నష్టమేమియు లేకపోవుట.

లాహోరు మార్చి 6:— ఈ వారమునందు జర్మనీవారి యంత్రాములవలన నేమియు నష్టముకాలేదని మార్చి 4 తేదీన లండనునుండి సివిల్ అండు మిలిటరీ జెట్టునకు ప్రత్యేక తంత్రీ వార్తవచ్చెను.

కోశాగారమువారి పులిములు.

లండను, మార్చి 6:— నూజీక కెవలను వడ్డీగల కోశాగారమువారి పులిములకై పా 5000000 ల వరకు గావలసిన వారిని దరఖాస్తు చేయవలసిన దనిరి. స్టాకు యెక్స్ఛేంజి వ్యాపారమునందు ఈజిప్టు ప్రత్యేకములను, నూనె కర్తకమునందలి ఖాగములను ముఖ్యముగాగోరిరి.

“థార్ డిస్” వర్తకనావ

అలహాబాదు మార్చి 7:— పయినిరు. ప్రతీకకు లండను విశేషికి యీక్రిందివార్తను పంపినారు:— “థార్ డిస్” అను వర్తకనావను గాల్వోవావద్ద యిటీవల బ్రిటీషువారు కొనిరి. ఇది మొన్న ఒకజర్మను అంతర్జామిని వాంచినది. అంతర్జామిలను ముంచిన బ్రిటీషువర్తక నావలకు బహుమానమును యిచ్చెదమని ఇంగ్లండులో యెవరో ప్రకటించిరి. తనకా బహుమానమును యిమ్మని “థార్ డిస్” కోరుచున్నది. బ్రిటీషువద్ద జర్మను అంతర్జామి ఒకటి “థార్ డిస్” విూడటాల్సొడో గొట్టునునదతన. అగొట్టును “థార్ డిస్”కు తగులలేదు. అంతట థార్ డిస్ అంతర్రామి గొట్టుమిడికి వెళ్లి కొంచెముసేపు ఆప్రాంతములనే యుండెను. అంతర్జామి తిరిగి ఆగపడలేదు.

సురక్షితముగ రెవుచేరుట.

లండన్ మార్చి 7:— “థార్ డిస్” బోగునావ ఒక నవమొదలను బాదించిన దనియు థార్ డిస్కు గట్టుచుగు వెబ్బుమాత్రమే తగిలినవనియు, సురక్షితముగ రెవుచేరిన దనియు, జర్మనులకుడ ఒప్పుకొను చున్నారు.

సర్ జాన్ జెల్లికో

లండను మార్చి 6:— సర్ జాన్ జెల్లికోగారికి నాకా నేనానిపదవి అను పెద్ద ఉద్యోగమును యిచ్చిరి.

సర్ రిచర్డు పియర్స్ గారు.

ఇంగ్లండుకు వచ్చుట.

లండను మార్చి 6:— తూర్పుఇండియాదీవులవద్ద నున్న అంగ్లేయ నాకాదళమున కధిపతియగు వెను అడ్మిరలు సర్ రిచర్డు పియర్స్ గారు ఇంగ్లండుకు వచ్చిరి.

ఫ్రాన్సు

సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారి లేఖ.

లండను, మార్చి 6:— నేటిరాత్రివచ్చిన ఫీల్డుమార్షలు సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారింపిన లేఖయందెట్లున్నది. ఫిరంగియుధముల ఫలితము తృప్తికరముగ నున్నది. ప్రతిదినమునను చిన్న చిన్న పోరాటములు జరుగుచు నేయున్నవి. కాని ఈపోరాటము లందు మనమే ముందుగ ప్రారంభించుచుంటిమి. బ్రిటీషు వారి విమానములు శత్రుబిరుదుల వెనుకకు బోయి వారి విమానములను రెండుసార్లు క్రిందకు దిగునట్లు చేసినవి.

సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారికి ఫ్రెంచివారు సైనికపతకము నొసంగుట.

లండను మార్చి 6:— జనరలు డిలక్రాయిగారు ఫీల్డు మార్షలు సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారికి మెడల్ మిలిటేరీను ఇతక మును బ్రదర్శించుచో జరిగినయత్నమునుగూర్చి బ్రిటీషువారి హెడ్వక్వార్టర్సులోనున్న రైటరు ప్రతినిధి యిట్లు దెబ్బుచు న్నాడు. ఈపతకము నిగ్గి మోడోయిన కొనంగుట కిదియే ప్రథమము. ఫీల్డు మార్షలు గారొనరించుచున్న ఘనకార్యము లకు ఫ్రెంచివారింత మెచ్చుకొనుచున్నదియు సైనికుల శ్రేయస్థైర్యములనుగూర్చియు తప్పక మిత్రమండలివారికి జయము కలుగుననియు జనరలు డిలక్రాయిగారు చెప్పిరి. ఫ్రెంచివారి పరాక్రమమును బ్రిటీషువారి సైనికులకు మనోగతిమే యనియు వారితోగూడగలసి పోరుట గౌరవమనియు తప్పక విజయము గలుగునని తమకుగూడ నమ్మకము గలదనియు ఫీల్డు మార్షలు ఫ్రెంచిగారు నుడిపిరి.

ఇతర బహుమానములు.

తరువాత నుచిత స్రవ మొనర్చుచు జనరలు డిలక్రాయి గారు జనరలు విల్హెల్మ్ గారికిని 21 ఆలెంబీగారికిని, 21 ఫుల్ట్రేనేగారికి గ్రాండుక్రాస్ ఆఫ్ లెజియన్ ఆఫ్ హనరును దిరు దము నొసంగిరి.

వైమానికునికి బహుమానమిచ్చుట.

లండను మార్చి 6:— పిగాడను ప్రసిద్ధికెక్కిన ఫ్రెంచి వైమానికునికీ జర్మనీవారి విమానముల ధ్వంసము జేసినందులకై, సైనికపతకము నొసంగిరి.

పరాసు స్త్రీమరు నిప్పుముట్టుకొని మందుట.

ప్రయాణికులు సురక్షితముగ నుండుట.

లండను మార్చి 6:— లాటోరెనీ అను పరాసు స్త్రీమరుకు నిప్పుముట్టుకొనినది. ఈస్త్రీమరు ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీన న్యూయార్కు నుండి బయలుదేరి హేతుపట్టణము వచ్చుచున్నది. ఈస్త్రీ మరు తీరముగ మండిపోవుచున్నట్లు తరువాత వాయువార్త వచ్చినది. దీనిమీదనున్న ప్రయాణికులను, కళానులను సురక్షితముగ నున్నారు.

మూలకొల్పోయి యుద్ధము.

హ్యారిసు మార్చి 7:— పరాసు అధికారులు 27-వ తేదీన ప్రకటించినదానిలో నువావారింపిన మాలనుకొల్పో వ్యవహారము గురించి, యీక్రింది వివరము తెలియుచున్నది:— పరాసు సైనికులను కందకములును జర్మను సైనికులను కందకములను, చాల సమీపమున నున్నవి. చిన్న చిన్న పొడలు పెరిగి ఇవి మరుగుపడి యున్నవి. గనులు, బాంటులవలన యుద్ధము జరిగినది. మధ్యాహ్నము మన కందకము వద్ద పొగలెగయు చున్నట్లు కనిపించినది. మేమొకగనిని క్రేచ్చిలిమని తక్కిన కందకములోనివారనుకొనిరి. కందకము లోని వారికి గాడ్పు కొట్టినట్లు నేడిగారి గొట్టినది. అంతట, మరుగుచున్న ద్రావకమేదియో మీదపడినది. పొగలో కనుపడకుండ జర్మను సైనికులు వాగిగొని, ముల్లకంచె తీగలను నరికి చేసి, కందకముమీద పడిరి. కాని మరునాటి ఉదయమున తరిమి వేయబడిరి.

ఫ్రెంచి యుద్ధమంత్ర.

లండన్ మార్చి 7:— డాక్టరెజుస్ ఫిలిగతులనుబట్టి, ఏనమయమున నేమి ఆవస్థము వచ్చునో యని ఉత్తరఆఫ్రికాకుపంపిన మాసేనను ఒకపోటకూర్చి యొక్కడికివలయునన్న నక్కడికి పంపుటకు సిద్ధముగ నుంచినారు. అని ఫ్రెంచియుద్ధ మంత్ర ప్రకటించినాడు.

మిత్రమండలివారు ముందునకుబోవుట.

లండను మార్చి 6:— పారిసు, నేటిసాయంకాలమున నిట్లని ప్రకటించబడెను. బెల్జియంలోని యిసుకదిబ్బలయందు మనము స్వాధీనపరచుకొనిన కందకముపై జర్మనీవారు 12 సార్లుపడిరిగాని వెతుకకుట్టుబడిరి. అగ్రానున కుత్తరమునందు మనము తృప్తికరముగ ప్రతీకారముల సల్పితిమి. గురువారము నాటి సాయంకాలమునందు ఒక పొట్టిఫిరంగులదళమును స్వా

ధీనపరచుకొంటిమి. నేడు జర్మనీవారు మనవై బడగా వెనుకకుగొట్టి రెండుగోజులనుండి వారిస్వాధీనమున నుండిన మన కందకములలోని ముందువరుసలను మరల స్వాధీనపరచుకొనుటయే గాక చాలమందిబ్బెదలను బట్టుకొంటిమి. రోజంతయు రిమ్ముమీద ఫిరంగులు బారుజేయబడెను.

గురువారమునాడు ఛాంపెనీలో పెర్లునుప్రాంతము లందు ముందునకుబోతిమి. శత్రువులకాకలివారల పటాలము నొకదానిని చుట్టుముట్టి పట్టుకొంటిమి. నేటిదినమున పెర్లు సున కీశాన్యమున నొక కందకమును స్వాధీనపరచి కొనుటయేగాక 600 గజముల పొడవుననున్న కందకములను మెన్నిలుకు వాయవ్యమునందు 200 గజముల వెడల్పుననున్న కందకములను బూసెజారునకు వాయవ్యమునం దనేక కందకములను బట్టుకొంటిమి. ఆగ్లోనునందు వాంకొయి గ్రామము నందలి పడమటి ఖాగమునందు ముందునకు బోతిమి. బాయిల్ ప్రేటరునందు శత్రువులు మనవై బసవుతు వెనుకకు గొట్టి తిమి. ఆగ్లోనునందు హార్టుమాక్ స్వెల్లర్ రాష్ట్రవద్దపాంటుమా స్నకకు వాయవ్యమునం దొక కందకమును బట్టుకొంటిమి.

లండను మార్చి 7:— నేటిమధ్యాహ్నము పరాసు అధికారులచే నిట్లు ప్రకటించబడినది.— జర్మనుసైనికులను కందకములనుండి తరుమగొట్టి వానిని స్వాధీనము చేసికొని, నోటరు చేమండి లారెట్టివద్ద మన వైయ్యముల ముందుకు పోవుచున్నవి. జర్మనీవారికి విపరీతముగు నష్టముకలిగినది. సాంపె యియలోను, పెర్లుకు ఉత్తరఖాగమునను, బూసెజోరు లోను మేము ముందుకు పోవుచున్నాము. వోస్జెసులో మేము రిచాకెరకోస్ గుట్టలమీదనున్న జర్మను సైనికులను తరిమివేసి, స్వాధీనము చేసికొంటిమి. జర్మనులు మాతో రెండుపర్వముల కలపడినప్పుడు పూర్తిగ వెనుకకు నెట్టివేసితిమి. నులు జరను దగ్గరనున్న ఇంబర్లును మాడ మేము పట్టుకొంటిమి. ఉత్తరఖాగపు చివరనున్న తిరి-వ గుట్టనుకూడ వశపరచుకొనుటచేత నీవిజయము పరిపూర్ణమైనది. హోమిన్నున్స్ లెరు వద్ద జర్మనీవాకపటాలములు మనసేవలను చుట్టడించినప్పుడు వారికే చాలానష్టము కలిగించి, చాలమందిని ఖయిదీలుగ పట్టుకొని చివరకు వెనుకకు గొట్టివేసితిమి.

లండను మార్చి 7:— హ్యారిసులో యీక్రిందివిషయములు ప్రకటించబడినవి:— అగ్రానుకు ఉత్తరమున నాటో డాండిలోరెటీ ప్రాంతములలో మనసేవలు యింకను జర్మను సేవలవై పడుచున్నవి. జర్మనీవారు యీప్రాంతములకు నెడ్డ సేవలను తెచ్చిరి. వారికి చాలానష్టముకలిగినది.

బెల్జియములో వెస్టుయెండు ప్రాంతములలో ఇసుక దిబ్బలమీదనున్న మనఫిరంగుల దళములు జర్మను ఫిరంగులపై ఫిరంగులను విపరీతముగ కాలివనవి.

ఛాంపెయినులో బాసాజరీకు వాయవ్య దిక్కున పర్వత ప్రాంతములో జర్మనీవారు మనసేవమీద పడిరి. మన సేవ వారిని వెనుకకు గొట్టివేసినది.

వాన్ జెన్ లో మనసేవ జర్మనీవారి కందకములలో 800 గజములను పట్టుకొనినది.

కుక్ వారమునాటి సాయంకాలము యుఫ్ హోట్టుకు యెడరుగానున్న మనసేవవై జర్మనీవారుపడిరి. వారిని మన సేవ వెనుకకు గొట్టివేసినది. కర్మవద్ద జర్మనీవారి మందు కొట్టును మనవారు తగులపెట్టిరి.

కుక్ వారమునాటిరాత్రి కొంత జర్మనుసేవ ముందుకు వచ్చి సిల్లికర్ కాప్ వద్ద స్థానములను బలపరచుకో వలెనని ప్రయత్నించెను. మనసేవ వారిని తరిమివేసి వారిస్థానములను నాశనము చేసినది.

లండను మార్చి 6:— న్యూపోర్టు మొదలు ఇరెనెవరకు ఫిరంగుల యుద్ధము తీవ్రముగ జరిగినది.

బాసెజోరు వాయవ్య దిక్కుననున్న పర్వత ప్రాంతములలో నిన్న మనసేవ ముందుకు వెల్లెనది. దీనిని చూచి జర్మనీవారు మనసేవవైపడిరి. మనసేవ వారిని వెనుకకు గొట్టివేసినది.

లిస్ మొదలుకొని ఎయినువరకు అప్పుడప్పుడు ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది.

పెర్లుకువద్ద ముందుకు వెల్లెన మనసేవ స్థానములను నిలుపుకొన్నది.

పాంటుఅమాసన్ వద్దనున్న ఒకపొలమునందలిఇంటిలో జర్మనుసైనికులు బసచేసియుండిరి. మనఫిరంగులు గురిచూచి ఆయింటిపై ఫిరంగులు కాలివనవి. జర్మనీవాకలవరపడి అడవిలోనికి పారిపోయిరి. మనసేవ వేసిన ఫిరంగిగుండ్లు వారిని చాలామారులు తరిమినవి.

పేర్రాయివద్ద అడవిలో కాపలాకాయుచున్న మన సేవవై జర్మనీవారు పడిరి. వారికి యెమిలూథము కలుగజేసెను.

రుష్యా

18675 వేల దీనిని బట్టికొనుట.

అందఱు మార్చి 5:—పెట్రోగ్రాదు. పిల్చెరి 21 తేదీ మొదట మార్చి 3 తేదీలోపల రుష్యావారు ప్రాసిస్లావ్ ద్వారా కలహమునకు 18675 వేలదీనిని 5 ఫిరంగులను 62 పాటిఫిరంగులను అనేకవర్ణముల బట్టికొనిరి.

రుష్యావారు ముందునకువచ్చుట.

ప్రాసిస్లావ్ సాక్షిమందుట.

అందఱు మార్చి 6:—పెట్రోగ్రాదు. పిల్చెరి, విన్ చూల్లానవలయొద్ద కొన్ని చోట్ల ప్రభువులతో రాటము జరుగుచున్నది. ముగ్దెరిజిల్లాజయప్రదముగ ముందుకు బోవుచున్నారని తెలుపబడినది. వందలకొలది. ఖైదీలను 5 పాటిఫిరంగులను బట్టికొంటిమి. కొనోస్కొకోటల బట్టికొను నపుడు వైవానిని బట్టికొంటిమి. కాశ్చెతికా పర్వతములందు జాగ్రత్తగా దక్షిణమునకు బయల్పడుమును బట్టికొంటిమి నిన్న ఆస్ట్రీయావారు రంధ్ర తీరముగ మనవైబడలేదు. రుష్యావారు ప్రాసిస్లావ్ బ్రహ్మాండ లూకావారి దాటిరి.

ఆస్ట్రీయా రషియాలు యుద్ధము.

కార్యాచియను కొండలలో పెట్రోగ్రాదు ప్రాంతము అందు ఆస్ట్రీయాను లనేకమారులు మన సేనవై పడుచున్నారని వారికి ఏమిటాభిముఖముగలదు. చిట్టి కొకదియొద్దకు కందకములను త్రవ్వకొని బలముగానున్న ఆస్ట్రీయాను సేనను మనసేన తరిమివేసి నూరుమందిని ఖయిదీలుగ పట్టికొనినది. మనసేన ముందుముందుకు వెంటకొని పోయి ఆస్ట్రీయాను సేనవై పడుచున్నది.

రషియా ప్రకటన.

అందఱు మార్చి 7:—వోరక్ ప్రాంతములలో మనసేన జర్మను సేనలను వెంటకొని, ముందుముందుకు బోవుచున్నది. కాక్సను పర్వతములకంద్ర యంతరీట్ల కొంతమందిని.

అందఱు మార్చి 7:—పిల్చెరికి యొద్దనున్న ప్రాంతముల వాడుకవర్ణములను మనసేన యింకను ముందు ముందు వెళ్లి జర్మను సేనవై పడుచున్నది. జర్మను సేన మన వారు సోదాజ్ కెయిన్, టిబెస్కి-అను ప్రదేశములకు దాటి పోవుటలు కొట్టిరి.

మూవారీ ప్రాంతములలో మన సేనలు ముందుకు వెళ్లుచున్నది. సుగ్దాల 17 మంది నైనిటలను ఖయిదీలుగ పట్టికొనినారు. ఆగస్ట వాల్ టెట్రోలో మనసేన ముందుకు వెళ్లుచున్నది. ఒసోవిన్ కోట్ల వర్షములు రెండుమాసలు పడిరి. రెండు మాసలు కేరళకు వర్షము పడిరి. కొటలోని ఫిరంగులు జర్మను ఫిరంగులను నికరముగా ముగిసినవి.

పిల్చెరి ప్రకటన.

అందఱు మార్చి 7:—పిల్చెరికి ఎవనుకట్టు జరుగుచున్నది. సోదాజ్ కెయిన్, మూవారీ, ఒవెస్కా, సానావలనున్న ఆస్ట్రీయాను సేన లింకను యెదిరించుచున్నది.

పిల్చెరి ఆస్ట్రీయాను సేనలను సానావల వరకు వెళ్లి దాటగా జర్మను సేనలను లింగిలవడి, వారిని వాళముచేసిరి.

అమెరికా

గ్రేటియాను బట్టికొనుట న్యాయము.

అందఱు మార్చి 6:—సాటె. వాకామంట్రిగాట్టు వెంటకొన్నది. యూరన్ పను ప్రాంతముచే సోదాజ్ పట్టుకొనినది. ప్రెస్టెట్రవాను దీనినాడని బట్టికొనుట న్యాయము.

పెనామొనానాను దొంగిలెను.

అందఱు మార్చి 6:—వాసింగ్టన్. ఈనెల 20 తేదీని పెనామొనానాను దొంగిలెను. విశోహాయంతు సంగ్రాహములగుచున్న కారణమున నీ ముట్టనమున ప్రాసిస్లావ్ విల్సన్ గారు వచ్చుటమారిరి.

గ్రీసు

గ్రీసు దేశపు ముత్రము.

వాతీకామా యిచ్చుట.

ఎథియోపియా మార్చి 7:—వోరక్ ప్రాంతములలో మనసేన జర్మను సేనలను వెంటకొని, ముందుముందుకు బోవుచున్నది. కాక్సను పర్వతములకంద్ర యంతరీట్ల కొంతమందిని.

ఉద్యోగిని వ్యత్యుతైన గ్రీకుముఖ్యమంత్రి.

అందఱు మార్చి 7:—రాజుగారి ఆధిపత్యము క్రింద యిదివరకు పనిచేసి మానుకొనిన గ్రీకు దేశపు ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక సంవత్సరము ఈనెలకు వెనికెలన్, డ్రాగోమిన్, తియోటికిన్, హెన్ మేన్, అనువారు వచ్చిరి. రాజుగారు కై మిన్ గారి ముఖ్యమంత్రిగా నుండునని కోరిరి. 24 గంటలలో అలాచించి దేవిమయము చెప్పెదనని కై మిన్ గారు అనిరి.

జర్మని

బ్రిటిషు సైన్యమును జర్మనీవారు పొగడుట.

అందఱు మార్చి 6:—వాల్టెరకటన సంఘమువారిట్లు వెల్లడుచున్నది:—హింబురుగ్ సాక్షిమందుట ప్రాసిస్లావ్ ను వలన బ్రిటిషువారి సైన్యము యొక్క సమర్థతను గూర్చి జర్మనీ వారికిగల నోలొంటి యభిప్రాయము మారివని తెలియుచున్నది. ఈ ప్రతియందు బ్రిటిషువారు జర్మనీవారికి ముఖ్య విరోధులని వ్రాయబడెను. ఇంతేగాక బ్రిటిషువారి వాకాద శమము తమ విధానముల గుర్తెరి కార్యముల సడపుచున్నంత వరకు బ్రిటిషువారి సైన్యమును గూర్చి తీవ్రముగ నాలోచింపదగి యున్న దనియు పూర్వము సంగ్రామములం దెట్టి పట్టుకలను ఓర్చి బ్రిటిషువారు గజబరచిలో యట్టి యాయధమునందును గూడ పట్టుకలతో బోరికదనియు వాకారణమున జర్మనీవారు హృదయముల నిట్టవరచికొని వారితో బోరుటకు తమ ప్రయత్నముల నినుమడించుటకు సర్వస్వమును గోల్పోవుటకు వైన సిద్ధము గావలెనని వ్రాయుచున్నది.

ముందుగుండు సామానును దయారు చేయు

కర్మాగారమును ధ్వంసము చేయుట.

అందఱు మార్చి 6:—పారిసు. జర్మనీ దేశమునందలి కర్మాగారములలో వాల్టెరకటనను తుపాకిమందున జేయు కర్మాగారము ముఖ్యముగా వానితో నొకటి. ఫ్రెంచివారివైమానికదళము వానివైకెరి వాగుగ గురిచూచుటకు 5 కేలయును గుల యెత్తునకుచ్చి 4 వాయిలువేసెను. వీనిలో మొదటిది ద్రావకమును తొట్టిలో పడెను. తరువాత వాల్టెరకటనను పొగయుతేచెను. పొగ విమానమువరకు వచ్చెను. కర్మాగారము లం దిత్తరభాగములను మిగిలిన మూడు వాయిలును నిష్ఫలముకొనెను.

నూతనముగా జెప్పిలునుకు నష్టము కలుగట.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మార్చి 6:—సెం L కి కల జెప్పిలిను దొంగుకు గురువారు నాడు టెర్రాంటికర్ల దిగుమడగా తీవ్రముగ నష్టము కలిగెను. చురవ్యుతుజేయుటకు విప్లవలసి వచ్చెను.

జర్మనీవారి సైనిక నష్టములు

చార్మిని మార్చి 7:—జర్మనీవారు రెండు వైపులకు కలిగిన నష్టములను గురించి ప్రకటించిన సంగతులను బట్టి జబ్బుచేసిన వారికూడ చేర్చుకొనినయెడల, రెండు వైపుల నష్టమైయుండునని తెలుచున్నది.

లాహోరు మార్చి 7:—జనరలు హిందెబుర్గుగారి యాధిపత్యముక్రింద రుష్యావారితో పోరాడుచున్న జర్మను సైనికులలో 25 వత్సల మంది నష్టమయినట్లు పిట్టగ్రాదు లోని వైస్సు సత్రికావితేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు. వీరిలో ఒక లక్షగూడ నిశ్చల రణరంగమునందే నష్టమైరి. తూర్పు ప్రమ్యాలో 25 కేల మంది ఖయిదీలుగ చిక్కినారు. ప్రవాసిని యుద్ధములో 5 కేల మంది చనిపోయిరి. భారత పట్టణమునకు, ముగ్దెరిజిల్లా పర్వతములను బట్టికొను సేనలను ముగ్దెరిజిల్లా పర్వతములను బట్టికొను జరుగుచు.

జర్మను సముద్ర సైన్యము

లాహోరు మార్చి 7:—పిల్చెరి. గెట్టుప్రతిక ప్రత్యేక తంధివా:—జర్మను సముద్ర సైన్యము తేమేసా చేయుచున్నదనియు, వారిని జయముకలుగుచున్నదనియు, వార్తలు ప్రకటించబడుచున్నవి. సీగెన్స్ కిది ఇంగ్లీషువారే ప్రకటించుచున్నది. ముగ్దెరిజిల్లా వారికి కలిగిన విజయములగురించి మా కెప్పుడును వార్తలు పంపలేదని జర్మనీలో నీయు ప్రకటనప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయావారి ప్రయత్నములు.

లాహోరు. మార్చి 6:—పిల్చెరి అందు మిలిటరీ కెట్టు ప్రతిక కెట్టుతంధివచ్చెను. అందఱు మార్చి 4:—ఇటీవల రుష్యా

వారు మంతావ్యవరకు ముందుకుబోయిరి. వెల్సెరిగడ, వారణాసి వరకు వెళుకను రాకుండుననిగామని సందియము చున్నది. ఈ ప్రాంతములం దాస్త్రియావారు తీవ్రముగ వెంటకొనుచున్నది. ప్రాసిస్లావ్ ద్వారా బోవుటకు పిల్చెరిగట్లు ఈ ప్రదేశములకు తూర్పుభాగమునందు ముఖ్యముగ రుష్యావారివై బడుచున్నారని వాల్టెరకటన ముఖ్యముగ వ్రాయుచున్నాడు.

రుష్యావారు ప్రాసిస్లావ్ వశపరచుకొనట.

బుఖారెస్టులోని మార్చి 6:—సత్రికావితేఖ రుష్యా వారు ప్రాసిస్లావ్ బట్టికొనినది తెలుపుచున్నదిగాని పెట్రోగ్రాదునందలి యుగోగ్రియులు రుష్యావారు ముఖ్యముగ పోరాటమునెరపి 6 కేలమంది వైదీలను 4 ఫిరంగులను బట్టికొని పడమటికికొండి 20 మైళ్లదూరమువరకు వచ్చిరి మాత్రము వెంటకొనుచున్నది.

టర్కీ

క్రూసరువై ఫిరంగులు కాల్చుట.

అందఱు మార్చి 6:—మిటిలెకి యెదురుగా డిక్టేటర్ల నన్ను “సాఫ్టేర్” అను క్రూసరువై ఫిరంగులుకాల్చిరి. “సాఫ్టేర్” టర్కీ-వారి వారి 20 ఫిరంగులను వేసిరి. టర్కీ సైనికులు ధూపడి చెల్లాచెదలై పారిపోయిరి.

టర్కీ యుద్ధనామలు

వైస్సా, హెమిడి, పెడ్డిడి అను సెద్దయుద్ధనామలు, నాలుగు క్రూసరును నాగ వాడవచ్చునని రోమునగరమునందలి పెసెంజరు ప్రతిక ప్రకటించినది. ఈ యుద్ధనామ లన్నియు ప్రయాణమునకు సిద్ధమైయున్నవి. వీనికి సోచెన్ గారు నాయకులుగ నున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికా

దక్షిణాఫ్రికా తిరుగబాటు

లాహోరు మార్చి 7:—పిల్చెరి. గెట్టుప్రతిక ప్రత్యేక తంధివా:—దక్షిణాఫ్రికా సార్ల మెంటువారు ప్రెసిడెంటు నిర్ణయించువారిని ఒక సంఘముగ నేర్పించి, ఇటీవల జరిగిన తిరుగబాటును గురించి విచారించుటకు నిర్ణయించిరి. జనరలు హెర్జోగంగుగారు తిరుగబాటుచేసినవారికి వ్యతిరేకముగ పని చేయుటలందుకు, స్వార్థముగా వారిచర్యలను ఖండించగా, తా మిప్పుడైనను, తిరుగబాటును కూడదని అవశాలమని చెప్పిరి.

లాహోరు

లాహోరు వైద్యసౌకర్యము.

లాహోరు మార్చి 6:—లాహోరు వైద్యసౌకర్యము వ్యవహారముగురించి, యిక్కడి ప్రతిక యొకటి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నది:—మేము విచారణచేయుగా మిలిటరీ విద్యార్థులు తమ పాఠశాలనుండియు, భౌతిక శాస్త్రము నుండియు ఫిబ్రవరి 28 కు తేదీని వెదులుగొట్టబడినట్లు విద్యార్థులు చెప్పుచున్న సంఖ్యలను తెలియుచున్నది. సాతకాల లోనుండి వీరివేర్లను తీసివేయుమని ఆధికారులు తెలిపినట్లు కూడ మాకు తెలియవచ్చినది. తరువాత విద్యార్థులు తమకచ్చనిట్లను గురించి తెలియజేసికొనవలసినదని, పంజాబులోని అప్పు ప్రకటన ఇవచ్చెనను జనరలుగారు బుఖారెస్టు సాయంత్రము వారికి తెలియజేసిరి. దానిని 16 గురు విద్యార్థులు ఇచ్చె వారు జనరలు ఆఫీసులో వచ్చి ఖాంబురు గారిని దర్శించి గురు వారము మాట్లాడి, తమకున్న పాఠశాల భాగములను నివేదించుటకు విద్యార్థులనుండి కొందఱు ప్రతినిధులు యెర్పాటుచేయవలసినదని కోరిరి. ప్రతినిధులుగానుండి 6 గురువరకు 24 గురు విద్యార్థులు నిర్ణయించబడిరి. సర్వమైతలు ఓర్వముగా గురించులో బోక్సము కలిగించుకొని, సానుభూతితో విచారించవలసినదని, విద్యార్థుల లొక విన్నపమును చేసికొనిరి.

దక్షిణాఫ్రికా సైన్యము

లాహోరు మార్చి 6:—దక్షిణాఫ్రికా సైన్యము ఓడింపబడిన అమీర చందు, బాలచంద్రుడు, వసంతకుమారు అదర్బిచాని అనునటులగు ముద్దూలు, పంజాబు ఫిఫ్త్ క్రోయ్ వారు భాయపరచినట్లు వైద్యులను అప్పీల్ చేయుచున్నది. వాఖలు చేసికొనవలసినదని, కొందఱు ప్రతినిధులు దరఖాస్తుచేసిరి. ఈ సేనకు సంబంధించిన కాగితములు ఇంగ్లండువేరినవెంటనే వీరుచేసిన దరఖాస్తులను గురించి విచారించుట.

దేవాలయపు హత్య కేసు అప్పీలు

ప్రతి కాన్సిలువారు కొట్టివేయుట.

అందఱు మార్చి 6:—పిల్చెరి ముందుములో మహంతును అరెస్టు చేయుటకు చాక్చేయబడినది. ఈ సంవత్సరమున మోచించు పద్ధతులందు అను సరికి, డిక్టేటర్ల నేనుబడి. దానిని 16 ఇతరుల ప్రతినిధులు ఆస్ట్రీయా చేసికొనటకు ఉత్తరు విన్నించవలసినదని దరఖాస్తుచేసికొనినది, నిరాకరింపబడినది.

అలహాబాదు

భోపాలు బీగముగారు

అలహాబాదు మార్చి 7:—భోపాలు బీగముగారు మార్చి 14 క తేది ఆ ప్రాంతముల శిక్షిని దర్శించెదరు.

డిల్లీ

హిందూ దేశములోని గోదము పంట

డిల్లీలో సభలుగుట.

డిల్లీ మార్చి 6:—గోదము పంటను గురించి విచారించుట తేల్చడిన సభ శ్రేణు మానీయులగు క్లాక్సుగారి యాజమాన్యముక్రింద ప్రారంభమై సంతతి సందర్శముల విచారణ జరిగిన తరువాత మధ్యాహ్నము ముగిసినది.

హిందూదేశములోని గోదములపంట.

డిల్లీ మార్చి 6:—గోదములపంట విషయమున రెండవ సారి యిట్లు తెలియజేయబడినది. రెండవసారి గోదములు, 3 కోట్ల 25 లక్షల యొకరములలో చల్లబడినవి అనగా నిరుత్పత్తికంటె రెండవపంట నూటికి 28 వంతులు వృద్ధియైనది. ఒక బంగారము లోను నీ హారము లలోను తప్ప నీవైత తక్కినవోట్ల అనుకూలముగనున్నది. మొత్తపుపంటలో వైరెండు రాజధానులలోను నూటికి 3వంతులు మాత్రమే పండును. విదేశములలో అష్టాంశమునందీ కోటి, 60లక్షల క్వాంటరులును, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు, 4 కోట్ల క్వాంటరులును కనడానుండి కోటి 10లక్షల క్వాంటరులును రవాణాకాగలదని అంచనా వేయబడినది.

ప్లేటుసెక్రటరీగారి తంతివాగ్దా.

డిల్లీ మార్చి 6:—మార్చి 4 తేదీన ప్రేక్షకరాయగారికి ప్లేటుసెక్రటరీగారి వద్దనుండి ఈక్రిందితంతివాగ్దావచ్చెను. పెద్ద నునకు నాయక్యమునందుండి బూసెజూరున కుత్తమువరకును ఛాంబేరిలోగల జర్మనీవారి కందకములలో మొదటివరుసను ప్రెంచివారు స్వాధీనముజేసికొనినయు కొన్నిచోట్ల నింకను ముందుకు బోయినయు ప్రెంచివారు చెప్పుచున్నారు. సక్కి మరణరంగమునందలి పోరాటమునందు పెద్దఫిరంగుల శీకతీవారెక్కువగనుచుగొంచగలరోవారు జయమునొందెదరనితోచుచున్నది. ఈవిషయమున ప్రపంచమెల్లవలనండియు గావలసిన గమ్యమువారునును చెప్పుకొనుచు పరిశ్రమలు పూర్తిగ నడుపుచున్న మిత్రమండలివారు జర్మనీవారు వైస్రముఖ మెక్రడనోయొకచోట ఛేదనుగువరకు ప్రతివారమునకు పెద్దఫిరంగుల బంపుమండ కలయును.

ఆస్ట్రావిక్సునంద జర్మనీవారు వెనుకకు గొట్టబడుట.

డిల్లీ మార్చి 6:—ప్రేక్షకరాయగారికి ప్లేటుసెక్రటరీగారి నుండి యిట్లు వచ్చెను.

వార్సా క్షత్రమున జర్మనీవారు మనవైరుడు కారంభించి గద ఇప్పుటికి వారొక్క ఆస్ట్రావిక్సుని బడుటకు మాత్రము పలుమారు బ్రతున్నించుచున్నారు. కాని యశేక సాగులు వెనకకు గొట్టబడినది. కార్పేలియా పర్వతములందు డూక్లాకనుమొద్ద ఆస్ట్రీయావారిని టుబోల్గాకనుమొద్ద జర్మనీవారిని వెనుకకు గొట్టిరి. తూర్పు గలిషియాలో రష్యావారు మరల ముందుకు వచ్చుచు లామ్బి కానదీని వాటి 6 కేలనుండి ఆస్ట్రీయావారిని 64 రువోగ్గియులను బట్టుకొనిరి. తూర్పు ప్రవ్యాలో జర్మనీవారు మోదినప్పటికిని మరల ద్వర్గాపురికొని గలిషియాలో నోడకుంటుము వార్సావై జర్మనీవారు పడ జూచుచున్న కార్పేలియా పర్వతములను శత్రువువై తీవ్రగతని బడుటయు, వైకి నాయకుని వైపునయు వైదికుల సౌఖ్యము శత్రువును దెబ్బ పున్నది. రుష్యా వారివైరులలో పోరాడువారిసంఖ్య సాధసామగ్రిబట్టియు ముందుగుండు సామానుబట్టియు నుండును. వారి యినుప దారులును మందనుగనండుటవలనను నీరసంఖ్యగియుండును. కాని సమానసంఖ్యలగు బోరుచున్నయెడల జర్మనీవారిలో సమానముగ బోరుగునట సందేయములేదు.

సముద్రమార్గములను అరికట్టుట.

డిల్లీ మార్చి 7:—మార్చి 5 వ తారీఖున ప్లేటుసెక్రటరీగారు వైసానుగారికి యీక్రింది టెలిగ్రామును పంపిరి:—జర్మనీవారు ఆంతర్జాతీయతో సముద్రమార్గములను అరికట్టు విషయమును గురించి ప్రెంచివారి సాయాత్రిక వ్యవహారములనుజూచునంతరి ఒక ప్రతికాప్రతిఃధితి ఈక్రిందిమాటలను చెప్పెను:—ఇవి ఉత్తరదేశపులు. దెలియించుటకాని జర్మనీ ఏమి చేయుచున్నది; జర్మనీ వారు ఆహ్వాదపుకు ఒక్కొక్క వానను ముంచుచున్నా. కాని నీరీలన యుద్ధ పర్వతసానము నందు లేకమైనను భేదముకలుగదు. జర్మనీవారి ఈమొండి బెది

రింపులకు ఒక్క ముందుకలదు. చేతనైనట్లయిన జర్మనీకి ఒక్క వారయిన చేరకుండ మనము జేయవలెను. ఈ పని మనము చేయగలమనియే నా నమ్మకము.

వైసానుగారికిచ్చిన టెలిగ్రాములు.

డిల్లీ మార్చి 7:—మార్చి 5వ తారీఖున ఇండియా స్టేటు సెక్రటరీగారు యీక్రిందివాగ్దాను పంపిరి:—వార్సాకుక్షత్రమున ఒసోవిన్వద్ద జర్మనీవారు యింకను కలహమునకు కాలి దువ్వుచున్నారు. దీనికి కారణము యింకేమిలేదు. శత్రుకు పోవుచున్న పెద్దసేనలవై రషియావారు పోయి పడకుండ నిలుపుటకు యాపనిచేయుచున్నారు.

ప్రధానసానము.

యుద్ధరంగములో ప్రధానసానము యిప్పుడు కార్పేలి యను కొండలవద్ద నున్నది. ఇక్కడ ఆస్ట్రీయావారు పోరాటములకులెండి పోరాడుచున్నారు. రషియావారుకూడ వారిని ముందుకు రాకుండచేయవలెనని తీవ్రముగ పోరాడుచున్నారు. ఆస్ట్రీయావారికి చాలవత్తులు కలుగుచున్నది. పడమటి గెలిసి యాలో రషియావారు ఆస్ట్రీయనులను వెనకకు వెనకకు నెట్టుకొనిపోవుచున్నారు. రషియావారు తిరిగి బుకోవిసాలో ప్రవేశించినవారిని అధికారులకలన కాదు గాని యితరత్ర తెలిసినది.

టర్కీలో యుద్ధము.

డిల్లీ మార్చి 7:—మార్చి 5వ తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీగారు వైసానుగారికి యీక్రింది వాగ్దాను పంపిరి:—దార్డెనల్లు జలసంధికి లోపలిభాగమున నన్ను కోటలవై మన యుద్ధనావలు యింకను ఫిరంగులను కాల్యుచున్నవి. ఈకోటలు త్వరలో నాశనముచేయుట బహుకష్టము. నెమ్మదిమీద గాని జరుగును. జయముకలుగు నూచులు అనేకములు కలవు. కాని లోపలికిపోయిన కొలది కష్టము అధికమగుచున్నది. ఉన్న కష్టమంతయు ముందేమున్నది. దార్డెనల్లును భేదించుటకు యే వైపున విలులేదు. నెమ్మదిగా ఓర్పుతో పనిచేసినగాని భేదించుటకు విలులేదు.

ప్రెంచి మంత్రి.

ప్రెంచిదేశపు సాయాత్రికమంత్రి ఇట్లనెను:—దార్డెనల్లు నులభముగ వశపడదని మాకుతెలియును. కాని నెమ్మది మీద జేధించి తిరుగుము.

అరబ్బీనై విక్తులతో పోరాటము.

తీవ్రముగ యుద్ధము జరుగుట.

డిల్లీ మార్చి 7:—మార్చి మూడవ తేదీని మన వైనికులు హవానినుండి పెద్దమెల్ల పడమటి భాగమునకు వెళ్లగా చాల మంది అరబ్బీనైకులు కనుపించిరి. వీరికి సహాయముచేయుచు కొందరు తురుష్క వైనికులు కూడ వీరిలోనుండిరి:—అంతట ఇరుపక్షముల వారికిని తీవ్రముగ పోరాటము జరిగి అరబ్బీనైకులలో 300 మంది చనిపోయిరి. హనాబరఫ్ బాతులపేటగారి సోదరుడు, చుప్రి నొందినవారిలో నొకడు. 5 వందలమందికి దెబ్బలుతిరిగివి. వీరిలో 10, 12 సిక్కులుకూడ నున్నారు. పేట ఛాధులు సోదరునకు దెబ్బలు తగిలినవి. కొద్దిమంది ఆంగ్లేయులు వీరితో యుద్ధముచేసిరి. వీరిలో 62 మంది చనిపోయిరి. 128 గురతు దెబ్బలు తగిలినవి. మరునాడు హాసనీ నుండి వెళ్లి మన ఆర్మీవైనికులు చూడగా, శత్రువులు నిరుత్సాహులయ్యుండిరి. వారెవరును కలహమునకు దిగలేదు.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

అలహాబాదు మార్చి 6:—కి క తేదీని జరుగు శాసన సభలో మధ్యపరగజాలలో చిఫ్కోర్డును వెట్టిక బాగుండుని దాదాభాయిగారు ప్రతిపాదించినతీర్మానము చర్చకువచ్చును.

తార్కి నల్లు ముట్టడి.

మిత్రమండలివారి యుద్ధవౌరలు

ఫిరంగులను వేయుచుండుట.

వైసు అడ్మిరలు, కార్లెనగారి బాబు.

యుద్ధపుటోడలు చురుకుగ పనిచేయుచుండుట.

వైసు అడ్మిరలు కార్లెనగారి రిపోర్టు.

లండను మార్చి 6:—వైసు అడ్మిరలు కార్లెనగారు తెలిపిన సంగతులను నాకాదశసంఘమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—మార్చి 3 వ తేదీని ఆతరువాతను దార్డెనల్లు ముట్టడి జరిగినది వాతావరణాన్ని బాగుగ లేకున్నను, యుద్ధపుటోడలును, సముద్రోపరియానములును చురుకుగ పనిచేసినవి. కాని గురువారమునాడు మబ్బు మంచు మన్ను గుడ జేమియు లేదు. అందుచే గనులను తీసివేయుటకు బాగుగజరిగింది. కొందరు

వైనికులు ఒడ్డుకుదిగి జలసంధి ముఖద్వారమును బాగుచేసిరి. శత్రువులతో చిన్నపోరాటము జరిగినది. ఆంగ్లేయ వైనికులు 19 గురు చనిపోయిరి. ముగ్గురు కనిపించుట లేదు; 25 గురుకు దెబ్బలు తగిలినవి. శుక్రవారమునాడు క్విసు ఎలిజబెత్తుయొద్ద, ఇక్లెస్ఫీలిను ప్రిన్సుబార్డిని సహాయము చేసికొని కోటలమీద ఫిరంగులను జేయుచున్నది. ఈయూడు కోటలకును చాల నష్టము కలిగినది.

నాకాదశసంఘమువారు తెలుపు సంగతులు.

గురువారము రెండింగంటవరకు శిమిచేయుటకును వీలు లేకపోయినది. అప్పుటికి వాతావరణాన్ని బాగుగ లేకున్నను, ఇరికట్టును ఆల్బియను, ప్రిన్సుబార్డి, బ్రయంఫ్ అను యుద్ధ నౌకలు దార్డెనల్లు కోటలమీదను, సమీపమున మాటు అమర్చు బడిన టర్కీవారి ఫిరంగులమీదను ఫిరంగులనువేయ నారంభించినవి. తత్ఫిరంగులంత చురుకుగ పనిచేయుచోవుటచే, వీనిని యుద్ధపుటోడలు, నాశనముచేసినవి. సముద్రవిమానములు కని వెట్టి టర్కీవారు ఫిరంగుల నమర్చిన స్థానములను తెలిపినవి. కోటలను ధ్వంసముచేయుటకై కొందరు మన వావికులతో కూడ కుములేలు, పెద్దలుబారులవద్ద దిగిరి. వీరు, నాలుగు సంగ్రామసాధనములను కనుగొని ధ్వంసము చేసిరి శత్రువులు చాల మంది గ్రామములను రక్షించుచున్నారు. డిల్లీకి ఉత్తరభాగమునను సామ్రెయ యుద్ధనౌక, కొంత ఫిరంగిదళమును కళ్ళబిముచేసినది. బెసికాదగర్ టర్కీవారు రక్షించుకొనుటకు చేసిన యేర్పాటులమీద, ప్రిన్సుబార్డి నౌక ఫిరంగులను వేసినది. క్విసు ఎలిజబెత్తునౌక కోటలమీద ఫిరంగులను జేయుచుండగా, ఇక్లెస్ఫీలిను, ప్రిన్సుబార్డి నౌకలు శత్రువులఫిరంగులకు సమాధానము చెప్పుచు సహాయముచేసినవి. ఇవి కోటలమీదను, టర్కీవారి యుద్ధపుటోడలమీదను ఫిరంగులను కార్పించి. క్విసు ఎలిజబెత్తు 29 గుండ్రను వేయగా, హెమడెకోటలోని మండకోట్టుకు నిస్సముట్టుకొని, పెద్ద పెద్ద ఫిరంగులతో ప్రేలి పోయినది. ఇక్లెస్ఫీలిను, ప్రిన్సుబార్డి నౌకలు వేసిన గుండ్లు దార్డెనల్లులోపలి భాగమునను కనపెను, కానీ వాటిను, ఆల్బియను నౌకలకు కనుపించినవి వీరిమీద టర్కీవారు మాటు నుండి ఫిరంగులను వేసినను, ఒకదానిని దెబ్బతగల లేదు. సేవెరువేసిన గుండ్లకుల టబ్బుర్నావద్దను టర్కీవారి వైనిక స్థానము ధ్వంసమైనది. చివ్కోటలమీద, పియర్స్ గారి నాయకత్వము క్రిందనున్న నౌకలు ఫిరంగులను వేయగా, 32 సాకులు తగిలినవి రెండసాకులు ఏడియై ప్రేలి గొప్పధ్వని పుట్టినది. ఈప్రేలిని వండుకొట్టు యొగడును. 'యూర్యా లిను' అనునౌకమీద 9 ఆంగళముల ఫిరంగులు దిగ్యముగ గురిమాచి వేయబడినవి. శత్రువులు తిరిగి ఫిరంగులను వేసి సమాధానము చెప్పియుండలేదు.

జర్మనీవారు చెప్పుమాటలు.

లండను మార్చి 7:—సృర్నా కోటలమీదనున్న ఫిరంగులు కళ్ళబిముచేయబడినవి. ఇంగ్లీషు యుద్ధనావలు సృర్నా సింధుకాళి ముఖద్వారమువద్దనున్న కోటలవై ఫిరంగులకాల్యుచున్నవి. "క్విసుఎలిజబెత్తు" అను బ్రిటిష్ యుద్ధనౌక తక్కిన యుద్ధనావలను వెంటబెట్టుకొనివెల్లి సృర్నా కోటలవై నిన్నటి నుండి ఫిరంగులు కాల్యుచున్నది. ఎలిజబెత్తు సాన్ సింధు కాళిలోకి జొరబడి యెత్తుననున్న టర్కీవారి ఫిరంగులవై ఫిరంగులను కాల్యుచున్నది. మొదటవేసిన ఫిరంగులు టర్కీ ఫిరంగులను నిశ్చయము చేసినవి. టర్కీవారుకూడ ఫిరంగులను పౌరముగ కాల్యుచున్నారు. మిగిలిన బ్రిటిష్ యుద్ధనావలు కూడ జలసంధిలోకి వెళ్లి కోటలవై ఫిరంగులు కాల్యుచున్నవి.

సృర్నాలోని యుద్ధపుటోడలు.

సృర్నా తెలుగునామ యుద్ధపుటోడలు యెనికేలు కోటలమీద రెండుగంటలు ఫిరంగులను వేసి చాల నష్టము కలిగించినవి నాతావరణాన్ని అనుకూలముగనుండుటచే యుద్ధపుటోడలు దగ్గరకువచ్చి ఫిరంగులను వేయుచున్నవి. సృర్నాలో టర్కీవారు శత్రువులు మీదపడకుండ రక్షించుకొనుట కెన్నియో యేర్పాటులను చేసికొనిరి. దార్డెనల్లును టుట్టడించుటకు వీనిని లోబరుచుకొనుట యవసరము. పరానుయుద్ధపుటోడలు ఫిరంగులనువేయుట.

లండను మార్చి 7:—సరోసు సింధుకాళిలోని నాలుగు పరానుయుద్ధపుటోడలు, దార్డెనల్లుకోటమీద ఫిరంగులను వేయచున్నవి. సింధుకాళిలోని యుద్ధనౌకలకుగాని, జలసంధిలోని నౌకలకుగాని, శత్రువుల ఫిరంగులవలన దెబ్బ తగులేదు.

పగానువారు ప్రకటించిన సంగతి.

లండను మార్చి 7:—ఫెరించిఅధికారు లీవిషయములను ప్రకటించిరి:—ఛాన్ అనుప్రదేశమును రక్షించుచున్న హెమిడియా, బాబియా, నుటానియా, అనుకోటలవై "క్విసు యెలిజబెత్తు" అను బ్రిటిష్ యుద్ధనౌక ఫిరంగులను కార్పించి. దార్డెనల్లులోను మిగిలినయుద్ధనావలు దార్డెనల్, సాన్ హాన్డర్ అను కోటలవై ఫిరంగులుకార్పించి.

బళ్ళారి:—బి. రాఘవేంద్రరావుగారు, సీజన్లు
సారంగవిలాస్, సీమేల్ ట్రేడ్స్,
పుత్తికాపాపతి.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.

German Submarine Shelled.

LONDON, March 6.

PARIS.—An official statement says that the German submarine which was shelled by the French destroyer in the channel on Thursday was of the U 2 type. After three shells had hit the submarine, she dived and left no trace.

Officers and Men Landed.

LONDON, March 6.

Twenty-nine officers and men of the U 8 have been landed at Dover.

No Losses by Submarine.

LAHORE, March 6.

The "C. and M. Gazette." Special cable London March 4th says:—No losses due to German submarines have been reported this week.

German Submarine only Slightly Damaged.

AMSTERDAM, March 7.

A semi official telegram from Berlin admits that the Collier "Thordis" rammed the submarine but claims that the latter was only slightly damaged and returned to port.

Promotion for Admiral Meux.

LONDON, March 5.

Vice-Admiral Sir Hedworth Meux has been promoted to be an Admiral of the Fleet.

Sir John Jellicoe Promoted.

LONDON, March 6.

Vice-Admiral Sir John Jellicoe has been promoted to be an Admiral.

Sir John French's Bulletin.

British Air Superiority.

LONDON, March 5.

Field-Marshal Sir John French's bulletin to-night says that the result of artillery exchanges has been consistently satisfactory. There have been daily minor enterprises on our initiative. British aeroplanes flying behind the German line twice attacked German machines and forced them to descend.

The German Tribute to British Army.

Germany's Chief Enemy.

LONDON, March 6.

The Press Bureau points out that the remarkable change in the German opinion of British military value and its position since the war are exemplified by an inspired article in the "Hamburger Nachrichten" which describes Great Britain as Germany's chief enemy and says that the British soldier is an adversary to be taken very seriously, while the British navy fully realises the extent of its duties and responsibilities. Therefore it is advisable for Germans to steel their hearts and prepare for further exertions and sacrifices in the conflict with Great Britain who will doubtless again reveal those qualities of persistence and endurance with which she has fought in past wars.

Exchequer Bonds Issue.

Tenders Invited for 50 Millions.

LONDON, March 5.

Tenders have been invited for £50,000,000 of Exchequer Bonds at three percent. The outstanding feature of the Stock Exchange has been the active dealings in Egyptian and oil shares.

Temple Murder Appeal.

House of Lords' Decision.

LONDON, March 5.

In the House of Lords the Judicial Committee of the Privy Council have dismissed the petition of Moti Chand Pandey and Shama for leave to appeal against the sentence of death for murder of a priest in a temple in the Munen District, Shahabad.

British Trade in February.

LONDON, March 6.

Imports for February show an increase of £3,215,163, and exports a decrease of £15,084,860. The increases among the imports include food, drink, and tobacco, £7,119,222, and raw wool £1,987,873. Decreases among exports include manufactured cotton £1,582,370 and wool £1,744,481.

Racing and the War.

Should big events take place?

LONDON, March 6.

An animated correspondence is proceeding in the papers as to whether great races ought not to be abandoned this year, such public festivals being inappropriate and jarring in this grave national crisis. The "Times" strongly favours abandoning them.

TELEGRAMS.

The S. S. "Thordis" Claim.
Prizes for the First Merchantman Sinking
a Submarine.

ALLAHABAD, March 7.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—The steamer "Thordis," recently purchased and transferred from the Norwegian to the British register, has claimed the prizes privately offered to the first British merchantman sinking a submarine. The captain states that the submarine off Beachy Head discharged a torpedo and missed. The "Thordis" immediately turned steered for the periscope, felt the shock and lingered in the vicinity, but the submarine did not reappear.

BRITISH DYES.

LONDON, March 7.

The prospectus of the British Dyes, Limited, has been issued, authorising share capital of two millions, Government advancing 1,500,000 against four percentage debentures. Sir Mark Oldroyd is chairman, and Sir Frank Adam and Sir Gilbert Claughton represent the Government on the Board. The purpose of the company is to supply dyes and colours, hitherto mostly German, to British trades, whose turnover is estimated at two hundred million.

Obituary.

Earl Cadogan.

LONDON, March 6.

The death is announced of Earl Cadogan. [Earl Cadogan was in his 75th year. His first wife died in 1907, and he married again—an Italian Countess—two years ago. His eldest son, Viscount Chelsea, who succeeds him, is 45 years old. The deceased nobleman was Under-Secretary for War 1875-78, and for the Colonies 1878-1880. He was Lord-Lieut. of Ireland from 1895-1902.]

The Recent Rebellion in South Africa.

LAHORE, March 7.

The following are the "C. and M. Gazette" special cables dated London March 4.—The South African House of Assembly has decided to appoint a select committee chosen by the speaker to enquire into the causes and circumstances of the rebellion. Mr. Smart condemned General Hertzog's failure to declare himself against the rebels. General Hertzog replied that even now he had no intention of repudiating the rebellion.

Submarine Successes and Newspaper
Comment.

The "Neuste Nachrichten" of February 26th stated that all the news of the successes of the submarines came from English sources. The submarines themselves had not sent any reports.

General Hindenburg's Losses.

March 9 The "Times" Petrograd correspondent puts General Hindenburg's losses in the past month at quarter of a million, 1,00,000 being on the middle of the Vistula front. The East Prussian advance has cost so far 15,000 prisoners, the killed at Przasnysz alone were nearly 3,000. The correspondent anticipates a fierce struggle for the space between Thorn and the southern flank of the German Masurian line.

Meat Supply firm fined.

Messrs Lyons Ltd have been fined £50 with £75 costs, the maximum penalty, for having had meat at the white City where they were catering for the troops.

A Condolence Meeting of the London
Indian Association for the demise of
Mr. Gokhale.

LONDON, March 7.

At a meeting of the London Indian Association a resolution expressing profound sorrow at the irreparable loss sustained by India by the death of Mr. Gokhale was carried in silence all the members standing.

Casualties.

Killed.

LONDON, March 6.

Second Lieut. F. Bird, Shropshires
Second Lieut. A. Dampier, Royal
Fusiliers, Major E. Gardiner, south Midland Engineers.
Lieutenant J. C. Tyndall, Dublin Fusiliers. Second
Lieut. T. H. Bowley, Leicesters, Lieutenant U. Hungrey,
Lancashire Fusiliers, Lieutenant H. K. Foster Gloucesters,
Second Lieut. E. Furchase Royal artillery.

Died of Wounds.

Second Lieut. C. Hillier, Monmouthshire Regiment
Lieutenant M. N. Thompson, West Kents. Captain V.
Watkins, Monmouthshire Regiment. Captain G. Sadler,
Third Dragoon Guards.

Killed in Cameroons.

Second Lieut. Andrew, East Yorkshires.

FRANCE.

Unique Honour for Sir John French.
Presentation of the French Military Medal.

LONDON, March 6.

Reuter's correspondent with the British headquarters in France reports an interesting function when General Delacroix presented Field Marshal Sir John French with the Medaille Militaire Sir John French being the first Englishman to receive such a decoration.

General Delacroix spoke of the sincere appreciation of the French nation of the magnificent work the Field Marshal was doing, of the great courage and endurance of the army, and the absolute confidence of the French people that victory was assured.

Field Marshal Sir John French said that the British army was fully alive to the glorious heroism of the French and deeply sensible of the honour of fighting at their side and he shared their confidence in complete victory.

TELEGRAMS.

Other Presentations.

General Delacroix subsequently presented Generals Willcocks, Allenby and Pulteney with the Grand Cross of the Legion of Honour, with a complimentary expression to each.

An Important Factor.

DELHI, March 6.

The Secretary of States cable to the Viceroy dated 4th March says:—The French report that in Champagne they hold the whole first line German trenches from the north-west of Perthes to north of Beau Sejour and at several points have progressed beyond. An important factor in the struggle in the west is now the weight of the heavy Artillery either side can bring to bear and in that respect the Allies with the whole world open to them for raw materials and active industries in progress should be able each week to increase the preponderance established till eventually the German line breaks somewhere.

Allies Gains in Flanders and France.

Progress Along the Entire Front.

LONDON, March 6.

PARIS.—This evening's communique said:—Twelve German attacks on a trench we had captured on the Belgian dunes were repulsed. Our counter-attacks north of Arras have been most successful. We captured a mitrailleuse company on Thursday evening, and drove back the attacking Germans to-day and recaptured advanced lines which had been in the enemy's possession for two days taking numerous prisoners.

Rheims was bombarded all day.

In Champagne we made marked progress in the region of Perthes on Thursday evening and surrounded and captured a company of guards and carried a trench northwest of Perthes to-day and captured six hundred yards of trenches two hundred yards deep northeast of Mosnil also several trenches in the ravines north-west of Beau Sejour. We have made important progress in Argonne in the western part of the village of Vauquois and repulsed an attack in Bois-le-Prete. Northwest of Pont-a-Mousson we captured a trench at Hartmannsweilerkopf, Alsace.

Capture of The "Dacia"

Declared to be Legal.

LONDON, March 5.

PARIS.—The Minister of Marine announces that the Dacia was captured by the auxiliary cruiser "Europe." The Prefect of Brest has pronounced the capture to be legal.

German Ammunition Works
Destroyed

French Aviator's Daring Feat.

LONDON, March 6.

PARIS.—The Rottweil powder works are one of the most important in Germany. A French aviator descended to five thousand feet above them in order to take better aim, and dropped four bombs. The first fell into acid tanks and the aviator saw a thin wraith of smoke proceed from them. Then an immense flame shot up followed by dense columns of thick smoke which ascended to the height of the aeroplane. Three other bombs set fire to other parts of the works.

Pegoud's Reward for
Destroying Taubes.

LONDON, March 6.

M. Pegoud the famous French loopster of the loop has been decorated with the military medal for valour for his achievements in bringing down Taubes.

How hot Petrol was poured on the French.

LONDON, March 7.

PARIS.—Official details of the Malan court affair mentioned in the communique on February 27th show that the French and German trenches were here very close and hidden from each other by undergrowth. Fighting was conducted by caps, mines and hand grenades. Suddenly at noon the men in our trench saw thick dark smoke rising over their parapet to the height of forty metres. The occupants of the other trenches thought that we had exploded a mine. The defenders of the trench felt a rush of hot air, and in a few seconds they were drenched with a scalding liquid like pitch which played over them in jets through smoke as if squirted from pumps. The Germans, concealed in the smoke, cut the barbed wire entanglements and rushed the trench, but were driven out on the following morning.

German Casualties.

A French official note calculates, on the basis of the German official casualty lists, the total of German losses, including sick, to be not fewer than three millions.

Germans Suffer Severe Reverses.
Allies' Gains.

LONDON, March 7.

PARIS.—A communique says:—North of Arras our counter-attack in the region of Notre Dame de Lorette continued to progress. The Germans who had brought large forces into action suffered a severe reverse there.

In Belgium our artillery in the dunes carried out a very effective fire on a heavy battery at Westende. In Champagne a German counter-attack in the ravine north-west of Beau Sejour was repulsed.

Our progress at Hartmannsweilerkopf in the Vogess comprises three hundred metres of German trenches.

On Friday evening we repulsed a counter-attack opposite Uffholtz and blew up an ammunition store at Cernay.

On Friday night we swept the enemy's advanced posts trying to establish themselves on Sillekerkopf east of Hosneck.

TELEGRAMS.

Lively Artillery Actions.

German Counter-Attacks Repulsed.

LONDON, March 6.

PARIS.—A communique says there have been lively artillery actions from Nicuport to Ypres.

Our progress yesterday in the ravine north-west of Beau Sejour caused the Germans last night to make a fresh counter-attack, which was repulsed.

There has been an intermittent cannonade from Lys to the Aisne.

Our progress yesterday at Perthes has been maintained.

Our well-directed fire upon a farm near Point-a-Mousson caused a panic among the German occupants, who fled to the woods pursued by our shells.

Small bodies of Germans attempted unsuccessfully to attack our outposts near the forest of Parroy.

Germans and Paris.

What Might have Happened.

LONDON, March 6.

PARIS.—The "Matin" describes the German plan, which it believes to be authentic, for the razing of Paris in sections in the endeavour to exact crushing conditions from France, including co-operation against Great Britain prior to the destruction of each section. The battle of the Marne upset the Germans' calculations, and England proved an unrivalled fighter, and a generous friend who staked everything, men, ships, money, and showed herself a valiant comrade in the battle of the Aisne, Oise, Lys, and Yser, while her ships swept the German flag from the seas. To-day after seven months of the war, Germany is confronted with the spectres of famine and failure.

Secretary of State's Telegram.

DELHI, March 7.

The Secretary of State's telegram to the Viceroy dated 7th March says:—In the west the French are making headway both in Champagne and Argonne. Two regiments of Prussian Guards attacked with great ferocity, but were completely defeated.

A French Liner on Fire.

Passengers and Crew Safe.

LONDON, March 6.

A Lloyd's telegram from Valentia, Ireland, says that the liner "La Touraine" has sent a wireless message that she is afloat and in distress. She left New York on February 28th for Havre. Steamers are going to her assistance.

Later.

QUEENSTOWN.—A wireless message says that "La Touraine" is burning fiercely.

NEW YORK.—The passengers and crew of the "La Fouraine" are safe.

Fire in the La Touraine.

LONDON, March 7.

The Liner "Rotterdam" is standing by the La Touraine. Fire on the latter is apparently under control.

A French Official Announcement.

LONDON, March 7.

This afternoon communique says:—We are progressing at Notre Dame De Lorette carrying trenches. The losses of the enemy are considerable. We have made slight progress in Champagne also northward of Perthes and Beaucourt. We have carried in Vosges the summits of little and great Reichackerkopf. Two counter-attacks were completely repulsed. We also captured Imburg near Sulzeren. This success was completed by the capture further north of Hill No. 856. Finally at Harimannweiler we repelled an attack of a German battalion with heavy loss making numerous prisoners.

RUSSIA.

Germans Repulsed at Ossowiecz.

DELHI, March 6.

The Secretary of State's cable to the Viceroy says:—

The sole remnant of the German offensive to the north of Warsaw is continued against Ossowiecz, several attempts to approach which have been repulsed. In the Carpathians the Russians again repulsed a furious Austrian attack near the Dukla Pass and the German attacks near the Tucholka Pass.

In Eastern Galicia the Russians again moved forward crossing the river Lomnica, advancing on Stanislaw and capturing 6,000 Austrians and 64 Officers.

Russia's Splendid Recovery.

That the Russians were able to recover so quickly from the stunning blow delivered them in East Prussia and return a counter-blow, and that they have maintained themselves in Galicia and pursue a vigorous offensive in the Carpathians despite all attacks on Warsaw is acknowledged to be an evidence of the skill of the higher command and endurance and bravery of the troops. The numbers which the Russians can put into the fighting line are limited by supplies and munitions and the paucity of railways serving the fighting lines but the recent operations show that both generalship and the fighting quality of the men at least equal the Germans when they are engaged on equal terms.

Chief Centre of Austrian Attacks.

LAHORE, March 6.

The "C. and M. Gazette" special cable:—London 14th March:—

The latest Petrograd reports doubt whether the Russians' recent advance to Mankow has been maintained. The "Novoe Vremya" critic points out that although the Austrian attacks in that region are being made with great strength, the chief attacks are projected further east in conjunction with the advance on Stanislaw.

TELEGRAMS.

Russians Recapture Stanislaw.

The "Morning Post's" correspondent at Bucharest states that the Russians have retaken Stanislaw, but the Petrograd official news is content to claim that the Russians after important fighting in which they took 6,000 prisoners and four guns advanced from the west to within 20 miles of the town.

Russian Captures in Galicia.

LONDON, March 5.

PETROGRAD.—Between February 21st and March 3rd the Russians captured in the fighting near Stanislaw 18,675 prisoners, five guns, sixty-two mitrailleuses and numerous trains.

Russian Advance Maintained.

Stanislaw Re-Occupied.

LONDON, March 5.

PETROGRAD.—A communique says:—Obstinate fighting is taking place in some of the Niemen and Vistula sectors. Our troops are advancing successfully. We captured at Mocarze, several hundreds of prisoners and six quickfiring and also made captures when we stormed the fortifications of Konopka. We captured in the Carpathians, the enemy's fortified position southward of Zaklitchine. The Austrian attacks yesterday were somewhat less vigorous. The Russians have entered Stanislaw and successfully crossed the River Lukwa.

Russians Still Advancing.

Large Captures on Lomza Road.

LONDON, March 7.

PETROGRAD.—A communique says:—On the left bank of the Niemen, the Germans have been driven back behind the railway station at Simco and also in the Lepuny district. Obstinate fighting continues on the roads to Lomza. On Friday night we dislodged the enemy from a commanding height west of the Scaviski-Lomza road and captured near Karwowa seven machine guns.

Futile Austrian Attacks.

In the Carpathians the Austrians continue futile attacks in the direction of Baligrod. After expelling the Austrians from fortified positions on the Bystrica river and capturing a hundred prisoners we are continuing the offensive.

Secretary of State's Telegram.

The German Attitude Opposite Oswiec.

DELHI, March 7.

The Secretary of State's telegram to the Viceroy dated 5th March says:—To the north of Warsaw the Germans still assume an aggressive attitude opposite Oswiec, but all indications suggest that this aims at nothing more now than securing the withdrawal of their main masses.

The Centre of Interest.

The centre of interest has now shifted to the Carpathian passes, where the Austrians have been making most repeated and desperate, though fruitless, attacks which the Russians have withstood with hand grenades and bayonet counter-attacks, causing immense losses. In Eastern Galicia the Russians steadily press back the Austrians and it is unofficially reported that they have re-entered Bukovina.

A Russian Communique

LONDON, March 7.

PETROGRAD.—The Communique says:—We are continuing successful offensive in the Chorok region, the remainder of the Caucasian front is quiet.

TURKEY.

Further Bombardments.

LONDON, March 6.

ATHENS.—The Allied fleet on Thursday bombarded the Ports Medjidieh and Nagara.

Turks Fire on a Cruiser.

Vessel's Reply Causes Panic.

LONDON, March 6.

ATHENS.—Turkish troops at Dikeli opposite Mitylene fired quickfiring at the cruiser "Sapphire" which dropped twenty shells in the camp. The Turks fled in panic.

Turkish Squadron at Nagara.

ROME.—The "Messenger" states that a Turkish squadron has anchored at Nagara composed of the Breslau, Hamidieh, Medjidieh and four destroyers. All the warships are constantly under steam. Admiral Souchon commands.

Allied Fleets Substantial Progress.

Important Point Established.

DELHI, March 6.

The following telegram has been received from the Secretary of State by H. E. the Viceroy dated 4th Mar.

To-day's report of the operation on the Dardanelles shows substantial progress. The mine-field has been cleared for eight and half miles from the entrance to a point where forts can be shelled at very easy range for heavy guns. The forts at Kephiz Point and those facing it have been dealt with and are probably useless for further resistance. French ships from the Gulf of Saros have also been dealing with guns positions along the neck of the Peninsula of Gallipoli. Ships now approach the most difficult parts, but with the force available should be able to conquer even this obstacle. The airman have established an important point that the newly prepared gun positions are not yet armed. Consequently operations are greatly simplified for the position and armament of the forts which have to be attacked are known. So far only six men have been wounded in the British ships.

TELEGRAMS.

Turkish Forts Bombarded.

LONDON, March 7.

A French communique makes it clear that three battleships in the Gulf of Saros bombarded the forts in the narrows right across the Gallipoli peninsula. None of the vessels in either the Gulf or the Dardanelles was hit.

Bombardment of the Dardanelles.

British Admiral's Report.

LONDON, March 6.

The Press Bureau publishes a despatch from Vice Admiral Carden which says:—The bombardment of the Dardanelles was continued on February 3rd and subsequent days. The battleships and seaplanes were active despite unfavourable weather, but Thursday was fine, and sweeping steadily progressed. Landing parties continued the clearance of the entrance and had skirmishes with the enemy. The British casualties were 19 killed, three missing and 25 wounded. The "Queen Elizabeth" on Friday began an attack on the narrows by indirect fire supported by the "Inflexible" and "Prince George." Satisfactory results were achieved against three forts.

Vice-Admiral Sir Richard Peirse, Commander-in-Chief, East Indies, has arrived.

SMYRNA BOMBARDED.

LONDON, March 7.

At Smyrna a squadron of battleships and cruisers methodically bombarded Fort Ydnickale for two hours, inflicting considerable damage. Bombardment at closer range has now begun in favourable weather. The reduction of Smyrna defences is a necessary incident in the main operations.

The Two Blockades.

The German Blockade.

French Minister of Marine's views.

DELHI, March 7.

The Secretary of State's telegram to the Viceroy, dated the 5th March, says:—Referring to the German submarine blockade of Britain the French Minister of Marine, interviewed, said it was just bluff. Germany is utterly unable to make good the threat. Germany may sink ships now and then, but the outcome of the war will not be changed an iota. The real answer to Germany's barbaric threats is to see that not another ship reaches Germany if we can help it, and he thought we could.

Attack on the Dardanelles.

The Operation a Formidable Task.

DELHI, March 7.

The following telegram has been received from the Secretary of State by the Viceroy, dated 5th March:—The bombardment of the inner forts in the Dardanelles continues. The present operation is a most formidable task, and can only be conducted by comparatively slow stages. There is every prospect of success, but difficulties increase with every mile won in the Straits, and the worst part has still to be accomplished. Nowhere can the Dardanelles be rushed, and the passage must be fought for patiently step by step. The French Minister of Marine, interviewed, said:—"We do not expect to open the Dardanelles without effort, but we will get through in good time."

Bombardment of the Dardanelles Forts.

LONDON, March 6.

The Admiralty's despatch adds no action was possible on Wednesday till two in the afternoon when in despite of the still unfavourable weather, the "Irresistible" the "Albion" the "Prince George" and the "Triumph" resumed attack on Fort Dardanelles and the concealed guns in the neighbourhood. These were less active and were dealt with by ships with more certainty. Useful seaplanes reconnaissance located several encampments and two permanent batteries. Demolition parties on Thursday covered by detachments of marine brigade of naval division landed at Kumkale and Seddulbahr, the latter discovered and destroyed four Nordenfeldts. The enemy were holding villages in force. The "Sapphire" silenced a battery of field guns northward of Dikili and the "Prince George" then shelled defences of Besika. When the "Queen Elizabeth" was yesterday shelling the defences of Narrows by indirect fire the "Inflexible" and the "Prince George" supported her dealing with howitzers. Fire was confined to forts, Medjidieh by two eleven inchers four nines five threes the Hamidieh by two fourteen inchers and the Namazieh by one eleven inchers one ten inchers eleven nine inchers and six others. The "Queen Elizabeth" fired twenty nine rounds with the result that the magazine of the important fort Hamidieh with best and heaviest guns blew up. The fire of the "Inflexible" and the "Prince George" was observed from the inside of Dardanelles by the "Irresistible" the "Canopus" the "Cornwallis" and the "Albion." Although these vessels were much bombarded by concealed guns none were hit. The military station at Tuzburna was destroyed by the "Sapphire." Admiral Peirse's squadron secured thirty two hits at fort Venickale. There were two heavy explosions apparently of magazines. Remarkable accuracy was attained by nine inchers of the flagship "Euryalus." Fire was not returned.

A Fight With Arab Tribes.

A Severe Engagement.

DELHI, March 7.

On 3rd March the movement of our troops from Ahwani on Chahien, 10 miles to the west of Ahwani, disclosed the presence of a large force of Arabs supported by a few Turkish troops. A severe engagement ensued, which resulted in the enemy losing 300 killed, including the brother of the Shaikh of the Bana Taruf tribe, and 500 wounded, including 10 or 12 Shaiks and the brother of Shaikh Chahdhan of the Beni Lam tribe. Of the small British force engaged 62 were killed and 123 wounded. On the following day our Cavalry patrols sent out from Ahwani found the enemy unaggressive.

TELEGRAMS.

Bombardment of Dardanelles.

LONDON, March 7.

PARIS.—The Ministry of war announces that in view of the situation in the Dardanelles it has decided to concentrate an expeditionary force in North Africa in readiness to embark at a moment's notice and proceed wherever required.

Smyrna Forts Silenced.

LONDON, March 7.

ATHENS. The Forts on the heights of Smyrna have been silenced. The English squadron is bombarding the forts at the entrance to the gulf of Smyrna. The British squadron headed by the "Queen Elizabeth" resumed the operations yesterday. It has penetrated into the gulf of Saros and immediately poured heavy fire on Turkish batteries on the heights. The first shots silenced a Turkish battery. The Turks' shooting was wild. The British vessels also went into the straits and continued the attack on the interior forts.

GERMANY.

Another Zeppelin Damaged.

LONDON, March 7.

AMSTERDAM.—Zeppelin L. 8, was seriously damaged on Thursday while descending at Tirlemont and had to be dismantled for repairs.

Confirmation of the fate of the Zeppelin by the German Officials.

LONDON, March 7.

A German Official Wireless admits that the Zeppelin U 8 got among trees while descending in darkness and that it has been necessary to dismantle her and send her to Germany.

GREECE.

Greek Cabinet Resigns.

Disagreement with the King.

LONDON, March 7.

ATHENS.—In the Chamber M. Venizelos announced that the King disapproving the Government's policy, the Cabinet had resigned.

UNITED STATES.

Panama Canal Opening.
President Wilson's Decision.

LONDON, March 6.

WASHINGTON.—On account of the European war President Wilson will not attend the opening of the Panama Canal on the 20th instant.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

Wheat Prospects in India.

DELHI, March 6.

The second wheat forecast issued to-day shows a total area of 82 millions of acres in India or an increase of 28 per cent over the area estimated in the second wheat forecast last year. Conditions and prospects are very favourable except in the provinces of Behar and Bengal which represent only 5 per cent of the total. Regarding wheat in foreign countries the latest estimates indicate a coming export of 16 million quarters from Argentina, 40 millions from the United States and 11 millions from Canada.

Wheat Prospects in India.
The Conference.

DELHI, March 6.

The Wheat Conference, which was opened to-day by the Hon'ble Mr. Clark concluded its deliberations in the afternoon.

Delhi Conspiracy Appeals.

LAHORE, March 6.

The following four accused in the Delhi conspiracy case; viz. Amir Chand, Balmukund, Basant Kumar, and Avad behari have moved the Privy Council for leave to appeal against the recent decision of the Punjab Chief Court, and the application will be heard as soon as the requisite papers reach England.

The Begum of Bhopal to visit Delhi.

DELHI, March 7.

The Begum of Bhopal will pay a visit to Delhi about the 14th instant.

A Chief Court for C. P.

A Resolution.

DELHI, March 7.

At the meeting of the Imperial Legislative Council to-day, Mr. Dadabhai's resolution regarding the desirability of establishing a Chief Court in the Central Provinces may come up for discussion.

CALCUTTA.

The Viceroy at Calcutta.

A Busy day.

CALCUTTA, March 6.

H. E. the Viceroy had a busy concluding day to his Calcutta visit to-day. He arrived in the city from

TELEGRAMS.

Barrackpore about noon and lunched at Government House. In the early afternoon he inspected the Calcutta Scottish Volunteers in Government House grounds, and immediately afterwards attended the convocation of the Calcutta University in his capacity as Chancellor.

University Convocation.

Contrary to custom the convocation was held in the Town Hall instead of the University Hall. The Hall was crowded with students.

H. E.'s Departure for Delhi.

His Excellency left for Delhi immediately at the close of the Convocation.

BOMBAY.

The Bombay Indo-British Institution.

BOMBAY, March 6.

Presiding to-day at the annual distribution of prizes of the Indo-British Institution Dr. Paimar, Bishop of Bombay, expressed his regret at the great falling off in the donations to the institution owing to the war, and appealed for funds. He asked students to remember that in this war England stands first of all for the protection of the weak and is fighting against the greatest bully amongst the nations of the world. Secondly we are fighting for honour, and thirdly we are going to win the greatest war in history by sticking to it with tenacity and constancy.

Bombay Exchange Disturbed.

BOMBAY, March 6.

The embargo on wheat exports from India from April to December has disturbed the exchange, money, and produce markets in Bombay. The Exchange Banks calculating on export business on wheat were making preparations for the same by laying in funds and the effect of the prohibition has been to bring down exchange from 1s 4d. to one shilling 3-15 16d and has had a damping effect on the money market. The results of the Conference at Delhi on the wheat problem are anxiously awaited.

PUNJAB.

Lahore Medical School Affair.

LAHORE, March 6.

Referring to the Lahore Medical School affair, a local journal writes:—We learn on enquiry that the military students of the Lahore Medical School who, according to their statement, were expelled from school and the boarding house on the 23rd February, have not yet rejoined their classes. They have, we are told, been informed by the authorities that their names have been struck off the rolls of the school. They received after this, on Wednesday evening, a communication from the Inspector General of Civil Hospitals, Punjab, asking them to submit a statement of their grievances. The students, 106 in number, saw Colonel Bamber, Inspector-General, in his office on Thursday, when he, at the request of the students selected six students, from each class, that is 34 students in all, to represent the students' case to him. The students have addressed a communication to His Honour Sir Michael O'Dwyer for his kind intervention and sympathetic consideration of their case.

Punjab Legislative Council.

Questions Relating to Industry.

LAHORE, March 6.

In the list of business to be brought forward at the meeting of the Punjab Legislative Council to be held on the 13th March next, there are a number of questions by Hon. Members on industrial development in the Punjab. The Hon. Sir Pratap Chunder Chatterjee, will ask whether the Government will be pleased to state whether any and if so what steps have been taken to take advantage of the opportunity afforded by the present war to revive or encourage ancient industries of the province which are moribund or decaying through the effect of foreign competition, such as the manufacture of indigo and other dyeing stuffs, sericulture, etc., or to aid the struggling new industries such as manufacture of medical drugs etc.

The Hon. Rai Bahadur Ram Saram Das will put a question suggesting the advisability under the present circumstances of promoting and encouraging some indigenous industries by advancing loans or by Government guaranteeing interest on capital invested by private individuals and firms.

The Hon. Khan Bahadur Malik Mahomed Amir Khan will also ask a similar question suggesting that the Government should take advantage of the situation created by the war and with a view to place the indigenous industries of the province suffering from foreign competition on a stable and lasting footing, start industrial concerns by advancing loans like taccavi, or by adopting some other effective method in this connection.

UNITED PROVINCES.

Bank of Upper India.

Meeting of Depositors and Creditors.

ALLAHABAD, March 7.

A meeting of the depositors and creditors of the Bank of Upper India took place under the directions of the High Court at Meerut on Friday, Mr. D. Landale Johnston, District Judge, presiding. The meeting, which was largely attended, lasted from 10.30 A.M. until 5 in the afternoon. Depositors to the amount of over 67 lakhs were represented either in person or by proxy. On the main question of whether the scheme for resumption of business should be adopted in preference to going into liquidation there was an overwhelming majority for continuance, 63 lakhs being for this course against 4 for winding up. Of the minority, about three lakhs consisted of proxies from Allahabad, which were invalidated by the non-appearance of the proxy-holders.

TELEGRAMS.

U. P. Provincial Expenditure.

ALLAHABAD, March 6.

In the memorandum explanatory of the financial statement of the Government of India, it is stated that there will be an increase of 1-19 lakhs in the provincial expenditure of the United Provinces under the heading "General Administration." This is said to be in consequence of an allotment for the creation of an Executive Council.

BURMA.

Turkish Prisoners.

Arrival at Rangoon.

RANGOON, March 7.

To-day by S. S. "Dilwara" there arrived a large number of Turkish and Arab prisoners of war some of whom are still suffering from wounds in the fight at Basra. A number of them speak French and German. A number of Turkish sailors captured from Turkish merchantmen were also amongst the arrivals. All prisoners were conveyed this afternoon by steamer for the concentration camp at Thoyetmyo.

SOUTH INDIA.

The Late Mr. Gokhale.

Bangalore Meeting.

BANGALORE, March 7.

At a meeting of the citizens of the Civil and Military station last night with the Hon'ble Knan Bahadur Hajee Ismail Sait in chair resolutions were passed deploring the untimely death of the Hon. Mr. Gokhale and expressing sympathy with his family and with the Servants of India Society in their great and sudden bereavement.

[REUTER.]

Latest News.

Dardanelles Bombarded.

LONDON, March 8.

PARIS.—The Communique says:—The "Queen Elizabeth" on the 6th inst. bombarded the Gulf of Saros the forts of Hamidieh, Tashay and Hamidieh Suetanieh defending Chanak. The remaining battleships in the Dardanelles simultaneously bombarded the forts of Dardanus and Soghandere.

Ex-Greek Premiers' Council.

LONDON, March 7.

ATHENS.—The Council of Ex-Premiers held under the presidency of the King included. M. Venizelos, Dragoumis, Theotokis Rhaiz and Dousmanis. Huge Crowds cheered M. Venizelos. The King has offered the Premiership to M. Zaimis who has asked for 24 hours to consider the matter.

Russian Official Bulletin.

LONDON, March 7.

An Official statement issued in Petrograd says:—Our offensive continues on the left bank of Niemen and north-west of Grodno. We have driven back the Germans beyond Soyozhine and Tlypsk.

We are also advancing vigorously in the Mlava region where we have captured 517 prisoners. We are advancing on a wide front in the forests of an Augustowo. The fortress of Ossowiec has repulsed two German attacks on its advanced works and its guns have silenced two heavy batteries.

Fighting in the region of the river Pilitta on the left of Vistula is assuming the character of a great battle. The Austrian attacks in the Carpathians between rivers Onyava and San continue.

The Russian counter-attack on Saturday night annihilated an Austrian detachment which had crossed the San.

The British Forces in the West.

Their Excellent Health.

In Spite of Mud and Rain.

LONDON, March 6.

Reuter's special correspondent, who is visiting the British Headquarters, says that, to judge by the appearance of the troops and animals, one might suppose that four months' fighting and floundering in mud and water was good for horses and men. Sickness is far below the average in peace time at home.

The Indian Troops.

Unaffected By Winter Conditions.

The doleful speculations in England of the awful sufferings which the Indians must be enduring from the rain and cold and misery of an outrageous winter are belied by facts. The health of the Indians is better than when in India.

The Indian Cavalry.

We saw several thousand Indians yesterday and to-day on the march and in billets. All were in perfect physical condition. We witnessed to-day a route march of an Indian Cavalry Division, with field transport, and a finer or more martial lot of soldiers cannot be imagined. They were erect and resolute of bearing and their mastery of their mounts was perfect. Their accoutrement told its own tale and the horses are a joy to the eye, fitter than when they landed.

General.

The British Dyes, Ltd.

Issue of the Prospectus.

LONDON, March 6.

The Prospects of the British Dyes, Limited, has been issued, authorising a share capital of £2 millions, the Government advancing £1,500,000 against 4 per cent debentures. Sir Mark Curzon is Chairman and Sir Frank Adam and Sir Gilbert Claughton represent the Government on the Board. The purpose of the Company is to supply dyes and colours hitherto mostly German to the British trades, whose turnover is estimated at £200 millions.

జూబులు.

విశేషములకు ప్రకటన.

సత్యైకతా హిమంత రావు గారు:—ప్రకటింప లేనందులకు చింతించుచున్నాను.

I
ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజము.

రామచంద్రవరము.

అయ్యా,

కడచిన నెల 28 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకుపురమండలమున బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహముగారి యాధిపత్యముక్రింద మై సమాజముయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము జరిగెను. ఆ సమయమున ఈ మై ఆలీషాకవిగారు గ్రామ్యభాషను ఖండించుచు మిక్కిలి చమత్కారముగా నుడివిరి. అటుపిమ్మట వేమూరి విశ్వనాథశర్మ గారు (యం. ఏ. ఎల్. టి.) సామాన్యజనుల విద్యను గురించి (Problem of Mass Education.) మిక్కిలి బాగుగా నుపన్యసించిరి. వారు కొన్ని మార్గములను జూపిరి. రాత్రిపాఠశాలలను స్థాపించుటయు, కూలివాండ్రందఱకు నుపన్యాసము లిచ్చుటయు, మొదలగునవి చెప్పిన విద్యాధికులు, విద్యార్థులు ఎక్కువగా కష్టమొందవలసినదని వక్కాణించినారు. తదనంతరము రత్నకవిగారి వాగ్దోరణి బహుమానపతకమును మ-రా-రా-శ్రీ అక్కరాజు నరసింహారావుగారికి నొసంగబడినది. అటుపిమ్మట ఆధ్యక్షుడు సమాజ వాగ్దోరణితో సభ్యుల మనంబులు కరగునట్లు భాషావిషయమై వొక్కివక్కాణించినారు. తుదకు కరతాశ్చ్యుతులతో సభ ముగిసెను.

II

ఆర్యవైశ్య మహాజనులకొక చిన్న విన్నపము.

ఒక వేళ్ళ యానందము.

అయ్యా,

సప్తమ ఆర్యవైశ్య మహాజనసభ మేనెలలో మాయేలూరు పురమునజరిగియున్నది. ఆ సభయందు చర్చింపబడినపుడు అంగీకారమును బొంది తీర్మానములలో మిగతా తీర్మానముల నటుంచి వివాదాత్మకకార్యములలో వేళ్ళలను నిలువ గూడదను తీర్మానము నాచరణయందుంచుట కొరకయి మాపురివైశ్యులలో వాదప్రతివాదములు ప్రబలింపి. కొందర గీతరించిరి. కొందరు తమ అంగీకారమును వెల్లిబుచ్చిరి. అంగీకారమును వెల్లిబుచ్చిన సభ్యులసంఖ్య అధికమగుటచేత సదరు తీర్మానము ఏవిధముగాను ప్రస్తుత మాచరణయందుంచలేదని చెప్పవచ్చును. మాసంఘమువైగల నిష్కల్మషమగుఅను రాగముచేత అనాదిసిద్ధమయిన ఆచారమునువదలి నూతనాభారమునకు జోలియ్యక వాకి మామంగల స్నేహములతోనే విధమయినమార్పును గూడవలె ఉదాత్తహృదయులగు మాపురి వైశ్య మహాజనులందరు మాసంఘముయొక్క కృతజ్ఞతకు బాతులు. ఇట్లే ప్రతిగరముందలి వైశ్య మహాజన బృందమంతయు మాయందభిమానము వీడకున్న యెడల యితరసంఘముల ఆశంకులుకొని మిసంఘమునే నమ్మిజీవించగలవారము. భాషలో మనకుల నామములకెట్టి దగ్గర సంబంధముగలదో అట్లే వ్యవహారముగూడ దగ్గర సంబంధమును గూర్చుకొనుట శ్రేయస్కరముగా నుండవచ్చును. ఆర్యవైశ్య మహాజనులందరు నాయందు ఆగ్రహము వహించక యీవిషయన శేకింపించినచో మాశేష్యులయు యుద్ధమనకు ధీకొనిన సంఘసంస్కర్తల కార్యములన్నియు విఫలమయిపోవును. ఆర్యవైశ్య మహాజనులందరు ఈతేలిను శ్రద్ధగా గమనింప ప్రార్థితులు.

ఒకవేళ్ళాంగన.

III

కమ్మమహాజనసభ.

అయ్యా,

మామూలుగా జరుగవలసిన మన మహాజనసభయొక్క గడువుగడచిపోవుచున్నది కమ్మమహాజన సభా నాయకులెల్లాకో కన్నులు తెరవకున్నారే. బహుమాన్యమయొక్క ఆశ్రద్ధ యందుకు కారణమా? నాయకుల నిరుత్సాహమే ప్రధానమా? ఇతరకులసభలకంటెను ఎక్కువ సమాజముయొడను ఉత్సాహముతోడను ఏటేట సభలుజరిపి సంఘమును బాగుపరచి

దేశోద్ధరణమునకు మౌనవర్తకులు కావలసిన మన కమ్మమహాజనుల యిట్టి ద్రాక్షసూతులందఱ నిక నియితరసంఘముల మాట వేరే చెప్పలేరు? మరయు, నాంధ్రములోగల యితర కులసభల కంటె కమ్మమహాజనసభ తమసంఘమును వదలని పట్టుదలతో సృష్టిస్థాపనము లనేకముల నవతీకాలముగనే యొడగూర్చు తగినదని నమ్మిన కమ్మ సాంఘికేతరులు ఇప్పటి మన మాంద్యమునుజూచి చెదవులు విరచుచున్నారు. ఈనాలుగు సంవత్సరములనుండియు మనసభజన సామాన్యము నాకర్షింపగల పనుల నెన్నిటితో చేయవలసియుండెడిదికాని కారణాంతరములచే నట్లు జరుగకున్నను చేయబూనిన సామాన్యోపయోగముల సాంఘిక లుత్సాహకంతులై సంఘాభిమానమునగు పరచుచున్నారు. అగుపరుపకున్నారే. మనసభ యొకకను ఘన కార్యములచేసి వ్యతిరేకాభిప్రాయులగు సాంఘిక లేదని యున్నచో అట్టివారిని నాకర్షింపవలసియుండగా ప్రస్తుతపు మన సంఘమాంద్యమునజూచి గౌత మిగర్భముం దిమిడిపోయినదాయని జంబువోడముచున్నది. పాపము శేమించునాక; పుణ్య జనావాసమునకీర్తయ నానావిధ పుష్పఫలయుత తిరులతాదులకాశ్రమమును పతిత బసపోవనియునగు గౌతమీరాద మింతటి పాపమున కొడిగట్టునా? కృష్ణానవంతి సమీపముల చోయగా విచారించిన కమ్మమహాజనసభగోదావరి పరిసర ప్రాంతముల కట్టుడుట్టకేమికారణము? నిజమగు సంఘాభిమానముగల కార్యనిర్వాహకులు గోదావరీగర్భమునందు దుప్ప వింపలేదా? లేక కమ్మమహాజనసభను గోదావరీలోనికి నెట్టి సభానిర్మాతలు కృష్ణలో గుంజలితుచున్నారా? యని సంశయము వోడముచున్నది. కనుకనోకమ్మ సంఘాధ్యక్షులారా కమ్మమహాజనసభయే మైనదేమైనదని తత్తరపడుచుండు సాంఘికములకు పత్రికాముఖమున నితిగతు తరుకబరుక ప్రార్థితులు. దుగ్గిరాల చింతమనేని గోపాలకృష్ణయ్య.

IV

హెలాలి.

అయ్యా,

ఇది నిజంరాజ్యమునందే జరుగునొక వార్షిక కపురండుగ ఇది నాగరకతి నూచించుచుండుగారు. ఇది ప్రతీసంవత్సరము ఫాల్గునకుద్ధ పౌర్ణమినాడు జరుగును. ఈ రాజ్యమునందే మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణులచేతను, కోమటులచేతను మాద్ర బాలివారందరిచేతను బరుపబడును. ఇందు మొదటి రెండు తెగలవారు దనుతమగృహములందీపండుగ దనుతమ యాచార ప్రకారము సర్వెదరు. వైదేప్పబడిన దినమున కొక దినము పూర్వయందు నొకదినము తీరమందును గూడ వైదేప్పబడిన నారనేక రంగులను నీళ్లయందుగలపి వసంతమున వేర జనులవైద జల్లుదురు; కొందరిభుములను మనీని ఆముదనుందుగలపి పూయదురు. ఈపండుగకు విముఖులైనవారు కొన్ని సమయములందు తమ వస్త్రములవైద రంగుల జల్లుటచేత గయ్యములకుఁ దీకొన నిరుపకములవారికిని ముష్టియుద్ధములుగూడ జరుగును కామదహనమైన మలునాఁ డందు మిగిలిన బూగొంత తల్లికందుఁబోసికొని తెగలుతెగలుగా మూర్ఛలు మాలలు బయలుపడలి యూరసంతట చిచ్చుగాండ్రవలె డప్పుతో ప్రతివ్వను లిచ్చునట్లు ధ్వనులజేయుచు బూతు కూతలఁ బాడునుఁ జని యంతికోకవైదవంతున సంపాదించెదరు. ఇట్టి తెగ లధికముగ నుండుటచేత గొన్ని తెగలవారి కింటివాచాక వైద నీయమింటి వారియింటిమందరఁ దాము నెంటివచ్చిన బూది నొకదోనెడుపోసి చనుదురు. ఇట్టి దౌష్ట్యము నేనుని యెన్నవచ్చును! మఱికొంద కంకణిని జచ్చినవానివలె నటింపఁ జేసి వానిని కాబట్టె నెత్తికొని, మఱియొకదోక చిన్న కుండను చేతబట్టుకొని ముందుగోడన జేయుచు నడుచుచుండ, శృణా నమునకు నీనుగురు గోనిపోవుచుదాహవీరతాతనిని మోసి కొని పోవుదురు. కావ్యమువైద బరుండినవాడు నిశ్చలఁడై కేవలముశ్శేపరలోకగతుడైనవానివలె నటించినను అప్పుడప్పుడు తన్ను తొల్యుకానికి, దాను నెత్తికలఁబరుండియే, కండ్లుమూసి కొనియే ఫలానియిండ్లకుఁ గొనిపోమృగి సలహాలిచ్చుచుండును. పండుగవైభవము ననుభవించుటయి యెంతయాశ్చర్యమైయున్నది!

ఈ పండుగ యిట్లు మానవీనమై, ఎన్నరాని దౌష్ట్యముగలదై, నష్టనందితియై, దుష్టభూషితమై, నీచుల దుదగ పోషణార్థమై చేయునంపాదంపవలెనను నభిప్రాయముగలదై, ఆత్మగౌరవమును బోగొట్టునదై ప్రబలుచున్నది. అహ! నాగరక వృద్ధిబొందుటకెట్టి సిద్ధియందు నెట్లొచ్చు చుండునట్లును," కరవది రామకృష్ణరావు.

V
రాజ్యసాంధ్రవాసులకు హెచ్చరిక.

పట్టణప్రముఖులారా? హిందూసమాజ సభ్యులారా?

మన వేదప్రమాణముగలిగిన మరెము పరమార్థసృష్టముగా నకలక్షేపంపింతులచే నంగీకరింపబడియున్నదిగదా? అట్టి మనమతిమన కాధారములగు వేదములయందుగాని శాస్త్రములయందుగాని ఖడ్గి విశ్వాసములు లేకపోవుట ముఖ్యకారణము; వానియం దేమాత్రము ప్రవేశము కలగకపోవుటయేగదా? ఇప్పటి కేబడిసంవత్సరములనుండి నిరంతరము విద్యార్థులకు విద్యాదాన మొనర్చి యాంధ్రదేశమునకు నన్నె దెచ్చిన బ్రహ్మశ్రీ విద్యాకో మంధా చన్నయ్యశాస్త్రిలవారు అయిదారుమాసములనుండి మనపట్టణమునందు నివసించియున్నారు. ఆ మహా నీయులకులన నదైత మతోపన్యాసమును పట్టణప్రముఖులకు బోధింపతగిన ప్రయత్నమునుచేసి కృతార్థులగుటకు మిమ్ములను గోరుచున్నావను. అట్లయిన మీవిధిని నిర్వహించినవారగుదురు శ్రీ శాస్త్రిలవారు మీవలన ధనమునుగాని పత్రికలయందు స్తుతులుగాని కోరెడువారు కాదు. అందుకులన వారు మిమ్ముల వాశ్రయింపవచ్చువారును గారు. కాబట్టి మీరే వారిసన్నిధికి దయచేసి కోరిన వారు సమ్యుతించెదరని యూహించెదను. ఇప్పుడు వేక్షించితిరేన్ద్రయితే మంచినమయము మీకు లభింపదని నమ్ముడు.

శ్రీ శాస్త్రిలవారి ప్రసిద్ధి యా నేరుహిమానలమునరహిత నెరగని పండితులతరు. ఆంధ్రదేశము నందలిపండితులలో శ్రీ శాస్త్రిలవారి సన్నిధి నుపదేశమును బొందనివా రుండుట మిగుల తక్కువయని చెప్పవచ్చును. శాస్త్రిలవారు మనపట్టణమునకు శ్రోత్రీవారుగారు. పూర్వమున మన పట్టణప్రముఖులలోనివారును సహచారసంపన్నులును అగు బ్రహ్మశ్రీ పరివైల గోపాలకృష్ణయ్యగారి తీవ్రతకాలమున మన పట్టణమునకు దయచేసియున్న పండితాగ్రణ్యులగు కీర్తి శేషులయిన శ్రీ శేగల్ అబ్బిశాస్త్రిలవారి శిష్యులు. ప్రకృతమున మనపట్టణమునందు నివాసముగానున్నట్టియు, సాంగోపాంగ ఘనాంతస్యాధ్యాయ పరులును పూర్వ మీ మాంసాది శాస్త్రపండితులును, నిగుప మాన ధర్మశాస్త్రవిద్యాంసులును అగు శ్రీ విద్యాకో భమిడి పాటి అయ్యతీవారు సోమయాజులుగారును అట్టి ప్రజ్ఞాంతులును విద్యాంసులును అగు శ్రీ పుష్పలూరి గంగాధర శాస్త్రిలవారును ద్రవిడాంధ్రదేశములయందలి పండితసభలయందును మన పట్టణయందును శాస్త్రవాదముల దిగ్విజయ మొనర్చిన చుట్లాది కామకృష్ణశాస్త్రిలవారును శ్రీ శాస్త్రిలవారి శిష్యులే.

ధర్మశాండమునం దంతటను సంచారముచేసి యనేక శిష్యుగణములకు వేదవేదాంతాదిశాస్త్రముల నుపదేశించి ప్రసిద్ధిగాంచిన శ్రీమత్కీరమహంస శ్రీ కృష్ణానంద సరస్వతీ స్వాములవారి శిష్యుశిష్యులగు శ్రీ శాస్త్రిలవారు మనపట్టణమున నూత్రభాష్యమును శిష్యుగణమున కుపదేశించుచున్నవారు ఇంతయేల? మన పట్టణప్రముఖులలోనివారియిన శ్రీ యుత గంటి లక్ష్మన్నగారికి శ్రీ శాస్త్రిలవారు మామగారు. కాబట్టి మీరు శ్రద్ధచేసి వారి యుపన్యాసమును మా శ్రవణపుటముల బడునట్లుచేయ కోరుచున్నాడను భమిడిపల్లి వెంకటదీక్షితులు.

VI

అంగలూరు గ్రామాధికారుల కొకమనవి.

అయ్యా,

కృష్ణాజిల్లా అంగలూరు గ్రామములో "బాల సరస్వతి పుస్తక భాండాగారము" అను గ్రంథాలయము 3 సంవత్సరముల క్రిందట స్థాపింపబడినది. అందు ఇప్పుడు 1700 ఆంధ్ర గ్రంథములుగలవు. ఆ సంఘమువారు గ్రామాభివృద్ధికి అనేక విధముల దౌష్ట్యముచున్నారు. వీధివారల కుంతిముగా విద్యను నేర్పించుట కొక కాలిపాఠశాలను స్థాపించినారు. చాలి కాబాలకులను పరీక్షించిబహుములు నిచ్చుచున్నారు. ఈసంవత్సర మా గ్రామముందు కలగా వ్యాధి వ్యాపించినప్పుడు రోగుల కొదవుంబుల నొసంగి వాకి మిక్కిలి తోడ్పడిరి. ఇంక ననేక విధముల నీ సంఘమువారు చేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్నారు. ఇట్టి భావాదానమునకు స్వంత ధనము లేకపోవుట బాగుగాదని యెంచినను, రాజభక్తిని వెల్లడించుటలంపు గల్గియే "శ్రీమత్వేదవేదాద్ధి ఉత్తరహార" అను పేరునకు భవముఁ గట్టించి అందు నీ భావాదానము నుంచవలెనని తలచి, తగిన సలహు లభించిన పోవుటచేత గ్రామసభ్యులందఱు 17 సెంటులకును ఇప్పించవలసినదని శ్రీ గుడివాడ తహసీల్దారు దానికి దౌఖాస్తుచేసిరి. ఆ సంగతిని గ్రామములో విచారించి పంపవలసినదిగా శ్రీ నూరు గ్రామాధికారులకుఁ దెలియజేసినారు. అప్పుడు భాషాభిమానులు, పరోపకారీయులు నగు

స్థానికవార్తలు

8 వ తేది సోమవారము.

మదరాసు కన్సల్జేయేటునుగూర్చి, బహుమతులు పంచి పెట్టుట, మ్యూజియముధియేటురు. సా.6-0
వై. ఎమ్. సి. ప. ప్రతిపాదనలకొరకు. సా.6-0
రక్షణ హైందవసంఘము, ఉపన్యాసము, రేనడి లైబ్రరీ సా.6-0
చెన్నపురికొరకు సమావేశము. సా.6-0

10 వ తేది బుధవారము.

మ్యూజియంవిహారము, పూన మల్లికోట్టు 6 వ మొలు రాలి యొద్ద సమావేశము (సా.6-15)
గోల్డెనల మీటింగు, జుహానా సా.6-30

దీపముల వేళ. — నేడు రేపు సాయంకాలము 6-48 గంటలకు దీపములు వెలిగించవలయును.

ఒక బి. వి. స్టీమరు. — నేడు తెల్లవారి చెన్నపురికి వచ్చిన బహద్దీ స్టీమరు కలకత్తావై వెలుదెలును.

పోకలు. — గా. జే. ఎచ్. స్టోనుగారు బొంబాయికిని ఆరణి జాగీర్దారుగారు గా. దివాన్ బహదూర్ ఎల్. ఓ. స్వామి కన్నప్పిల్లెగారును బెంగళూరునకును వెలుదెలి వెళ్లివారు.

చెన్నపురి బౌద్ధసంఘము. — చింతాద్రిపేట వెకం దరిస్కూలుహాలులో ప్రాధానతంత్రి నరేంద్రుగారు నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు మాయాతలైత్తును గూర్చి యుపన్యాసించినారు.

ఇంగ్లీషుమొయిలు. — రేపు మంగళవారము సాయంకాలము 4 గంటలలోపల ఇంగ్లాండుతుపాని బొంబాయిచేరు నట్లుదేసె. ఆమొయిలు బాబులుమొదలైనవి బహుశా యీనెల 11-వ తేది గురువారమునాడు చెన్నపురి చేరవచ్చును.

గ్రామము తెల్లరును మంజూరు చేయించుటకు ప్రార్థించుచు నొక మహిళను నంపిరి. కాని గ్రామోద్యోగములు మాత్రము వారికిగల అధికారమునంతయు ఆ భాండాగారముమీద జూపి దానిని రద్దుచేయించినారు. అంతటితో నా సంఘమువారుర కుండక శ్రీ దేవప్రభాతీ కలెక్టరుగారికి అప్పిలుచేసిరి. గ్రామోద్యోగములు 3 వ వ్రాసిన దానిబట్టి శ్రీవాడును రద్దుచేసి నారు. తరువాత నా భాండాగార సంఘము వారు మరలనొకసలమునకు ధరభాస్తుచేసినారు. — అని నామి త్రులగు కొందరు నాతో చెప్పుచేకాక, నేనును స్వయముగా నెరుంగుదును. అసంగతి నలుండుదు. అయ్యో! నందరి కెంత టప్పుయ్య పంతులుగారు! మీరు శ్రీవిద్యాభిమానులనియు, గ్రంథకర్తలనియు, మాతృభాషాభిమానులనియు మీజేరచింపఁ బడిన గ్రంథముల వలన దెలియుచున్నది. అరిచిని నద్దగ్రంథంబు లందు నింపి యిట్లుచేయుట మీకుతగునా? ఇదివరలో మీరు మా మిత్రులలోఁ గొందరి దుస్సలవాదులు విని అట్లు చేసియుం దురని తలంచెద. ఇప్పుడైనను దయయుంచి సజ్జనుల సలహాను విని, వాక్పూర్వమును విడచి కార్యపూర్వముగఁగి, మీరును మీహెడ్ కరణముగారును యిప్పుడు భాండాగార సంఘము వారు చేసిన దరభాస్తును మంజూరు చేయించుటకు జేడు చున్నాను. అయ్యో త్రిపురచేసి కేమిదిగారు! మీగ్రామ ము వన్నె కెక్కిన మీకేగదా గౌరవము? మీరుగ్రామాధికారులు. ప్రజలందఱు మీకు మీత్రులలో సమానులుగదా. కాన వారి యభిప్రయి మీయభిప్రయి గ్రామస్థులందఱు నొకదా రని మీరు మరొకదారిని పోదగునా? ప్రజలు రాబట్టినవికావ నన్నప్పుడు మీరు వారికి ప్రోత్సహమును గల్గింప వలయును గదా. ఇదివరలో పోకబాటుఁ నటులొనర్చినారేమో యని నే నూహించుచున్నాను. నే నన్యద్రామస్తుడనైనను మనమం దరము బంధువులమే. కావున నేనేమో వ్రాసినానని కొపించక ప్రజలను తుత్రులనుగా భావించి తగినంత సహాయ్య మొనర్చుదుఁ న్నాయమును మాత్రమే విచారించుదుఁ. ఈసారి యైనను భాండాగారమునందు దక్షిణాముంది, రాబట్ట యందులైనాము గల్గించి స్థలమును మంజూరు చేయించి “శ్రీమ త్పంచమ జాగ్జీచక్రవర్తి టవుకహాలు”ను నిర్మించి అందు, ఆంధ్రభాండాగారములలో నిగ్రహము కొలదికోజులలో వహింపవచ్చు నీ బాల సరస్వతీ పుత్రక భాండాగారము నుం చుదు! కాళ్ళకిక్కిరిసి గాంచుదు!! పుణ్యము గట్టుకొనుదు!! చిత్రింపుదుఁ మన్నింపుదు.

భవద్విధేయుడు.

శ్రీరామ కథాప్రసంగసభ, చింతాద్రిపేట. — ప్రతిభాను, మంగళ, గురు, శుక్ర, శనివారములందును గుండు వారి యగ్రహారము నెం 4/17 రు గృహమునందు కుంభకోణము వాస్తవ్యులు బ్రహ్మకృత స్వామిపాదశాస్త్రిగారు వాస్తవికి రామాయణమును గూర్చి యుపన్యాసము లొనఁగుచున్నారు.

దక్షిణ హైందవ సంఘము. — నేడు సాయంకాలము 6 గంటలకు రేనడి లైబ్రరీలో డాక్టరు వి. ఎన్. కేటూరుగారు హైందవసాంఘిక చరిత్రను ప్రకృతి శాస్త్ర సిద్ధముగా నిరూపించి యుపన్యాసించెదరు. దివాన్ బహదూర్ ఎల్. ఓ. గోవిందరావువయ్యగారు గ్రామసాధిపత్యము వహించెదరు.

పోస్టులనోటిసు. — రంగూను మొయిల్స్టీమరు వచ్చెడి 10 వ తేది బుధవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు చెన్నపురినుండి లైలుదేలును. బర్మాకు పోవలసిన రిజిస్టరు కాని బాబులుమొదలైనవి యానాడు అవరాష్ట్రము 8-80 గంటలకును, రిజిస్టరుకావలయునవి 9 గంటలకును, పార్సిలులు వస్తారాలు 1-80 గంటలకును, లోపల మదరాసు జనరలు పోస్టాఫీసులో పోస్టుచేయవలయును. ఆయాటవును సబ్పాఫీసుల కాలపరిమితుల నాయా యాఫీసులలో తెలిసికొనవలయును.

ఆంబ్యులెన్సు క్లాసులు. — ఇదివరలో యు. రామ రావుగారి యొద్ద మొదటి పరీక్షకు తగిన విజ్ఞానంబి పరీక్షకు వచ్చుటకు పీ య లే క ని లి చి పో యి న ట్టి యు వెల్లి కృతార్థులు కాజెట్టియు విద్యార్థులు తమ పేరులను చిరు నామాలను రామరావుగారికి పంపవలయును. అవిద్యార్థులు తిరిగి పరీక్షింపఁబడఁ గొరుదురని యట్టి పరీక్ష సత్వరముగ చేయఁబడునట్లాయన యేర్పాటుచేయును. విద్యార్థు లభిలపిం చెదరేని, ఆయన ప్రత్యేకముగా పాఠములబోధించి పరీక్షకు ముందు పాఠవిమరల తర్జీకుచేయును.

చెన్నపురి పార్లమెంటు

ప్రారంభసభ.

శనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటల కేసభ మువవసభారత సంఘమందిరమున జరుపబడినది. 100 మంది సభ్యులును వెక్కుమంది ద్రవ్యులును వచ్చియుండిరి. వక్త (స్పీకరు) యగ్రాసనము స్వీకరింపవలె నను తీర్మానమును ప్రధానకార్యనిర్వాహకరాలు (అనిబిసెంటమ్మగారు) ప్రతి పాదించిరి. దానిని భానుబహదూరు గులముమహమ్మదు మహా జరుగారు బలపరిచిరి. అంగీకరింపబడినవివాద వక్త (నాయకు మూర్తి సదాశివయ్యగారు) యగ్రాసనము నలంకరించిరి.

శ్రీరేవులగు గోఖలుగారు

శ్రీరేవులగు గోఖలుగారి మరణమునకు సంతాపమును దెలుపు తీర్మానమును ప్రధానమంత్రి ప్రతిపాదించెను. నేను పూజానగరమునకు వెళ్లినపుడే స్వామెంటు సభనుగూర్చి గోఖలుగారిలో ముచ్చటించి వారి యభిప్రాయ మునడిగితిని. ఆయన నాకది యంగీకారమే. ఆపార్లమెంటు వర్ధిల్లుగాక యనియాకీర్వదించిరి. కాన శ్రీరేవులగు సానర్వ భారతనాయకుని యాకీర్వాదముతో నీసభ ప్రారంభింప బడు చున్నదని ప్రధానమంత్రి నుడివెను.

భానుబహదూరు ఎం. ఎ. కుద్దుసుబాదా సాహేబు గారు దానిని బలపరుచుచు మహమ్మదీయుల కామహనీయుని యెడగల గౌరవమును నూచించిరి. తీర్మానముంగీకరింప బడినది.

స్వామెంటు సభలో జరుగవలసిన పనులను గూర్చియు మంత్రివర్గమువారి భావమును గూర్చియు ప్రధానమంత్రి సంగ్రహముగ నుపన్యాసించిరి.

కాసనములను ప్రతిపాదించుట కనుమతి.

1 రాష్ట్రీక సభపరి పాలకమును గూర్చిన కాసనము 18.3-1915 న రెండవసారి చదువబడవలెనని ప్రధానమంత్రి స్థానమందుండు అనిబిసెంటమ్మగారును, 2 గ్రామ పంచాయతీల కాసనము 24 - 7 - 1915 న చదువ బడవలెనని స్థానికప్ర భుత్వసంఘకార్యదర్శి టి రంగాచారి గారును 3 నిర్బంధ ప్రారంభ విద్యాకాసనము 17-4-1915 న చదువబడవలెనని విద్యాకాశాకార్యదర్శి సి.పి. రామస్వామయ్యగారును 4 పరిశ్రమలకును ప్రభుత్వమువారికి నిగలసంబంధమునుగూర్చిన కాసనము 21-8-15 న చదువబడవలెనని పరిశ్రామిక సహాయ కార్యదర్శి వి. రామేశముగారును, 5 రేపు సుంకమునుగూర్చిన కాసనము 21-8-15 న చదువబడ వలెనని వాణిజ్య కార్యదర్శి

యస్. సుబ్బయ్యపెట్టిగారును 6 ధర్మకర్తలు ధర్మవిధి విత్త మును పరిగణితములగు గహకారసంఘములలో నిక్షేపించుట కనుమతి నొసంగు కాసనమును 24-7-15 న చదువబడవలెనని సహకారసంఘ కార్యదర్శి ఎం. అదినారాయణయ్య గారును (7) ధర్మకార్య ప్రవర్తనములనుగూర్చిన కాసనమును 17-4-15 న చదువబడవలెనని స్వదేశమంత్రి ఎల్. పి. గోవిందరావువయ్యగారును, సభవారియనుమతిని వదలిరి. రజస్వలా వివాహకాసన మును మొదటిసారి చదువుటకును ముద్రించుటకును (శ్రీని వాసయ్యంగారు సభకు రానికారణమున) యస్. గురుస్వామి శెట్టిగారు రనుమతిని చేడిరి.

ఒక కాసనము నొక సభ్యులు ప్రతిపాదించియున్నప్పుడు అతని ప్రత్యామ్నాయముగ మరియొక సభ్యులు దానిని ప్రతిపా దింపవచ్చునాయని వక్తను శ్రీ. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు గాదెగిరి. వక్త లేఖనునతో (ఆర్. యక్. ఆయ్యంగారు) నాలో చించి ప్రతిపాదించవచ్చునని నడిపిరి. ఆ కాసనము 27-8-15 న రెండవసారి చదువబడవలెనని యస్. గురుస్వామి శెట్టి గారు కోరిరి.

రజస్వలానంతర వివాహా విషయ మిదివరకే విఫల ముగ చర్చింపబడియుండుటచే దానిని మరల నీ. పార్లమెంటు లో చర్చించుట చర్చిత చర్చణమును నిరవహోగము నగునని యస్. సత్యమూర్తిగారు పూర్వపక్షము చేసిరి.

ఉభయవాదములనే సభలోనను జరుగలేదుగాన నిచ ట జరుగుట యుక్తమని ప్రధానమంత్రి నుడిపిరి.

ఆ కాసనమునకు సభలో నిద్దరు తప్ప తక్కిన వారం దరు నంగీకరించిరి.

సభ బాలించబడెను.

The Kistna District Co-Operative Bank (Ltd.)

Masulipatam.

కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు (లిమిటెడ్) బందరు

మూలధనము 1,00,000

భాగము 1-కి రు 100 నొ 1000 భాగములు. ప్రస్తుతము వసూలు చేయవలసిన మూలధనము 50,000 వడ్డీకి దాచివుంచుకొన వారికి (డిపాజిటు చేయువారికి) 6 మాసములు వుంచుకొన్నయెడల నూటికి సం॥కు రు 5 నొ॥. 6 మొదలు 12 మాసముల వరకు 5 1/2 నొ॥. 1 సంవత్సరము అంతకువైన వుంచుకొన యెడల రు 6 నొ॥. వడ్డీ 6 మాసముల కొకపర్యాయ మివ్వబడును. మద్రాసు గవర్న మెంటువారి నెం 1267 రు G.O, ప్రకారము గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్తులుకూడ భాగములు పుచ్చుకొనవచ్చును. వడ్డీకి దాచివుంచుకొన వచ్చును. జంధ్యాల గోరేపాదశాస్త్రి, ప్రసిడెంటు. చిన్నం రాజమన్ను, అసెసిస్టెంట్ కలెర్.

కావలెను

నమ్మక మైనట్టియు శ్రాత్రమార్పులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును జిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు యివ్వబడును. వైగా అలవెస్సులు కూడా యివ్వబడును. పనిచేయు సమర్థతసత్ప్రవర్తనము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటు లుండ వలెను. కొద్దిమంది మాత్రమే కావలెను. ఇష్ట మున్నవారు వెంటనే ఈదిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వి. యస్. రంగను,

కార్యదర్శి.

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ, 81-ఏ. లేరునీధి, తిరువల్లిక్కేణి, చెన్నపట్టణము.

చేజోద్ధారకుడగు

గో కే చ రి త

ఈస్వార్థశ్యాసుని పవిత్ర చరిత్ర మిందు విప్రులముగా వర్ణింపఁబడి యున్నది. భారతీయులకు - ముఖ్యముగ నాంధ్రులకు ఈ మహానీయు డాదర్శ నీయుడు. గ్రంథ మచ్చులోనున్నది చదువదగినది.

హెచ్ వి. కృష్ణఅందుకో.

చింతాద్రిపేట, మదరాసు.

సృష్టాంతములు

సూర్యుని తారామయము:— సృష్టికర్తయగు సూర్యుని తారామయము నేర్పరచుచున్నది యాచార్యగ్రామముల నిమిత్తమున నెలనాడులలో నొకటివలె జేసి స్థాపించబడును.

సంక్రమణ తారామయము:— గోకరాజుపల్లి బూదబాడ గ్రామముల నేర్పరచుచున్నది యాచార్యగ్రామముల నిమిత్తమున గోకరాజు పల్లిలో నొకటివలె జేసి స్థాపించబడును.

అనకాపల్లి మున్సిపాలిటీ:— పట్టణము సర్వేచేయు నిమిత్తము మున్సిపాలిటీ వారు కోరిన ప్రకారము ప్రభుత్వము వారు రూ. 8,000 ల పొందుటకు కంగీకరించి నారు; ఆ మొత్తములో నుండి యాసంవత్సరము కాలమునకు రూ. 2,500 లు యిటుకు కూడ నంగీకరించి నారు.

చక్కచుట్టపర్వతము:— అనంతపురము జిల్లా గూడూరు గ్రామములో నొక సంఘము స్థాపించుట కీ నెల 1 వ తేదీన గ్రామములోని దేవుడు పుణ్యము బోధనములలో మీటింగు చేసిరి. సుమారు 150 కంటే నెక్కువమంది వచ్చియుండిరి. విద్యార్థి వీరరాఘవరెడ్డిచే నైకమధ్యమును గుఱించి యుపన్యసింపెను. వికమత్వసంఘము స్థాపించబడెను. కార్యనిర్వాహకులైన కొనబడిరి. సంవత్సరపురకమైన కరతాళధ్వనులతో సభ ముగింపబడెను.

దామోదరామ యూనియను:— పెద్దాపురము తాలూకాలోని దామోదరామ గోదావరిజిల్లాబోర్డువారి పీఠావరమున ప్రభుత్వమువారి క్రింది బెలూరుగా నెంచినారు:— దామోదరామ యూనియను సరిహద్దులలో, నూర్కాస్తూప సమీప 1 గంట మొదలు నూర్కొడయపురము మొగంటలోపల నెక్కువమైనచే, రవాదారీత్రోవల ప్రయాణముచేయుచున్నట్టి గారి చేయనిమిత్తము నిలిచియున్నట్టిగాని బండ్లకు తగినట్లు దీక్షముగాని దీపములుగాని వేయవలయును. ఈవిషయమున నెత్తి మించినట్లు స్థిరపడినవారికి ప్రతి నెలమునకును రూ. 10 లకు జాగ్రూపా విధింపబడును.

అన్నత్రు కట్టడములు, పశుత్వరహితము:— 1914-15 సంవత్సరమున ఆనుపత్తికట్టడముల నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు ఖమ్మపల్లె నిల్లయించుకొనిన 10 లక్షల రూపాయలలో ప్రస్తుతము మర రూ. 2,57,780 లను కొన్ని జిల్లాబోర్డులకును మున్సిపాలిటీలకును పంచివెట్టినారు. మొత్తము 5 జిల్లాబోర్డులకు రూ. 49,190 లు పొందుగలిగిరి. అందులో ఆంధ్రజేతము నకు సంబంధించిన బల్లారిజిల్లాబోర్డుకు రూ. 5000 లును, విశాఖ పట్టణము జిల్లాబోర్డుకు 7,450 లును నియ్యబడినవి. తక్కిన రెండు, 2500 లును తక్కిన మూడు జిల్లాబోర్డులకు నియ్యబడినవి. మొత్తము రెండు నిపాలిటీలకు రూ. 2,08,590 లు పొందుగలిగినవి. అందులో ఆంధ్రజేతమునకు సంబంధించిన గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి రూ. 80,000 లును జిల్లాకు మున్సిపాలిటీకి రూ. 10,820 లును నియ్యబడినవి. తక్కిన రూ. 1,17,770 లును తక్కిన మూడు మున్సిపాలిటీలకును నియ్యబడినవి.

గుంటూరు అన్నదాన సమాజము:— కడపకు క్షేత్రము నెలలో ఈసమాజము క్రింద 80 మామూలు సంతకములును 2 ప్రత్యేకపు సంతకములును వెరసి 10 సంతకములలో 523 మందికి భోజన మొసంగబడెను. 18-2-16 తేదీన జరిగినవాడ వాస్తవ్యులగు యన్. యమ్. అబ్దుల్ కరీం జేసే సాహెబులు అంకునన్నగారు, 9-2-15 తేదీన హిందూపత్రికయందు ప్రచురించిన విజ్ఞప్తి ప్రకారమింత మాత్రముననే దయాద్రుచిత్తులు నకుకలదులయందు కరుణకలిగివేటిన భోజనపుత్రకముల వికరము తెలిసికొని వెంటనే మొదటితరగతి భోజనమొసంగుటకు రూ. 25-0-0 లు మర యాద్యుద్ధాగా పంపిరి. 20-2-15 తేదీన వారిచేయన ప్రత్యేకపు భోజనము జరుపబడెను. 22-2-15 తేదీన గుంటూరు డిస్ట్రిక్టుకోర్టు న్యాయవాదులగు ము. లాల్. డి. గోల్. పూడి సీతారామరాష్ట్రీ, వియ్య, వియ్యోగారు వారిసోదరుల వివాహముతోత్సవము సందర్భమున రూ. 15-0-0 లు పంపిరి.

ఈనెల 4 వ తేదీన అనంతపుర గోపాలకృష్ణ గోష్ఠిగారి గౌరవాధ్యక్షులుగా ఈసమాజమువారు పేదలకు మొదటి తరగతి భోజనము పొందగిరి. మరియు గుడివాడ వాస్తవ్యులగు గొప్ప రెయితులును నగు మారు వాగన్నగారు నూరు రూపాయలు విరాళము వ్యాసముచేసిరి. అందు 50 రూపాయలు 13-2-15 తేదీన విచ్చినారు.

ప్రజలగుట:— తమమొక్క మోక్షములపట్టికలో యిటువంటి బూటకపు ప్రకటనలు ప్రకటించబడునకు నడవన లేకే ప్రజలపట్టికలో అనుచున్నది వీలయినగా తమ ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రకటనలు ప్రకటించునచో భాష్యురాలయందు గుంటూరువారికి వ్రాసిరి ఆచార్య పి. సి. చెల్లింబి విష్ణుమాడగా అది భాష్యురాలయము కాదు నిశ్చయముగా పరప్రవాసవార జాలయముగా నున్నది. కాన యట్టి మోసపు ప్రకటనలకు తమ పత్రికయందు వోటియ్యకు యిష్టములేదుగాన ప్రకటించబట్టు కొను ప్రచురించి వారికి యాప్రకారం జనలను మోసపు గూడదని బుద్ధిచెప్పవలయును. అని ముద్ర జుద్దయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

చంద్రబాబే పుత్త పర్వము:— కడప జిల్లావరహసములో బాంధ్రపత్రికలో బాంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు వారు భారతీయ యాధ్యధర్మములకును వర్తమానకాల (ప్రాప్తాత్మ) యాధ్యధర్మములకును గల భేదాభేదములను గూర్చి తెలుగులో నుత్తమవ్యాసము వ్రాసినవారికి నూలురూపాయల బహుమాన మిచ్చెదమనియు బావ్యాసము మార్చి 15 వ తేదీ నాటి కంఠము పంపవలయుననియు ప్రకటించిరి అందఱుబడిన గడువు చాలదని యాచించి 15-3-15 సంవత్సరమునండి 30 జూన్ 1915 సంవత్సరము వరకు సమయము వేచియుంటి నది. బహుమానముగూడ 100 రూపాయలనుండి 200 రూపాయలవరకు వృద్ధిచేయబడినది. ఈవిషయము రాబోవు లాల్లెలోగాని ఆగస్టులోగాని చెప్పి ప్రకటించుచు బ్రత్యేకసభజరుపబడి యందు బాంధ్రోపేక్షమీయబడును. అని కార్యదర్శి నెమలి పట్టాభిరామరావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

కమ్మవిద్యార్థిరంగములు, పంచర:— 1918-వసం 1 వీరి రివరేండిని బంధనలోనందు కమ్మవిద్యార్థులందఱును సమావేశమై తమతమ లోటుపాట్లను తలచుకొని యొక సంఘముగా నేర్పడిరి. తరువాత విద్యార్థుల దగ్గఱనున్న పాత్రములతో నొక పుస్తకాగారముకూడ స్థాపించబడినది. ఆసంవత్సరము వోబుల్ కళాశాలయందు యం. పి. పరీక్షకు చదివిన మునునూ కృష్ణయ్యగారు కార్యదర్శిగా నేర్పడి లోటుపాట్లను గూడ వాపాడి దీనిని పరచిరి; ఏరేయిసంఘపు పురోభివృద్ధికి ముఖ్యకారకులు. ఆసంవత్సరమే కమ్మచూపాన సభవారు సుపారు నాలుగుమాసములకంట నెలకురూ. 0-0-0 వంతున విరాళ మొసగిరి. ఈసంవత్సరము జూన్ మాసంతరమందు తిరిగి కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులును నూతన కార్యదర్శులును సాధారణసభ్యులచే నెన్నకొనబడిరి. ఇప్పుడు కార్యభారము వహించుచున్న యెల్లమంచి వెంకయ్యగారును అధ్యక్షుల వహించి సహాయవెనయ్యచున్న కాకునచంద్రయ్యగారును నీ సంఘము ఈసంవత్సరము ముత్యకొత్త యభివృద్ధికి తెచ్చిరి. ఈసంవత్సరము నెల 1-3 రూ. 0-0-0 చొప్పున కమ్మకాస్ట్రోయ్యుల వారిచే మోసగుచున్నారు. మాజీ వాస్తవ్యులు పర్యవేక్షణ మట్టి భాగ్యులు ముగారు రూ. 25 లో కొరెమై కరివేసేరాజయ్యగారు రూ. 10-0-0 పుస్తకరము వాస్తవ్యులు వాడెళ్లరామయ్యగారు రూ. 0-0-0 కాంక్షివాస్తవ్యులు కాజరామరావుగారు రూ. 5 విరాళముగా పొందగిరి. బాలనరవృత్తి పుస్తకభాండాగారము వారు పుస్తకముల పొందగినారు. పురూర వెంకట సయ్యప్పవరీగారు 30 పుస్తకములను కొంత భవమునకూడ పొందగిరి. ఈసంఘములో నుమాగు ఆంధ్రాంగ్లేయ గ్రంథములు 800 గలవు. చల్లపల్లి యందు గాజాగారునాడ విరాళ మొసంగుటకుకంగీకరించినారు. అయ్యవేలకారేశ్వరరావుగారు రూ. 5 బహుమతి పొందగిరి. తెనాలి సంఘమువారు తమ వీసంఘము సంఘమునకు బాంధ్రచిగానేర్పరచుకొనినారు. అనియుక యుపవిలేఖకుడు వ్రాయుచున్నారు.

రావుగారు కందుకూరి వీరేశలింగము గారి మీదను ప్రీతికమై లక్ష్యపరిచింపాము గారి మీదను పుష్కలమునకై రూ. 3000 లను మా జిల్లాకోర్టులో బంధుమారు శ్రీరాములు గారు వేసి వ్యాజ్యము వారపేయమనవారి సోదరులగుటంగుటూరు ప్రకాశముగారు బారెవ్వు మంగళవాయి నాడు కొర్టు వైఖోనండి తీవ్రపేక్షగిరి. రావుగారుకే కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు టంగుటూరు శ్రీరాములుగారిమీద పుష్కలమునకై తెచ్చిన క్రిమినల్ సు పెద్దాపురం డి. కలెక్టరుగారివద్ద విచారణ జరుగుచున్నది వ్రాసినారు. వీరేశలింగముపంతులుగారు తమ మును గూడఁ దీవ్రపేక్షగిరి రమారమి 20 రూపాయలనుండి రామమోక్షంజ వసుల చిత్రములను ముద్రించుకొనుచున్న యా న్యవహరములు పరిసమాప్తివిధింపబడుటకు మేము సంకల్పించుచున్నాము.

కొత్తు వ్యవహారములు

మదరాసు హైకోర్టు

న్యాయమూర్తుల పాన నిర్ణయములు.

ఈ వారమున మొదటి అప్పీలుకేసుల విచారణకు గాను రెండుకోర్టులు బంధును. ఒక్కదానియందు ప్రధాన న్యాయమూర్తి, తయార్చి గారులును, మఱియొకదానియందు శంకర నాయకు, టిల్లఫీల్డుగారును, శేసులను విచారించెదరు. తక్కిన కేసులవిచారణకుని సహాయ్యులు, శేషయ్య గారుల గల కోర్టు ఒకటియు, స్పెక్టరు, క్రూటరు గారుల గల కోర్టు ఒకటియు, వారమంతయు పనిచేయును. మొదటి మూడు కోసులూ తమ కేసుగిరితయ్యరు, జుహుస్వామిరాష్ట్రీ గారులు ఒక కోర్టులో రెండవఅప్పీళ్లు, క్రిమినల్ కేసులు మున్నగువారి విచారించి, తక్కిన రెండుకోసులలో వారు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ అడ్మినిస్ట్రేటర్ కోర్టులో పనిచేయుదురు. శేక్స్పిర్ గారు సోమవారమునాడు ఇకో సాల్వేస్సినెని, మంగళవారమునాడు ఇమ్మూపని నిర్ణయించి తక్కిన కోసులలో క్రిమినల్ కేసు ఫైన్ కోర్టులో నిర్ణయించి పనిచేయుదురు.

[న్యాయమూర్తి తయార్చిగారు.]

శిక్షను రద్దుచేయుట

మిలిటరీ యలాకావారికి చేరిక సాత్తుకు దొంగిలించుట, లేదా, దొంగిలించిలేచిన సాత్తును పుచ్చుకొనుట అకు నీ రెండు నేరములలో నొకటిని చేసిన చార్జి చేయబడిన గన్నరు అట్లీట్ అనువాడు బెంగళూరు జిల్లామేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారించబడెను. ముద్దయభార్యయే ముఖ్యమగు సాక్షిగ నేర్పడి విచారణజరిగెను. దొంగిలించెనను నేరమును రద్దుచేసి, దొంగసాత్తును, పుచ్చుకొనెనను నేరమును నిరసరచి మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దయకి ఆలువారములు కఠినశిక్ష విధించిరి. హైకోర్టు అప్పీలులో, ముద్దయమీద తేబడిన నేరముల నొక్కటిగ చేపుటలో లోపము కలిగినయందు, సాత్తు దొంగసాత్తుని రూపింపబడలేదనియు వాదించబడెను. న్యాయమూర్తిగారు వాదప్రతివాదములను విచారించి క్రిందికోర్టువారు విధించిన శిక్షను రద్దుపరచి ముద్దయికి కడలిపెట్టుట కుత్తను వొసగిరి.

[న్యాయమూర్తి, తయార్చిగారు]

సమహత్య

తన రెండేడ్లదగ్గ తిరిగివ్యాధితో అకస్మాదుమందుట వలన తాను తనబంధులయొద్దకు ధారాళముగ పోవుచు వచ్చుచు నందుటకు ఇబ్బంది కలుగుటకు చింతిల్లి అట్టి యిబ్బందిని తొలగించుకొనుటకై యాబిడ్డను కట్టతో మోచి చంపిండులకై దక్షిణమలవాలో సీతమ్మయ్యను కంసాలశ్రీ చార్జి చేయబడెను. బిడ్డకుచ్చినవ్యాధి తీరజాలకుగాన ఆబిడ్డ పృథ్విగా కప్పపడకుండునని మత్తము వారిని చంపియుండిన యెడల ఈమద్దయిని దొరతనమునాటి తుమాసాను నీపూరుచేసి యుండవచ్చును గాని అట్లుగాక స్వలాభాపేక్షతో సహాయ్యును చేసియుండుటవలన శిక్ష తప్పవని కాదని యభిప్రాయ మొసగుచు దక్షిణమలవాడు నెమకోజడ్డిగారు ముద్దయకి యాబిడ్డపద్యపాతర వాస శిక్షవిధించిరి.

పుస్తకము పోల్చుకొల్పు.

తిరువల్లికోర్టులో కడపన తే22నిరాత్రి అబ్దుల్ తిఫ్ ఆసు మహమ్మదీయుడు తాను కై నెకను పుచ్చుకొనిన పరిమాణమునకంటే నెక్కువ వల్లమందు నుంచుకొనియుండినందులకై చార్జి కాబడగా, మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణజరిగించి ముద్దయకి 50 రూపాయలు జరిమానా, చెల్లించుటో; మూడు నెలలు ఖయరుక్ష విధించిరి.

కడపనెల 18 వ తేదీ నాడు ప్రైక్టాపుకోర్టులో మూలూబండి నలివేముగిడించెను; మెల్లగజ్జెముని సోలీసు వారు చెప్పగా, నిరాకరించెను; ఈనెల 5 వ తారీఖునాడు బయి నెకోసులేకనే వాలాగారోడులో మూలూబండినిలోలే ను; అను నీయూకు నేరములకై చార్జి చేయబడిన రత్తి సామిక్లి యనువానికి మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రతి నేరమునకు పదిరూపాయల వంతున మున్నదిరూపాయలు జరిమానావిధించిరి.

మిర్జాపేటలో కడపన జనవరి నెల 24 వ తేదీనాడు సాదముబుందుండినందులకై మహమ్మత్ సాబత్ హుస్సేన్ మిర్ సాబాత్ అరీ అదిగాగుల పదునలుగురు సోలీసుకోర్టులో చార్జి చేయబడియున్నారు.

త్వర పడుడు !

కొద్ది ప్రకృత గలవు !

మంచి సమయము !

బరొపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటిభాగము సిద్ధమైనది.) భర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజి సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధచరిత్రము అందరికీ తెలియునట్టి సులభమైనది. తేటతెలుగున వ్రాయబడియున్నది. మా ప్రకటనలలోనే దేవుని ప్రకటించుకొనుచు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధి రూపముగ ముద్రించిన పుస్తక మిది కాదు. ఇతరులు ప్రపంచ సంగ్రామమున లోకమునకు యావత్తు యుద్ధమున విక్రయించు అద్భుతము కాదు. నిజముగా "విరోపాఖండము" జర్మనీ మొదలగు చాలాకొద్ది గలగు యుద్ధమునకును వికసించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకారణములను అందరు చక్కగా తెలుగు టకు జర్మనీ యుద్ధమున మొదటిపక్షమున భరించినవిషయము లిందున్నవి. విరోపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము లెరుంగగోరువారు ఈ మొదటిభాగమునందు దేలుపబడిన యాప్రకరణముల క్రద్ధతో జదివితీరకలెడు.

జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా వంటివల సర్వాణము. గతకాలమున విరోపాఖాగలిగిన మార్పులు, జర్మనీ యేకాధిపత్యమును స్థాపించుట, ఇటలీయైకమత్యమునవలన, ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మారుబాటలు. జర్మనీయేకాధి పత్యము ఉచ్చదశకుండుట, ఆధికారికవిప్రతినిధులు, రాజునమదము. (గ్రేటుబ్రిటన్ జర్మనీయను చేసిన పోటాపోటీలు. బా ల్కన్ టర్కీ యుద్ధముల ఫలితములు. విరోపా సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యురరాజు చంపబడిన వెనుక సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు. సార్వభౌములారంభించిన మహాయుద్ధ విన్యాసములు గవులు.

విరోపా చరిత్రము నింతవిపులముగా నిజకారణసహితముగా వెలుగు నిదివరకు వ్రాయలేదని నొక్కిచెప్పగలము. పుస్తకమును దీసి చదివినవారికి విషయముల సత్యాసత్యములు తెలియును. ఇందులో 30 పేజీలతో చిత్రములును, 6 పూర్వోక్తములును, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మాలకమున పంపబడును.

వెంట వెంటనే తమిళభాగములు వెలువడుచుండును. ఇందులో ఆర్థికపరమ ముద్రించిన చక్కని ప్రతిమలు గలవు మాచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి సార్వాపరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళ పోట్లు, సాతవాలుపుపోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడికెంత వులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నెక్కిపడమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుటుంబముందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధువల్లి(తాగు టకు మందు) నాగవల్లితైలము వైచూళకు మంగు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి సావంత్, ౧౪౪. ఫననవాడి, నం. ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పుల మాన్పును. నాయువుపోట్ల బాపును.

సార్వభౌమపుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును.

చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వెళ్ళించి

లోపలి నొప్పులు నయము చేసగలవు.

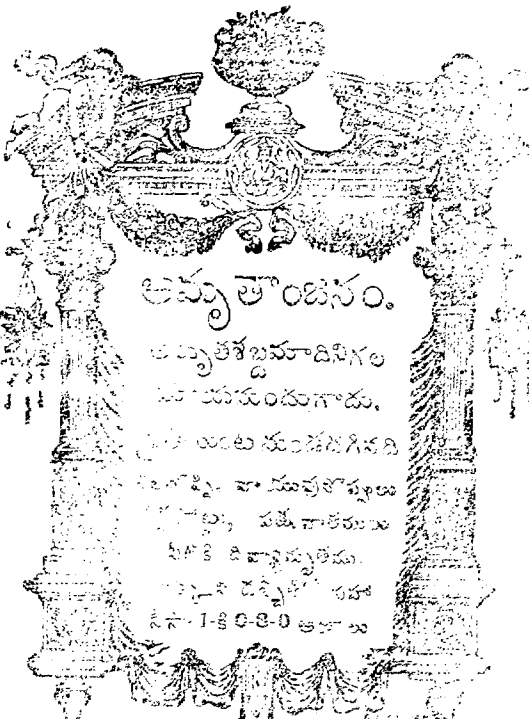
సునాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.

పంచభావచీటి మాచిగొనిన మోగము గలుగదు.

అమృతాంజనము ప్రాచ్య దేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూ దేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక విఖ్యాతమైనది. ఇప్పుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందుగాదు. పదియేడెండ్లుగా దేశమునం కంటటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము.

అమృతాంజనము డిపో, 100, ఫెరిరోస్ట్రు, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబు సెట్టివీధి, చెన్నపట్నం.

అమృతాంజనం.

అమృతశబ్దమాదిగల

మాయమందుగాదు.

అందులందునదగినది

అమృతం. వాడుపుతోప్పులు

అమృతం, పక్షివాతమును

చికిత్స చేయగలదు.

అమృతం దీనితో రుహ

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు

క ఫ హ రి

సీసా 1 కి రూ 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసరోగములందు బలహీనత వలన

ఏర్పడును, ఇది అనేక విధములు కైత్యమువలన

ఏర్పడిన ద. శీతకాలమున ప్రబలింపి దగ్గు

శ్వాసరోగముల సూక్ష్మనాళములందు ఏర్పడుదగ్గు.

ఉబ్బునము, తుయదగ్గు, దగ్గుకు చేపించవలసిన

ందు దగ్గు విధమును బట్టి యుంును.

కలరామాత్రలు

జబ్బి 1కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-6-0

కలరా ప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన బంటుబాధ్యము.

ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విష

పుగులు చేరుటవలన కలుగును. తగిలిన వెంటనే

వందను తినుట ఉపశ్యక్తము. కలరామున్నచోట

నీటిని యచిత్రాగుట యుక్తము.

అమృతాంజనముడిపో, 7, తంబు సెట్టివీధి, మద్రాసు

మంచివడుము! చందము ఖచ్చమడినది!! ఇదిక వికాశం!!

ఈపంచము కొనువారికి, పంచ 1-కి ఆ రైలాంబుటము కొరవని కొదెండ్రపలాము అను గ్రంథముకటి ఇశాను

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేక పంచము కర్మమడిగించు వస్తుకం భరణ తగిలించియున్నాము

వాచకలారా! కృంగారమున్ను

శాగరికతయున్నుగల మేలైనజపక

పట్టుపంచము పండుగదినముల ఆచ

దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించితి

పోగా మిగతకొద్ది పంచములూ తగి

యున్నది. ఇందులో ఎరువు, తచ్చ

అతుపచ్చ, రోజూ, మేఘవర్షం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. వ్రా

సియమైనవి, త్వరపడుదు.

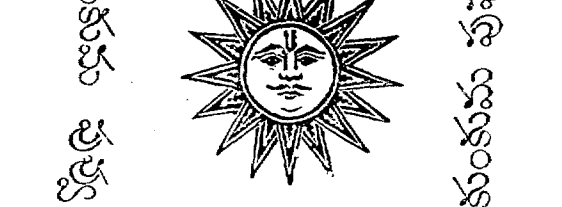
రక్తచూరనిదివిన్ని 2కిమారు పెడబుగల పట్టుపంచ 1కి 2-0-0

పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు 0-4-0

డిటా రెండుపంచము కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇశాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,

కి, కందప్ప మొదలివిధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు

మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా

ర్గును గమనింపుడు.

కరస్పాండెట్లు మొదలగు న వి ఇంగ్లీషున

వ్రాయవలయును:—

ఎన్ నారాయణ అందు కంపెనీ,

21, హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సొమ్ము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

సమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంచబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14)

పిలూరు, కృష్ణాజిల్లా

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభ మగు

భాషలో రచింపబడుటతో రథలవలె వర్ణితముగును.

చండాకృష్ణతి సంవత్సరమునకు (రమావసు 6000

పుటలు) 6 సంచికలు, చండా రు. 2-0-0-0

(పోస్టేజితో సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సం

త్సరము చండా ముంగగ స్వీకరింపబడును.

కలయవారు— గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం.ఏ.,

విశ్రాంతి, మదరాసు. అని వ్రాయుడు.

ముత్యపు సుర్తా.

1 వ రకం ఆ ఎత్తు రు. 1-0-0.

2 వ రకం 0-8-0. 3 వ రకం 0-4-0.

మంచి ముత్యములు, మోమిరా, పచ్చునూర

ముతో చేయబడినసుర్తా కండ్లకు చలువ కేయు

టకు మంచిమందు. ఈసుర్తా క్రేష మై.

అమృతాంజనము డిపో, తంబు సెట్టివీధి, మద్రాసు.